Kristian Rasmussen
Tøjstrup Mølle
pr Allingaabro St.

Rosenvængets Allé N: 27
3. [illegible]

København

L. Olsen
Cedar Falls
k. F. D. 9
Iowa Nort Amirika

DV

Billeder

af det fyenske Folkeliv.

Af

S. Jørgensen.

I. Pjaltekræmmerens Søn.
II. Ved Gadekjæret.

Nyborg.

Trykt hos Blumensaadt & Hansen.

1867.

Pjaltekræmmerens Søn.

En Morgen i Juni skinnede Solen med usvækket Kraft paa en Udflyttergaards nylig hvidtede Vægge; det var ret en herlig Morgenstund; Taagen var ganske forsvunden, men inden den havde hævet sig, havde den sænket sine Dugperler paa Træer og Buske, Marker og Enge, og fra de Millioner af Blomster og Blade blinkede de nu som kostelige Diamanter. — Hans Hansens Udflyttergaard laae paa den sydlige Skrænt af den Bakkerække, der — undertiden med Spot — kaldes „de fyenske Alper"; den laae deiligt der, som i et Paradis, omgivet af bakkede, men frugtbare og veldyrkede Marker og frodige Smaaenge, overrislede af Kildestrømme, med Udsigt over Havnebugten og Østersøen til Als, hvis Skove, Møller og mere fremtrædende Bygninger man lige kunde skimte i Baggrunden; mod Øst tegnede Svanninge Kirkespir sig som en mørk Streg paa den blaa Himmel; lige i Syd danner Horne Kirke og Mølle med Hvedholms Lystskov et yndigt Parti. Mod Nord er derimod Synskredsen begrændset af en Naaleskov, der strækker sig saa langt — ja et godt Stykke længere end Øiet kan naae. — Men Solen blev ved

at skinne paa vor Udflyttergaard, og sikkerlig undrede den sig over, hvorledes det kunde være, at den ikke endnu mærkede noget til Beboerne, som den ellers altid ved sin Opgang pleiede at forefinde i travl Virksomhed; men da gled en af dens Straaler henover Staldlængens Bygning, tittede ind af det ene Sovekammervindue og strakte sig langs hen ad den ene Bjælke, hvorved den vakte en Mængde Fluer, der nu fløi ud omkring i Stuen for at begynde deres travle Gjerning; en af de dristigste fandt Vei hen til Alkovesengen, hvor den begyndte at spadsere om paa Hans Hansens Pande og derved bragte ham til først at gjøre et Par uvilkaarlige Forsøg paa at bortjage den næsvise Gjæst og dernæst til at gnide sig i Øinene og aabne disse. — Hans Hansen var en middelaldrende Mand, med et rødmusset, livligt og venligt Ansigt; da han ved at see sig om nogle Gange havde fundet sig tilrette med Hensyn til Tid og Sted, formede hans Træk sig til et Smiil, det var vist over det Uvante i at have truffet sig selv i at tage en saadan Morgenluur. I en Fart kom han ud paa Gulvet, listede sig paa de bare Fødder hen til Dagligstuedøren, aabnede denne med saa megen Forsigtighed, som det var ham muligt, gik hen og tog Ølpotten, der stod paa det brunmalede Fyrrebord, satte den for Munden, og det varede en god Stund, før han satte den fra sig igjen. Efter at have taget denne Forfriskning vendte han tilbage for at

begynde sin Paaklædning, men idet han vendte sig om, blev han vaer, at hans Kone ogsaa var vaagnet og med foldede Hænder sad overende i Sengen og læste sin Morgenbøn. „Vækkede jeg dig, Moer“, sagde Hans Hansen, „jeg syntes da, at jeg rørte mig saa forsigtigt, som jeg kunde, for jeg vilde saa gjerne have, at du skulde faae dig godt udhvilet ovenpaa den Tour, du havde iaftes, du er jo ikke vant til at holde saadan ud.“

„Jo jeg takker, det vilde være en net Historie, hvis Konen i Gaarden skulde ligge og snue til Middag“, sagde hans Kone og loe mildt til ham; „jeg er vis paa, at ingen af vore unge Folk er staaet op endnu, og troer du ikke, at Kreaturet har længe ventet efter os?“

„Det vil jeg gjerne troe, men vore unge Folk vare jo ogsaa nede at dandse iaftes; og de ere vist nok komne endnu sildigere hjem end vi — maaskee de ikke ere komne hjem [illegible]“, tilføiede Hans Hansen smilende.

„Synes du ikke ogsaa, at det er forvovent nok at gaae saadan allesammen ud af Gaarden, hvis det er sandt, hvad Folk ymter om vor Nabo i Skoven — det var ellers slemme Historier, Kirsten Peer Nielsens fortalte om ham iaftes; Folk sige jo for vist, at det var ham, der stjal Smørret paa S. sidste Vinter.“

„Ja, det samme taltes der ogsaa om, mens vi sad og spillede Polskpas, men jeg kan dog

næsten ikke troe det om ham, saa ærlig han seer ud, og saa aabent og oprigtigt han altid taler; i ethvert Tilfælde er jeg slet ikke bange for ham, for du veed jo nok Moer, at Ræven bider aldrig i den Mark, hvor han har sin Hule.“

„Saadan siges der jo rigtignok, men det maatte vor stakkels gamle Gaas bekjende forleden.“

„Nei hør Moer, der maa du undskylde, det har ikke været vor Ræv, der har taget den, det har været Herremandens, der boer i „Sandknotten“ inde i Skoven; han boer paa et magert Sted, og derfor er han saa forsultet. — Men hvad er det“, udbrød Hans og saae ud i Gaarden, foranlediget dertil ved Hundens heftige Gjøen, „er det ikke lange Johan selv der kommer.“ — „Ja, men det er jo da heller ikke saa sært“, svarede Konen, „man siger jo ogsaa om en vis Mand, at hatte [illegible]aldrig nærmere, end naar man taler [illegible]hans F[illegible] — men bliv du nu her og hør, hvad han vil, saa skal jeg „tale“ paa Folkene imens“, og dermed var hun ude af Stuen.

Vor nye Bekjendt, der nu befandt sig paa Veien fra Porten op efter Gangdøren var ingen anden end lange Johan, den omtalte „velberyggtede“ Nabo selv i egen høie Person. — Af Profession — hvis jeg tør kalde det saa — var han Pjaltekræmmer, og hans Fjender sagde, at det var slet ikke saa galt, for saa kunde han prægtigt komme omkring og „see

Leiligheden an" — men af Fjender havde Johan ikke mange, og af de faa, han havde, maatte selv den, der hvidskede værst om ham, rødme over sit lave, mistænkelige Sind, naar han saae og talte med Johan, thi et blidere og ærligere Ansigt havde han vist aldrig seet, og hvor hørte han vel nogensinde en behageligere Stemme. — Johan var en Mand paa de fyrretyve Aar, meente man, for bestemt vidste Ingen det, da han ikke var født i Sognet men var ankommen dertil med Kone og et lille Barn for en halv Snees Aar siden. Han havde leiet en lille Hytte ude i den store Skov; det var saa eensomt derude — et prægtigt Sted til en Rævehule. Han var ualmindelig høi, hvoraf han ogsaa havde faaet sit Tilnavn, han var slet ikke stolt, han bøiede sig nedladende til Enhver, han talte med, og det forekom saa tidt, at det er meget muligt, at det var af den Grund, hans Ryg altid beholdt den fremadbøiede Stilling — hans Gang, der nærmest maatte kaldes en sagte Gliden, var ogsaa høist eiendommelig: man kunde godt give Johan et Par gode solide med Hesteskosøm beslaaede Træsko paa begge Fødder og stille ham paa den Plads hvor han var, nemlig paa Hans Hansens velfeiede Steenbro, og jeg er vis paa, at han ikke skulde gjøre mere Støi end Dandselæreren med sine omvendte Sko; — og nu hans Ansigt; dette forunderlige blege, glatte Ansigt, ja det veed jeg virkelig ikke bedre at karakterisere end ved at sammen-

ligne det med et Speil, thi som dette antog det kun dens Træk, der fremstillede sig for det, og ligesaalidt original syntes den Johan at være, der nu løftede Klinken op og traadte ind i Hans Hansens Dagligstue med et særdeles velvilligt Smiil og med et: „Godmorgen! alt saa tidlig paa Færde ovenpaa Basserallen iaftes; jeg frygtede næsten for, at I ikke endnu havde været opstandne, og jeg var i to Sind om, enten jeg skulde gaae forbi eller see indenfor, nødig vilde jeg forstyrre Eder, og gjerne vilde jeg see, om der kunde falde en lille Handsel af. Men hvor har du Mutter henne idag, jeg haaber da, at hun har lidt Klude til mig eller kjøber noget Smaapilleri."

„Jeg troer, at hun rumsterer ude i Kjøkkenet med sine Sager, men hun kommer vist strax ind, sid ned saa længe, værsgod."

Da Johan var kommen til Sæde paa Gaasebænken, rømmede han sig med megen Salvelse og med idetmindste et Ophold af et Komma mellem hvert Ord sagde han:

„Det er ellers et godt Grødes Veir idag Hans Hansen, et godt Veir for Korn og Græs; hvor din Raps i Overlykken staaer deiligt, den indbringer dig da rene 1000 Rdl. iaar; ja I Bønder have det godt, I sidde lunt inden Døre med det rene Væsen, medens Stakler som mig og mine Lige maa traske om paa Landeveien med Posen paa Nakken og Kjæppen i Haanden; men Forsynet gi'er jo Enhver sin forskjellige Skjæb-

ning, og det maa være viist og godt Hans Hansen, ikke sandt Hans Hansen? Hvad??"

Men „Skjæbningen" befriede Hans Hansen fra at svare, idet hans Kone, der nu var bleven færdig med at faae Folkene „purret" ud og havde faaet Davren sat paa, nu aabnede Døren og traadte ind i Stuen. Hans Hansen gik ud til Sit, og Johan fik travlt med at rette og krumme sin lange Ryg, medens han udgjød følgende Ordstrøm: „Goddag lille Mutter, hvordan har man det idag? — skal vi ikke see paa nogle kjønne Tørklæder? — skal vi ha' Stoppenaale, Synaale, Knappenaale, Kamme, Bændler — Ikke? Jeg har ogsaa nogle nye Viser; her er f. Ex. en om en Ørn, der stjal et Barn, hvormed det fløi op til sin Rede høit oppe paa Klippen, men Moderen fik det at see, løb bag efter og frelste det; see her er det altsammen ynkværdigt skildret og beskrevet; skal vi have den, hvad? den koster kun 4 Skilling." „Ja kom kun med den da."

„Skal vi ikke have nogle kjønne Billeder at faae Glas og Ramme for og hænge op i Storstuen, see her er Marie med Jesusbarnet, og her er Korsfæstelsen, og her er nogle af en anden Slags, her den navnkundige og berømmelige store tydske Konge, hvad var det nu han heed — Frederik den Anden staaer der nok; ham der sloges med fem Konger og to Keiserinder, skal vi have ham?"

„Nei, men lad os faae et Par af de andre."

Nu forhørte Johan, om Kirsten Hanses havde nogle Klude til ham idag, men idag havde hun ingen. — Johan fik sig en Snaps og en Gang at drikke, rømmede sig, skruede sit Ansigt op til et temmelig andægtigt Udtryk og sagde: „Har vi hørt den ny Præst Kirsten, det er saadan en herlig Mand — siges der — for jeg har desværre ikke hørt ham endnu; jeg Stakkel kan jo nu sjelden komme i Guds Huus, for jeg maa passe min Professiou Kirsten, og den fører mig snart hist og snart her. — Ja saamæn Kirsten, Enhver skal jo omkring, hvor hans Brød er ham beskaaret; det var nok ikke sunget for min Vugge Kirsten, at jeg skulde komme til at gaae med Posen, men hvad skal man sige — Ingen kan sætte sig imod sin Skjæbning, det er nu mit Princip."

Under denne sidste Enetale gled Johans Blik rundt i Huset fra Vindueskrogen og Steenbroen udenfor til Hængeskabet mellem begge Sengene inde i Sovekammeret, om det var med noget bestemt Maal for Øie, eller om det kun var saadan af gammel Vane, det er ikke saa let at sige. — Imidlertid vare Karlene komne ind fra deres Morgenarbeide og skulde nu have deres Davre. Kirsten gjorde derfor Mine til at begive sig ud i Kjøkkenet, hvorfor ogsaa Johan langsomt reiste sig fra sit Sæde, sendte et sidste Afskedsblik rundt i Stuerne og sagde:

„Ja, jeg faaer nok til'en Kirsten, Farvel og

Tak for mig! — og velbekomme Jer, naar I faaer spiist!"

Saasnart han havde lukket Døren efter sig, stak et Par deilige guullokkede Smaaborn Hovederne ud mellem de sammentrukne Omhæng for den ene Alkovesseng, fire klare blaa Øine tittede nysgjerigt ud omkring i Stuen, og det ældste raabte:

„Moer, Moer, maae vi komme op."

Moderen var lige bleven færdig med at sætte Davren frem og kom ind til sine Smaapiger, der, saasnart de kunde naae hende, slyngede de smaa Arme om hendes Hals og kyssede hende Godmorgen.

„Var du ikke bange for den slemme Mand" begyndte dernæst den ældste, „for det var rigtignok jeg."

„Hvad er det for noget Snak Pige, det var ingen slem Mand, I kjende ham jo godt begge to, det var Johan Pjaltekræmmer her var."

„Ja vi kjende ham nok, men han er vist lige godt en slem Mand, for du skulde bare have seet, saa sorte hans Øine saae ud, da han kigede herind; han troede vist ikke, at der var Nogen, der saae ham, men det gjorde jeg, for jeg tittede ud gjennem Omhænget."

„Ti nu stille og snak ikke mere om saadan noget, du ikke forstaaer dig paa, og skynd Jer at komme i Klæderne, saa skal I see nogle kjønne Billeder, jeg kjøbte til Jer."

Og travlt fik nu Børnene med deres, og

travlt havde Alle i den fredelige, venlige Gaard, som vi nu ville forlade for at aflægge et Besøg paa et helt andet Sted.

Naaleskoven, der, som vi før omtalte, strakte sig nordenfor Hans Hansens Gaard, optog en Strækning af flere hundrede Tønder Land af en meget bakket og slet Sandjord. I en tidligere Tid havde den været opdyrket og fremviste endnu hist og her mellem Beplantningen svage Spor af Grøftevolde, „Rygge“ og „Render“; ja der havde endogsaa ligget en heel By, men den magre Jord var i Tidens Løb bleven ganske afmattet; dens Karrighed og Ridefogdens Pidsk havde drevet den ene fattige Beboer ud af Gaardene efter den anden, tilsidst stode disse ganske tomme — selv Rotter og Muus fandt ikke mere deres Føde — og faldt sammen; Jorden groede over med Gejl, at sige hvor den endnu var kraftig nok til at frembringe denne nøisomme Plante; da lod en Herremand for hundrede Aar siden hele Egnen plante til med Naaletræer, der nu staae i rigtig frodig Væxt.

Midt inde i denne Skov laae et lille Huus. At dømme efter dets eiendommelige Bygningsmaade og store Affældighed, maatte man antage, at det havde ligget der i flere Sekler. Den ene Ende af Huset var opført af den solideste Grundmuur, idet svære Kampestene vare opstablede paa hinanden og Mellem-

rummene udfyldte med Kalk — medens derimod den anden Ende var opført af Tømmer med klinede Lervægge; havde der været Grund under denne Deel af Bygningen, da maatte den være sunket ned i Jorden for flere Aar siden, thi Foden var aldeles raadnet bort og et godt Stykke af Stolperne med, saa denne Ende saae ud til at have stor Tilbøielighed til at skilles fra Bygningens solidere Deel; da dette imidlertid vel ikke stemmede overeens med Beboernes Ønske, var den forsynet med Stiver fra det nederste til det øverste. — Dristede man sig til at træde ind ad den skjæve Dør, kom man ind i en lang og temmelig smal Gang, hvis Længde strakte sig igjennem hele Husets Vidde. Den havde stampet Leergulv og kaldtes „Loen". Til Venstre førte en Dør, der bar svage Spor af, at den i en fjern Fortid havde været rødmalet, ind i „Stuen"; her var et godt solidt Kampesteensgulv, og det var det eneste Hul i Hytten, der var forsynet med Vinduer, af disse havde det to og et halvt, hvoraf kun de to havde Glasruder — det halve var paaklæbet et Par Svineblærer. Bag ved Stuen var et lille firkantet mørkt Hul, der gik under Navn af „Kammeret"; her stod Hyttens Ovn og Skorsteen, og det gjorde tillige Tjeneste som Spisekammer i de sjældne Tilfælde, da Beboerne ikke vare paa Reiser. Til Høire for Loen førte en Dør af uhøvlede Brædder ind i „Kohuset". I denne Bygning var den sidste af de

forhenværende Gaardmænd i den nedlagte By død, og fra hans Dage skrev sig vist Navne som „Loen“ og „K huset“, da han baade havde havt Korn at tærske og en Ko paa Stalden, thi de nærme Huset liggende Agre blev det ham forundt a dyrke og græsse i sin Tid. Siden den Tid havde Huset af og til havt en Beboer, der dog, hvad man ikke kan fortænke ham i, greb den første den bedste Leilighed, der tilbød sig til at komme til at boe paa et lidt mindre uhyggeligt Sted. Dets store Affældighed dannede ogsaa en saa stærk Modsætning til den frodigt opvoxende Skov der omgav det, at det kom til at see ud, som om det blot var ved en Forglemmelse, at det var blevet staaende. — Var det virkelig en Forglemmelse, da var det en heldig, idetmindste for een Mand, nemlig vor gode Ven lange Johan. Han havde benyttet den sidste Vacance til at leie sig ind i det paa meget billige Vilkaar, da han som ovenfor berørt for en halv Snees Aar siden med Familie kom vandrende til Sognet.

Johan og Kone havde kun eet Barn, en Søn, der var et halvt Aars Tid, da de flyttede ind i deres nuværende Bolig, og da han blev noget ældre, gik baade Johan og Kone ud fra ham „paa Handelens Vegne“ — undertiden fulgtes de ad hjemmefra, som oftest gik de dog i Begyndelsen af Vandringen hver sine Veie, dog maa de sildigere have truffet sammen, for de kom gjerne hjem paa samme Tid. Den

lille Dreng blev da alene hjemme en fjorten Dages Tid — sommetider endog længere, i hvilken Tid han aldrig saae eller hørte noget Menneske. Han levede i den Tid kummerligt nok, snart af en Gryde Grød, som Moderen før Udfarten havde kogt, men som snart blev suur for ham, snart af nogle kogte kolde Kartofler, Brødstumper og Osteskorper eller andet Affald.

Selve Hytten laae i en dyb Dal, indkrandset af høie Bakker, der vare beklædte med Graner, Fyrrer og „Ener"; den største Deel af denne kjedelformede Fordybning optoges af et Kjær, der efter Rygtet skulde være bundløst, eller — hvis samme troværdige Rygte sagde Sandhed — med sin Bund staae i Forbindelse med et vist ildeberygtet Sted, hvor der nok ikke skal være Overflødighed af Vand. Hvorledes det nu forholder sig med bemeldte Forbindelse, ville vi lade staae ved sit Værd, men vist er det, at man endnu ikke har truffet nogen Stang, der er lang nok til at naae Bunden.

Her stod — fortæller et Sagn — for mange Aar siden et befæstet Slot eller Taarn, der var opført af fredløse Røvere. Skjøndt Egnen dengang næsten var skovløs, var den dog ikke derfor mindre vel skikket til Opholdssted for det Slags Folk, thi fra den ene lyngklædte Bakke kunde man ikke see længer end til den næste, og Veiene snoede og kringlede sig omkring efter de lavere Steder, saa det var umu-

ligt for den Veifarende at see langt frem foran sig. Fra intet Punkt var Taarnet synligt, saa det kunde ikke gjøres til Gjenstand for en Beleiring af de forbittrede Kjøbmænd i Nabobyerne; de enkelte Hobe, der havde været udsendte af og til for at opdage Røvernes Skjulested, havde glemt at komme tilbage med Besked, skjøndt deres Paarørende holdt sig for tilstrækkelig overbeviste om, at de vare faldne iblandt Røverne; Følgen heraf blev ganske naturlig den, at Alle indsaae det uhyre hensigtsmæssige i at faae Røverne opdagede og grebne — men Ingen følte Lyst til at være med for sit personlige Vedkommende.

Da — fortæller det samme Sagn — greb en høiere Magt ind i Sagen, og Røverne undgik ikke deres fortjente Straf: Det var en hellig Juleaften, da Røverne feirede en Fest efter deres Smag, hvorved det endog lykkedes dem at overgaae sig selv i Myrden, Skjænden og Gudsbespottelse — da sank Borgen i Afgrunden med alle dens Beboere og alle dens Rædsler.

Hvad Sandhed, der muligen kan være eller ikke være i Sagnet, føle vi os ikke opfordrede til at undersøge, saameget mindre, som det ikke staaer i Forbindelse med vor Fortælling, men det af os omtalte Sted saae nok ud til at kunne have været Skjul for saadan en Morderkule, og fælt sort og hemmelighedsfuldt saae det ud i det sorte Kjær, hvis begmørke Overflade kun sjelden sattes i Bevægelse af Vinden, da det hørte til Undtagelserne, at en

forvildet Nordost i sin Fortvivlse styrtede sig herned.

Havde Ane Johans kjendt ovenstaaende Sagn, havde hun været rigelig forsynet med Stof til at forskrække sin lille Søn. I Mangel heraf forsynede hun Kjæret med en Skabning af sin egen Fantasi; det var en slem gammel krumrygget Mand med røde Øine og et langt Skjæg, der kom op og tog alle slemme Drenge, alle dem, der fortalte Noget, deres Forældre havde sagt, de ikke maatte.

Den lille Hans Peter, saa hed han, var derfor meget bange for Kjæret, thi skjøndt han ikke blev fristet til at fortælle Noget, da der aldrig viste sig Nogen, som han kunde komme til at tale med, saa var det dog kun lidet lysteligt at vide, at der saa nær ved var en saa ubehagelig Nabo; han kunde jo aldrig vide, om ikke Manden i Kjæret en skjøn Dag overskred sin Ret og skjød sine røde Øine ovenfor Vandet, ihvorvel Hans Peter slet ikke havde været slem — men skjøndt dette Sted saaledes just ikke var Drengen behageligt, fængslede det dog ofte hans Opmærksomhed; han gik tidt hen paa en lille Bryn mellem Granerne, hvorfra han kunde see ned i Vandet; her slyngede han den ene lille Arm om en Granstamme for ikke at glide ned, og nu sad han og anstillede mangehaande Betragtninger over, hvorledes der vel saae ud nede hos den rødøiede Mand, og hvorledes de smaa slemme Drenge havde det dernede.

Nogle Gange havde han i sine tidligere Aar været med Moderen paa korte Toure, og paa disse havde han da seet saamange Ting, der vare Modsætninger til den dybe, mørke Dal, hvor han tilbragte sin meste Tid. Disse Ting havde han nu i sin Eensomhed travlt med at fremstille i Sandgraven omme bag Huset; her byggede han Gaarde og Huse, indhegnede Marker, pløiede og saaede, saaledes som han havde seet Bønderne gjøre det; Grankogler vare hans Heste, Fyrrekogler hans Køer, smaa hvide Stene Faarejorder. — Her gled den ene Sommer hen for ham efter den anden i Eensomhed, Nød og Savn — men under uskyldig Leg og Tidsfordriv dog hurtig og let. — Naar Forældrene saa kom hjem, fyldtes det tomme Spisekammer, og der levedes flot i mange Dage; i den Tid kom der mange fremmede Mennesker, og Drengen kunde i sin lille Seng i Loen til langt ud paa Natten høre Støien og Bulderet inde i Stuen, hvor der blev sviret og spillet for og om den sidste Tids Udbytte.

Dalen var nemlig ikke vanslægtet fra sin Fortid, thi den var Hovedsamlingsstedet for en vidtforgrenet Tyvebande, hvis Anfører lange Johan var. Kludehandelen drev han kun for et Syns Skyld og for at see Leiligheden an; i Byerne trindt om havde han sine Hjælpere, der maatte staae ham bi ved de natlige Bedrifter, hver i sit Distrikt; de værdifuldeste Gjenstande af Byttet førtes da paa passende

Tider til Hytten i Skoven; her var under Kohuset udgravet en Kjælder, hvor disse Sager nedlagdes, Hullet dækkedes til med Brædder, og ovenpaa opstabledes Johans Kludeoplag. Paa dette eensomme Sted ventede man at være fri for Undersøgelser især hos saadan en fattig og ærlig Mand som „Lange Johan".

Vinteren 18.. var ret en prægtig Vinter for Tyve. Sommeren havde været varm og tør, og Avlen kun ringe; Arbeidsløsheden var derfor stor om Vinteren; Kornet blev dyrere og dyrere, og for de mange Familier, der kun havde Brødet af Haanden og i Munden, blev det en tung Tid. — Det er en Kjendsgjerning, at man i en saadan Vinter hører mange flere Rygter om Indbrud og Røverier end ellers; tildels vel fordi Tyvene af Profession da blive dristige, idet de haabe, at Mistanken let kan falde paa de arbeidsløse Stakler, dels ogsaa fordi Mange blive af den haarde Nød drevne til at stjæle. Og det kan ikke negtes, at den eiendomshavende Del af Samfundet tidligere næsten styrkede dem deri, istedetfor at hæmme det e Uvæsen, enten fordi den var sig sin Brøde bevidst mod dem, ved hvis Hjælp den samlede og formerede sin Eiendom, og som den nu svigtede og troløs udsatte for den bittre Nød, eller fordi den tænkte som saa, at disse Arbeidsmaskiner (en slem Omstændig-

hed ved disse Maskiner, at de kræve Næring, ogsaa naar de ikke arbeide) ved at tage sig selv tilrette ikke gjorde Andet, end den selv vilde have gjort, thi Brødet, det daglige Brød, maatte de dog have. — Vor Tid tænker i den Henseende smukkere — Ære være den derfor — idet den i saadanne knappe Tider dels giver Korn til de Trængende, dels sælger det til dem til nedsatte Priser. — Den Gang var det som sagt anderledes og derfor ret en Guldalder for Kjæltringerne, Røverierne bleve stedse dristigere og dristigere, og da det gik aavidt, at Tyvene brød ind hos Politimesteren i en Kjøbstad og borttog en betydelig Del baade myntet og umyntet Sølv, fik selv det ellers meget fredsommelige Politi en Mistanke om, at dog vist ikke Alt var, som det burde være, og at der maaskee dog var Noget i de mange Klager over Usikkerhed, der saa ofte indløb. — Af en Hændelse lykkedes det endelig en Gang at træffe en af de flittige Arbeidsmænd paa frisk Gjerning, og Fyren, der var en nylig hvervet Rekrut i den faste Hær, og som heldigviis var falden i Hænderne paa en dygtig Forhørsdommer, bekjendte endelig, at den, der havde hvervet ham, var Kludesamleren Johan i Skoven. — Der blev nu strax affendt Politibetjente til Johans Bolig, hvor de traf Drengen ene hjemme. Denne kunde imidlertid ingen Oplysninger give; det var aldrig faldet ham ind, at der var noget urigtigt eller ualmindeligt i hans Forældres

Handlemaade; men Politiet kunde ogsaa godt hjælpe sig uden saadanne Oplysninger, da Huset ikke var større, end at det var gjennemsøgt i et Dieblik, og de skjulte Herligheder under Kohuset maatte nu frem for Dagens Lys.

Johan var den Dag paa Hjemveien med sin Ægtefælle — havde Politiet faaet opspurgt — han havde endnu ikke mærket Uraad, og derfor haabede man at fange ham i hans Hule.

Da det begyndte at aftnes, toge Betjentene Drengen med ind i Huset og bleve siddende i Mørket. — Noget ud paa Aftenen kom ogsaa Johan og Kone hjem, og da de ikke mærkede Uraad, gik de rask ind i Stuen, hvor de bleve grebne, bundne og nu maatte følge med til Sognefogden i den nærmeste Landsby, herfra fik de Fribefordring til Kjøbstadens Arresthuus, hvor der med lige Humanitet gaves dem frit Ophold til de gik til Bekjendelse — hvilket Tidspunkt det ikke kunde lykkes dem at holde borte — usmeltet Sølvtøi med Eiernes Navne paa, vare et lovlig stærkt Vidne selv mod en saa ærlig Mand som „Lange Johan". Dog var det langtfra, at Bekjendelsen fordyrede Opholdet for Johan — tvertimod forkyndte Dommeren, at det værdige Par og de dygtigste af Hjælperne havde gjort sig fortjente til at erholde Husly og Føde paa Livstid paa Statens Bekostning.

Drengen — der, som det fremgik af Forhørene — ikke havde været Deltager eller

Medvirker i Forældrenes Kjæltringstreger, blev sendt til den Kommune, hvor Forældrene havde boet, af hvilken Kommune han skulde anbringes i Pleie, og i den Anledning skulde der afholdes en Licitation.

Om Morgenen paa den Dag, Licitationen skulde afholdes, forefaldt følgende Samtale mellem vor gamle Bekjendt Hans Hansen og Kone, førend de stode op:

„Vil du saa ikke op til Licitationen idag, vor Fa'er?"

„Hvad skulde jeg deroppe? Troer du, det kunde falde mig ind at bringe den Tyveunge hjem i Huset?"

„Synes du ikke, det er haardt nok at kalde ham en Tyveunge, for han har jo ingen Del i Forældrenes Skyld."

„Ligemeget, Æblet falder ikke langt fra Stammen."

„Ja, det er sandt nok, men hvem er nu saa ganske vis paa, at Drengen er deres Søn?"

„Ih, nei see, jeg troer du er gal vor Mo'er, hvor kan du tvivle paa det?"

„Jo, seer du, jeg veed, hvad en Moder maa føle for sit Barn; hun kunde, selv om hun aldrig havde været saa slet, ikke have ladet ham gaae saadan ene hjemme og lide Nød, som dette stakkels Barn har gjort."

„Kunde hun da bedre tage ham med sig ud og lære ham at stjæle?"

„Jeg veed snart ikke; ja saadan som hendes Sind var, kunde hun, thi hun lod ham jo ikke blive hjemme, fordi hun vilde bevare ham fra det Onde," men kun fordi hun var bange for, at han skulde røbe dem — en Moder vilde ikke have frygtet for sit Barn."

„Ja det er nu godt nok; det kan gjerne være, du har Ret, Moer; jeg vil næsten troe det, for du er rigtignok mere sikker, hvad saadanne Sager angaaer, end jeg, men du maa dog alligevel tilstaae, at det er en egen Sag at give sig i Kast med saadan en raa Unge, der hverken kjender Ret eller Uret, og som for det første kun er til at føde og klæde, men som ingen Verdens Nytte kan gjøre. Ja, havde vi endda boet i Byen; men sæt nu, at vi fik Ungen, saa var han jo skolepligtig, og saa fik vi hundrede Ulykker paa Halsen. Du veed jo, at vi have en heel Miil til Skolen, og det Stykke Vei gaaer Fyren naturligviis ikke saasnart, at han kommer tidlig nok til Skolen om Morgenen, og saa faaer han Hug af Degnen, skulker af Skole, og jeg faaer Skolemulkter og Bryderier paa Halsen. — Jo troe du mig, jeg husker nok endnu, hvordan det gik i min Skoletid."

„Ja, den Skolevei har ogsaa tidt ligget mig tungt paa Hjertet, for det lider jo nu hver Dag ad den Tid, da vore egne Smaapiger skulle til at begynde, og hvordan troer

du, at de skulle stride igjennem dermed; det kan være godt Veir om Morgenen, naar de gaae hjemmefra, og inden Aften kan det blive det mest „forrøgne" Veir, der tænkes kan, og Veien kan være bleven ufremkommelig."

„Saa sætter jeg den gamle Røde for Eenspændervognen og henter dem; det er en viis Vei."

„Ja det kan sagtens gaae for nogle Gange, men vi kan faae det Efteraar, da du maa afsted hver Aften, og saa er jeg bange for, at vor Faer bliver kjed af Kjøretouren tilsidst."

„Det kunde gjerne skee, da det jo kunde træffe paa den Tid, jeg skal pløie, men hvad er der derved at gjøre?"

„Ja det burde jeg vel egentlig spørge dig om; du som har været i Forstanderskabet, du maa jo vide, om der i Skolelovene staaer Noget om, at det er raisonligt, at Folks Børn skal have over en heel Miil til Skolen."

„Du maa rigtig undskylde Moer, jeg er slet ikke videre stiv i de Papirer, men jeg skal dog snakke om den Ting, naar vi blive samlede engang."

„Ja gjør det, og gaae saa op idag og tag det stakkels Barn med dig hjem; du maa troe, han har meget bedre af at komme herud paa Marken, hvor der ikke er Nogen til at lære ham Ondt og til at lade ham høre Forældrene."

„Vil du saa hente mit Tøi herind da, men saa vil jeg sige dig i Forveien Moer, at du

maa tage dig af Drengen, hvis han skulde faae Nykker, for jeg vil intet Brøvleri have med ham; lære ham at bestille noget, det kan jeg, men det er ogsaa det Hele."

„Ja, ja, det skal vi nok komme ud af med Guds Hjælp!"

Hans Hansen gik nu til Licitationen, bød og blev strax tilslaaet Hans Peter — for han var ene Mand om Budet; ingen af de Tilstedeværende følte sig opfordrede til at byde paa Tyveungen, som de kaldte ham.

Der var mange venlige Øine, der tittede ud ad Vinduerne i Hans Hansens Dagligstue, da Manden og den ny Dreng kom ind ad Porten, og der stode Taarer i eet Par, det var Moderens, og i Grunden saae den lille Dreng beklagelsesværdig nok ud, for pjaltet var han, og forsultet bleg og gusten — ikke saa sært var det, at Moderens Blik fra den fremmede Drengs elendige Ydre gled hen til hendes egne Smaapiger; ikke saa sært, at disse sprang ned fra Bænken, ilede hen til Moderen og spurgte: „Hvad feiler dog den fremmede Dreng?"

Kirsten Hanses tog nu mod sit ny Barn, som hun fik travlt med at faae vasket og pudset, og dernæst blev han puttet i nogle gamle Klæder, der tilhørte Tjenestedrengen — Kirstens Søstersøn — dem, han skulde afbenytte, til der kunde blive syet noget Nyt til ham,

og dernæst blev han ført hen til Bordet, hvor Nadvergrøden dampede, og Madmoderen bad ham lange til Fadet tilligemed de andre. — Folkesky og undseelig var Gutten — og Grund havde han vel ogsaa dertil — men sulten var han, og Sult er virkelig et godt Middel mod Undseelse, saa han spiste og spiste godt; derefter fik han sit Natteleie anviist, faldt i Søvn, og med den Overbeviisning, at han nu er kommen i gode Hænder, og at kjærlige Oine vaage over ham, ville vi forlade ham der for en Stund.

Et Sted i Fyen, jeg kan ikke huske hvor, tjente, jeg kan desværre heller ikke huske naar, en Seminarist — Petersen, kunne vi vel gjerne kalde ham. Han havde længe ventet paa at blive befordret til et eller andet Embede; han havde søgt og søgt og atter søgt i det Uendelige — og ligemeget havde det hjulpet ham; mangfoldige vare de Bøger Skrivpapir af bedste Slags, han havde fordærvet ved at overmale dem med Ansøgninger; mangfoldige vare de Støvlehæle, han havde slidt paa sine Vandringer op og ned ad Naadens Trapper — og forgjæves havde det altsammen været. Sagen var, at det var gaaet ham yderst uheldigt ved hans Examen; hvis man kunde troe den Kundskabsmaalestok, han havde bragt med i Lommen fra Seminariet, skulde man næsten antage, at han havde været betydelig

klogere, før han begyndte at læse, end efter; eller at den Smule sund Menneskeforstand, han muligen en Gang havde bragt med ind paa Seminariet, var gaaet med under Opholdet dersteds. — Dog, jeg skal ikke trætte Læseren med flere Hypotheser angaaende Hr. Petersens Duelighedsvidnesbyrd, det han i mine Tanker havde handlet klogere i at forvandle til Fidibusser, saasnart det var faldet ham i Hænderne, end at uleilige et uendeligt Antal „Høivelbaarenheder" dermed.

En skikkelig Fyr var Manden forøvrigt, og hvo der ikke kjendte den Omstændighed, at hans Kundskabsthermometer stod paa Frysepunktet kunde endog fristes til at antage, at han slet ikke endda var saa heelt udygtig som Lærer — men hvad kunde det nytte i en Tid, hvor en Examen gik for at være aldeles ufeilbar. Da fandt den gode Petersen paa Noget, der slet ikke var saa galt for en Mand med hans Udsigter; Læseren troer vel nu, at han tog sin ulykkelige Examen om igjen — nei det var noget meget bedre, thi det var vel ikke usandsynligt, at Resultatet nu vilde være blevet et lignende, nei: Han forlovede sig. — Smiil ikke deraf, kjære Læser, det var med Stuepigen hos en „høivelbaaren" Mand, og i den Tid, da „Høivelbaarenhederne" kaldte til Skoleembederne.

Stuepigen havde tjent hos sit Herskab i mange Aar, og hvad der var mere og bedre, hun havde været tro som Guld i sin Tjeneste og

var derfor meget afholdt af Herskabet, der gjerne ønskede at kunne gjøre Noget for hende, d. v. s. at kunne skaffe hendes Petersen et Levebrød. Den „høivelbaarne" Herremand havde ikke saa faa af den Slags paa sine mange Godser, men det værste var, at det kun var halvgamle Mænd, der sad i Embederne, og dengang vare Skolemestrene anderledes seiglivede end nu, saa det var ikke noget vanskeligere Regnestykke, end at selv Stuepigen kunde finde ud deraf, at hvis alle Degnene fik det Indfald at ville leve ligesaa længe, som de pleiede, saa fik hun og hendes Petersen Lov til at vente endnu en Snees Aar.

Man vil derfor let kunne forstaae, af hvilken Grund Hans Hansens Klage til Sogneforstanderskabet over den lange Skolevei faldt i god Jord hos Herremanden, der i den Tid var „født" Skolepatron. Han vilde upaatvivlelig ellers have modtaget Klagen med den Foragt, et saadant revolutionairt Forsøg utvivlsomt havde fortjent; men han og den naadige Frue fandt nu her en Udvei til at sørge for Karen — saa hed Stuepigen — og hendes Kjæreste, og derfor fandt Herremanden ikke blot, at Hans Hansens Klage var velbegrundet, men og, at det var aldeles nødvendigt, at der snarest muligt blev opført en ny Skole for Udflytternes Børn. Det faldt slet ikke Sogneforstanderskabets øvrige Medlemmer saa let at indsee Nødvendigheden heraf, for det vilde jo komme til at koste Skillinger, men da Herre-

manden forærede Kommunen Skolelodden og Tømmer og Steen til Opførelse af den nye Skolebygning, da Hans Hansen tilbød at forrette den forefaldende Kjørsel, og da endelig et Nabosogn tilbød at ville udrede Halvdelen af Lønnen imod, at dets Udflyttere ogsaa maatte benytte Skolen, begyndte det lidt efter lidt at fremlyse for Forstanderskabet, at det dog var rimeligt at tage en lille Smule Hensyn til Ret og Billighed. — Lønnen, der blev henlagt til det nye Embede, blev da naturligviis ogsaa saadan, at det var en lille Umulighed at leve deraf. — Hvem der blev den Lykkelige ved at erholde dette Levebrød, behøve vi ikke at fortælle, ligesaalidt som at Petersen og Forlovede nu inderlig glædede sig over at have „faaet Noget for sig selv."

Det var kun en lille Flok Skolebørn, der første Gang kom ind i den nye Skole: 6 i ældste og 9 i yngste Klasse, og godt var det, at det kun var en lille Flok, for der var knapt paa Plads i den nye Skole: Skolestuen var kun 5 Alen i Breden og 7 i Længden, og der skulde endda være Plads til et Skolebord med tilhørende Bænke, en Kakkelovn og Lærerens Dreiebænk, og godt var det, at det kun var en lille Flok, thi Petersen fik kun en lille Smule Tid tilovers til at holde Skole i: den Dag, han flyttede ind i sin nye Bolig, flyttede der nemlig en slem Gjæst ind med, en Gjæst, der er vanskelig at slippe for, hvor han først har faaet Fodfæste; og jeg vil op-

rigtig ønske, at ingen af mine Læsere skal komme til at gjøre Fyrens personlige Bekjendtskab: hans Navn er imidlertid bekjendt nok, det er: Næringssorg. — Og sært var det ikke, at den udkaarede sig den ny Bolig til sin Residents, for Skolelodden var lyngbegroet og af slet Beskaffenhed, saa den gjorde Fordring paa flere Aars Arbeide og Bekostning, før den var saa naadig at indvillige i at bære en kummerlig Afgrøde; Skolelønnen var for lille til een Person at leve af, mindre til to — og som man let kan regne ud — endnu mindre til Flere. Petersen fik derfor af tidtomtalte Herremand endnu en stor Lynghede i Forpagtning, og da han desuden kunde binde Kurve og Koste, dreie forskjellige Smaasager til Bønderkonerne, forfærdige Æsker og saadan Noget, saa slog han sig saa nogenlunde igjennem i sin Tid, den blev desuden kun kort — huuslige Sorger og Bekymringer for det daglige Brød, redte ham en tidlig Grav.

I dette ny Barndomstempel indførte Kirsten Hanses en skjøn Dag sine tre Smaabørn. „Tyveungen" var kommen sig godt i den Tid, der er gaaet siden vi saae ham sidst; han var ikke blot bleven godt klædt i og havde faaet et friskere og sundere Udseende, men hans Folkeskyhed var ogsaa tildeels svunden bort iblandt Omgivelser, hvor alle viste ham Kjærlighed, hvor alle gjerne vilde lære ham, hvad der var nyttigt og godt. Og afholdt var han af alle i Gaarden ligefra Porthunden

til Hans Hansen selv, der nu ikke fortrød at have bragt „Tyveungen“ med sig hjem fra Licitationen, men ikke mindst høit anskreven var han hos de tvende Smaapiger, for hvem han var en særdeles velkommen Legekammerat, thi de mange Timer, han i sin Barndom havde skyttet sig selv, havde gjort ham opfindsom, saa han af ringe Materialier kunde frembringe et stort og righoldigt Apparat af Legetøi.

Kirsten havde i den sidste Tid havt travlt med at lære sine Smaabørn at kjende Bogstaverne, baade de trykte og de skrevne, og de havde ogsaa i den Henseende bragt det ret vidt, saa det var med ikke saa heel ringe moderlig Selvfølelse, hun fremstillede sine Smaafolk.

Hans Peter, der var den ældste, og som af Naturen var en godt begavet Dreng, gjorde, da han var meget lærvillig, snart betydelige Fremskridt i Skolen, skjøndt han rigtignok kun var der den mindste Tid; thi da han var en rask og villig Dreng og godt vant til at gjøre Gavn, saa fik Læreren ham til at gaae sig til Haande med alle Slags Arbeider i Have og Mark; men lærte han kun lidt i Skolen, saa lærte han desto mere udenfor den, thi da Læreren mærkede hans Lyst til Læsning, laante han ham de Bøger, han selv havde eller kunde overkomme, og Drengen indsamlede paa den Maade en Mængde Kundskaber, der rigtignok bleve lidt pulterkammeragtigt opdyngede i hans

Hoved, men ligegodt ydede det dog Drengen megen Glæde i den Tid, han var beskjæftiget dermed; og naar han først faaer Alder, tør det vel nok forudsiges, at der vil komme Klarhed i hans Anskuelser, saa det maaskee urigtigt og bagvendt Opfattede nok vil finde den rette Plads, og det kunde dog nok være, at den gode Petersen — om end sig selv ubevidst — her havde nedlagt en Sæd, hvoraf man i Fremtiden turde haabe rig Frugt.

Skoletiden gled hurtigt for Hans Peter, altfor hurtigt syntes han næsten, da han stod udenfor Skoledøren, og den havde dreiet sig til paa sine Hængsler efter ham den sidste Gang, altfor hurtigt syntes Læreren, da han saae henad Veien efter den bortgaaende Dreng; det var med Taarer i Oinene, Lærer og Elev havde taget Afsked med hinanden, for under deres Færden inde og ude, vare de blevne hinanden inderlig kjære. — Men det kunde dog nok være, at der var een Ting, der endnu vel saa haardt trykkede den lille Hans Peter, og det var, at det Forhold, hvori han hidtil havde staaet til sine kjære Pleieforældre og Pleiesøstre, med det samme opløstes, thi nu, naar han var bleven konfirmeret, var Hans Hansen jo ikke forpligtet til at beholde ham længere, og at han skulde beholde ham i sin Tjeneste, var ikke sandsynligt, thi Hans havde uden ham alle de Folk, han pleiede at have. Skiftetiden var nær for Haanden, og endnu vidste han ikke, enten han skulde reise

eller blive; han kunde ikke faae sig til at spørge ad, og der var Ingen, der talte om Noget til ham.

Det kan ellers nok være, at der var travlt i Hans Hansens Gaard Konfirmationsfordagen. Om Morgenen tidlig var Hans Peter kommen i Pudset, og det kan ogsaa nok være, at han var fiin den Dag, for han skulde være den øverste Dreng paa Kirkegulvet — af hvilken gode Grund Hans Hansen havde grebet lidt dybere i Pungen, ved Udstyrelsen, end det oprindelig havde været betænkt eller vel strengt taget behøvedes. — Fader og Moder vilde selv med den Dag, og lille Ane skulde med for at see og høre, hvorledes det gik til ved en saadan Leilighed, da hun selv skulde „staae paa Kirkegulvet" til næste Paaske, og saa kunde lille Mette da umulig sættes af og blive hjemme, naar alle de andre skulde med. — Hestene vare allerede forspændte, og Hans Peter havde travlt med at hjælpe Smaapigerne til et godt Sæde, medens Hans Hansen endnu var ifærd med at stoppe sin store Meerskumspibe, hvis massive Sølvbeslag idag straalede med dobbelt Glands, og Moderen kastede det sidste Blik omkring i Stuen for at see, om der ikke var Noget, der under Travlheden ikke var kommet paa sin rette Plads. — Nu blev Hans Peter færdig med at pakke sine Smaadamer ind og kom farende ind i Stuen

for at spørge, om alt Tøiet var kommet ud paa Vognen, og smuk saae han ud, som han stod der i Døren i sit nye Tøi, varm og forpustet med en fiin Rødme paa de ellers blege Kinder. Hans Hansen tænkte nok ogsaa det samme, for med et venligt Smiil saae han hen til sin Kone, medens han tændte Piben og sagde:

„Synes du ikke, at vi kan have Ære af Knægten idag Moder?"

„Jo vel kan vi det, og Gud Fader skee Lov og Tak, at det er gaaet til den gode Side for os allesammen!"

„Ja og saa mange, mange Tak skal I have begge to, fordi I har været saadanne kjære og gode Forældre for mig; hvad var jeg dog blevet til uden Eders Hjælp, og hvordan skal jeg dog gjengjælde Eder al Eders Godhed mod mig", udbrød Drengen med Taarer i Øinene og greb Forældrene ved Haanden.

„Ja lad nu det være godt min Dreng, og Gud give, at denne Dag maa blive Dig en lykkelig Dag, og at Du altid maa erindre og søge at holde, hvad du lover Vorherre idag, saa vil det altid gaae dig godt, og det vil være vor største Glæde", sagde Kirsten, og nu fulgtes alle tre ad ud af Stuen.

Det var Aften, da Hans Hansens kom hjem fra Kirken, for der var ogsaa Konfirmationsstads i den Gaard, hvor de holdt ind med Hestene, og saa kunde de paa ingen Maade slippe bort for at blive og spise med

til Middag; Pigen havde derfor længe ventet dem med det lille Festmaaltid, som hun efter sin Madmoders Forskrift havde anrettet, og hun var i dødelig Angst for at Stegen skulde blive brændt og Suppen ikke blive klar. Da Kirkefolkene kom ind, blev der en Lykønsken og en Spørgen, der ingen Ende kunde faae, før Moer Kirsten drev dem Allesammen til Bords.

Efter at Maaltidet var til Ende, og man efter Sædvane havde takket Vorherre for hans Gaver — gik Karlene ud at see til Hestene, Pigerne fik travlt i Kjøkkenet med at vaske op og lægge tilside, saa Hans Hansen og Kone, Dagens Helt og Smaapigerne bleve alene i Stuen. Hans Hansen kaldte nu vor lille Ven op for Bordenden og sagde:

„Ja lille Hans Peter, nu kom vi saavidt; men har du nu tænkt noget paa, hvordan du vil have det til Sommer?"

„Nei jeg har ikke; det vil jeg allerhelst overlade til Eder og vor Mo'er at bestemme, for jeg veed, at I bedre end jeg forstaae at gjøre det til mit Bedste."

„Ja, hvad Villien angaaer, da tør jeg svare for, at der ikke skal mangle noget fra vor Side, men vi kunne jo alle tage Feil — Men siig mig nu, enten du nu helst vil blive hos os i Sommer eller ud at tjene paa et fremmed Sted?"

„Jeg vilde da rigtignok allerhelst blive her hos Eder — hvis I have Brug for mig?"

„Ja saadan have vi ogsaa tænkt det, jeg og Moer, at du i de første Par Aar skulde blive her hos os, for det er ikke alle Steder, maae du vide, at det er rart at tjene for Dreng; naar du saa bliver saa stor, at du kan tjene for Karl og ende hvad du skal, saa vil du have godt af at komme ud omkring og see nye Skikke; det har alle unge Mennesker godt af, og det skal vore egne Smaatøse ogsaa, naar de naae den Alder. — Og hvad det angaaer at have Brug for dig, saa kan du troe, der vil blive nok af Arbeide i Sommer, for naar vi have tilsaaet, saa skal du see, vi skal prøve en ny Konst; vi skal til at mergle — ja det er noget sært noget, saadan at kjøre Leer paa Jorden; vi skulde troe, at den maatte blive heelt utidig deraf, men vist er det, at jeg har seet, at Kornet paa den merglede Jord har staaet meget bedre end paa den ikke merglede, og derfor vil jeg dog og gjøre et Forsøg."

Hans Hansens Forsøg med Merglingen faldt ud til hans Tilfredshed, og efter et Par Aars Forløb kjendtes det allerede saa godt, at hans Lader bleve for trange til at rumme den rige Afgrøde; der kom Hæs ved Hæs udenfor Gaarden, men da det fyldte i Pengeskuffen i samme Forhold, som det fyldte i Laderne fandt Hans Hansen, at det — skjøndt det igrunden kun vare Narrestreger at bygge

til Herskabet — dog kunde være godt at bryde de gamle Lader ned og bygge nogle større, for der gik dog en Deel Korn tilspilde hvert Aar ved det „Sætten Hæs".

Materialerne til det ny Stykke Huus bleve derfor indkjøbte i Løbet af en Vinter, og for at spare, hvad der kunde spares, maatte Karlene hjælpe Tømreren med at „slinge" og save Tømmeret. Hans Peter blev snart af Tømmermanden udmærket som den, der havde det bedste Haandlag paa at haandtere Øxen og Savet, og inden Bygningen endnu var færdig, var der bleven en flink lille Tømrer af ham. Da Hans Hansen mærkede, at det gik saa nemt med Tømmerhaandværket for Hans Peter, fik han den gode Idee at tale med Moder, om det ei var det bedste at sætte Hans Peter i Tømmerlære, og det vandt hendes Bifald; Drengen havde stor Lyst til det, og Mesteren en ikke ringere Lyst til at beholde den flinke lille Fyr hos sig, af hvem han lovede sig ret megen Nytte, og det var jo en saare let Sag at komme til Akkord, hvor alle Parter vare enige.

Det blev gode Aar for Tømmerfolkene, ret en Guldalder for Folk af den Profession, for der var mange Bønder der ligesom Hans Hansen lode sig smitte af Lysten til at mergle, og ligesom han bleve satte i den Nødvendighed at maatte nedbryde deres Lader og bygge dem større: Laderne efterfulgtes af nye, smukke Stuehuse; Heste og Køer bleve med de bedre

Tider ogsaa bedre, smukkere og federe, men i de gamle Stalde „synede“ de ikke noget rigtigt, det var ogsaa let at regne ud, at det kostede mere at holde dem i god Stand, naar de stode og frøs i Trækvinden, derfor varede det heller ikke længe, før de gamle Stalde maatte vige Pladsen for nye, smukke, rummelige og lune Stalde, hvor Kvæget ikke sjelden boede meget bedre, end Folkene i tidligere Tider i de gamle Gaarde. — Lykkelige Hans Peter, der fik begyndt paa Professionen i den Guldalder! — han kom snart godt efter Alt, hvad der hørte til Haandværket, skjøndt i Begyndelsen bleve Hænderne rigtignok noget omme og Armene noget trætte om Aftenen, da det rigtig skulde være Alvor med Arbeidet med Oxen, men „al Begyndelse er svær“ vidste han vel nok, som han og mindedes „at det er Lysten, der skal drive Værket“, saa han kom snart over disse Smaaubehageligheder. Da han blev udlært, vedblev han at arbeide hos samme Mester, hvis Bedrift i de faa Aar var udvidet saaledes, at han havde Raad til at holde ham som Svend og give ham en god Ugeløn.

Nu gik der nogle Aar hen, for Hans Peter gik de hurtigt og let, de gik fredeligt og roligt og med et Arbeide, hvortil han havde Lyst. Han byggede saa mange nye Huse for Andre, og han begyndte saa smaat at bygge paa Grundvolden til sin egen Lykke. Det, vor Ven betragtede som sin Lykke, var at kunne

hjemføre Hans Hansens ældste Datter som sin Brud — men skjøndt han ellers ikke var plaget af Svimmelhed, hvad der vel heller ikke vilde have passet godt til hans Profession, saa blev han dog ofte svimmel ved Tanken om den Byggeplan, han havde lagt, og det var vel heller ikke saa sært — thi naar han tog Stade ved sit Udgangspunkt som „Tyveungen" og tog til Maal at blive Hans Hansens, en af Egnens rigeste og mest ansete Mænds, Svigersøn, saa syntes det rigtignok at have lange Udsigter for ham med at naae saavidt. — Ja stakkels Hans Peter kunde rigtignok faae Lov til at bygge derpaa i en heel Menneskealder, før Folk vilde kalde ham en værdig Beiler til den gode Ane, den smukke Ane — ja, hvad der var endnu mere, den rige Ane. Nu ja, det var jo vigtigt nok, hvad Folk vilde synes og sige derom, men at bringe sig og sin Attraa og Handling i Samklang med Folks Anskuelser om det Rette og Passende hører — som vist Alle have erfaret — just ikke til de nærmeste Muligheder, og det tænkte Hans Peter da heller ikke mest paa, om han end ikke var dristig nok til at lade det være aldeles udenfor sin Beregning; men en heel Deel vigtigere vilde det dog være, hvorledes Hans Hansen og Kone stillede sig til den Sag. Naaede deres Kjærlighed til ham saavidt, at de havde glemt, han var den fattige Dreng, ja hvad værre var, at han var en Søn af det argeste Tyve- og Kjæltringepak? —

eller vilde de ikke snarere betragte det som en Utaknemmelighed af ham, at han ikke var nøiet med al den Kjærlighed og Godhed, de havde viist ham, men at han endog turde vove at løfte sit Øie til og begjære det kjæreste og bedste, de eiede?? — Her standsede han, videre kunde han ikke komme ad Tankens Vei, og udtale sig for sine Pleieforældre turde han ikke, thi vel kunde det være muligt, at de vilde opfylde hans kjæreste Ønske, men han syntes, at det var altfor dristigt at haabe det, og skulde det modsatte skee, da vilde det uundgaaeligt føre til, at det kom til et Brud — til en Adskillelse mellem ham og alt, hvad der var ham kjærest paa Jorden. Vilde det saa ikke være det bedste, at Alt forblev, som det var, i det mindste saa lang Tid, der ikke udefra trængte sig andre Hindringer mellem ham og hans Haab? — Jo, det troede han, og derfor gjemte han det hos sig selv, hvad han følte og tænkte, uden at hans Kjærlighed derfor blev mindre stærk og inderlig eller slog mindre dybe Rødder i hans Hjerte.

Kjære Læser! Du synes maaskee ikke, at du kan forene en saadan Vaklen, en saadan Modløshed med en stærk, en inderlig Kjærlighed; en saadan synes du vel burde være mere frimodig, mindre hensynsfuld — men, har du selv elsket, saa veed du ogsaa, at du selv har tvivlet, tvivlet om din Værdighed til at komme i Besiddelse af Gjenstanden for din Kjærlighed, og har du ikke elsket, saa har du

dog sat dig et eller andet Maal i Livet, som du gjerne vilde naae, og saa har du ogsaa mærket dette, at der kom mange Tvivlens Tanker i din Sjæl, om Du virkelig evnede at naae Maalet, om du ikke gjorde bedre i at aflade med at kæmpe for at naae det Uopnaaelige. — — Men han kunde jo have udtalt sig for Gjenstanden for sin Kjærlighed — o ja! det vilde jovenikjøbet have været vel saa romantisk; mangen Gang stred han og en haard Kamp med sig selv for ikke at gjøre det, og dog gjorde han det ikke, for det, meente han, stred mod, hvad han var sine Pleieforældre skyldig.

Imidlertid kunde dog nok enhver nogenlunde opmærksom Jagttager see, hvorledes det hang sammen med ham, for kunde han komme til at gjøre Ane en Tjeneste, eller kom hun ind i Stuen, naar han kom hjem, da gled der et Glædens Solskin over hans ellers saa alvorlige Ansigt. Moderen pleier ellers at være den skarpeste Jagttager med Hensyn til alt, hvad der angaaer hendes Barn, isærdeleshed hvis hun er en saadan Moder som Kirsten Hanses, og desuagtet komme vi i dette Tilfælde til at gjøre en Undtagelse netop for hendes Vedkommende, og Grunden hertil var, at det for hende ikke var nogel Nyt at see, at de unge Mennesker vare hinandens største Glæde, thi det havde de været alt fra den første Tid, de kom sammen. Ane var den, der i Alder kom Hans Peter nærmest, da han

kom der til Gaarden, og „Lige Børn lege bedst" pleier man at sige. Da de kom i Skolen, kom de i een Klasse, og Hans Peter blev da Anes Beskytter og Hjælper med Alt, hvad hun ikke selv kunde magte; standsede hun ved et Regnestykke, hjalp han hende derover; kunde hun ikke finde paa noget Nyt at skrive om, naar hun skulde skrive Breve i Skolen, saa fortalte han hende noget, rettede siden Feilene paa hendes Tavle, hvis han kunde komme afsted dermed, for at hun kunde saae den bedste Karakteer, naar Læreren kom og saae Tavlerne efter. Og da de bleve større, bleve de saagodtsom ved at være sammen, saa de voxte op med hinanden og mærkede ikke, at de forandredes, men vedbleve at være for og mod hinanden, som da de vare Skolebørn — indtil der vaktes dybere Følelser i Ynglingens — ja hvem veed, maaskee ogsaa i Pigens Sjæl. Intet Under derfor, at Kirsten Hanses forblev mistænksom; hun var jo ogsaa vant til at betragte dem alle tre som Sødskende, som sine egne Børn. Dog, siden vi ere komne til at tale om Kirsten Hanses, var det maaskee ikke af Veien at berøre, at hun var ganske fri for den Tilbøielighed, mange — for vi tør vel ikke sige de fleste — Mødre have til at faae deres Døttre gifte og fra Haanden; Børnene vare voxede hende saa fast til Hjertet, at hun aldrig tænkte paa, at de skulde forlade hende for stedse og faae sig et andet Hjem; det var hende drøie Tider nok at udholde de

Smaature, de havde været ude at tjene hos Fremmede.

Naar derfor Nabokonerne ved Gilderne og andre Sammenkomster — og det just ikke saa aldeles fiint og umærkeligt — sloge paa, at deres respektive og meget hæderlige og værdige Sønner vare særdeles hæderlige og værdige Partier for hendes Døttre, da gled alle saadanne Forslag til megen Sorg og Ærgrelse for de respektive Mødre til Jorden uden at efterlade det mindste Indtryk paa Kirsten.

Og hvad lille Ane selv angaaer — ja vi komme vel til at skjænke hende nogle Dieblikkes Opmærksomhed, om ikke for andet, saa fordi hun opfyldte saamange af vor gode Ven Hans Peters Tanker — saa var det Synd at sige, at hun gav Dhrr. Gaardmændssønner mere Opmuntring end Moderen havde givet deres Mødre. Hvorofte havde hun ikke bragt saadan en veloppudset Kavalleer til høieste Grad af Fortvivlelse, fordi hun var ufølsom for hans velbørstede, ny, „overskaarne" Frakke, for hans velbeslagne Meerskumspibe, de velkrøllede lange Orelokker og hans egen velværdige Person. Dog trods disse Uheld tabte de ikke saa let Modet, men vedbleve deres Forsøg paa at gjøre sig behagelige, indtil al deres Umage lønnedes med en forsvarlig Kurv, og det var heller ikke saa sært, for Ane var efter deres Mening, der kjendte hende, en god Pige, og smuk var hun efter næsten Alles, det vil da naturligviis sige med den behørige

Undtagelse af de giftefærdige Piger, der havde trange Udsigter til at blive forsørgede for det første — og disses Mødre — hvilke alle vare enige om, at de da egentlig ikke, naar de skulde sige deres oprigtige Mening, og det maatte de, for de vare oprigtige Personer, vidste hvad kjønt der var ved Ane meer end ved saamange Andre, hvilke andre de imidlertid — naturligviis af bare Beskedenhed — dog ikke vilde nævne.

Nu det maa indrømmes dem: Skjønhed er, som Smagen, et relativt Begreb, hvorom der ikke kan disputeres, eller hvorom der rettere sagt kan disputeres i det uendelige; derimod var der een Ting, hvorom de Alle vare enige, at hun var sine 2000 Rdl. værd foruden hvad der ellers hører sig til i Ko og Sengklæder, Uldent og Linned — thi saa stor kunde nemlig hendes Medgift fra Hjemmet — i det mindste — blive.

Imidlertid blev det dog trættende saadan i Længden at vedblive at gjøre sin Opvartning uden at faae andet end en Kurv for sin Uleilighed, og Sværmen der eengang havde trængt sig om Ane tabte sig mere og mere efterhaanden, og hvem der ikke sørgede derover, det var Ane; hun holdt sig ogsaa saameget borte fra Gilder og Sammenkomster, som hun kunde uden i alt for høi en Grad at bryde med god Skik og Orden der paa Egnen, og Grunden var vel den, at hun havde fundet det, der var hendes Hjerte kjærest, thi hvad

der var skjult for andre, vor gode Ven Hans Peter iberegnet, det er aabenbart for os, det nemlig, at som hun var Alt paa denne Jord for ham, saa var han det samme for hende. Dog, han tav stille med, hvad han følte, og hun — ja hun kunde jo da ikke godt tale først, og saa gik Tiden hen, uden at der blev noget sagt, og det er ikke godt at vide, hvorlænge det kunde have gaaet saadan, hvis ikke ydre Begivenheder havde grebet mægtigt ind i Vedkommendes Liv.

Som det gik med Bonden, der opdagede, at han ikke kunde rumme Sæden i sine Lader, men at han maatte nedbryde de gamle, til Tiden og Forholdene ikke længere svarende Bygninger og bygge dem større og rummeligere, saa gik det og trindt om i Landene; de gamle Huse, de gamle Kongedømmer „af Guds Naade", hvor Alt skulde gaae efter een Villie, bleve for trange til at kunne rumme de mange nye Ideer, der efterhaanden vare fødte ind i Tiden, hvorfor de og paa mange Steder bleve nedrevne og nye og mere tidssvarende opførte paa deres Ruiner. Stødet udgik, som alt tidligere, fra Frankrig, spredte sig vide om og satte ogsaa Gemytterne her i Bevægelse, men her gik det nu saa mageløst roligt og fredeligt af, — Tak skee Kongen, hvis Styrke var Folkets Kjærlighed, — saa inden Befolkningen ret vaagnede, forundredes den over at see sig som Be-

boer af en af de lyseste og rummeligste Boliger i Verden. Det var dog imidlertid langt fra, at man i Begyndelsen fandt sig tilfreds med Forandringen, dertil var Folkets Mængde levet altfor fast ind i de gamle Forhold, hvorfor man og saae det Særsyn, at selv den Deel af Folket, der vandt mest ved den nye Tingenes Orden, var den, der næsten var mest utilfreds dermed. — I den af os saa tidt omtalte Udflyttergaard foranledigedes derved en lille venskabelig Strid mellem Hans Hansen og Pleiesønnen, idet denne af Hjertens Grund følte sig hendragen til det Nye, medens hiin hængte ikke mindre fast ved det Gamle. Ved en saadan Leilighed forefaldt nedenstaaende Samtale:

„Det er en sær Orden den, at Kongen ikke længer skal være den, der befaler i Landet, og den, som vi allesammen skal lystre, men at vi skulle hjælpe til med at styre Land og Rige, vi som slet ingen Forstand have paa de Dele, det kan jeg ikke forstaae, hvordan det skal gaae til."

„Ja, men Kongerne regjerede jo slet ikke i Forveien, det heed sig kun saadan, men i Virkeligheden gjorde de kun, hvad deres Fortrolige raadede dem til, og det var nok ikke altid de værdigste Folk, Kongerne valgte til deres Fortrolige; du kjender jo nok Historien om Kristian den Syvende, der gjorde sin Doktor til sin første Minister, og det maa du dog indrømme, at der da er nogen Forskjel paa

paa at kurere paa et Menneske og styre en Stat, saa naar saadanne Folk kunde regjere Landet, saa kunne Andre det ogsaa, selv om de ikke heller ere opdragne dertil."

„Det kan nok være, men saa veed jeg da, at vor gode, gamle Konge, ham med det hvide Haar, var Karl for sin Hat; han var Mand for at regjere selv, og han havde just det rette Haandelag paa Tingen, for han holdt med de Smaa imod de Store. Det kan jeg aldrig glemme ham, at han gjorde os fri, og jeg kan derfor ikke finde mig i, at man nu vil binde Hænderne paa hans Eftermænd."

„Han gjorde Bondestanden meget godt; han gjorde den alt det Gode, som alle gode Konger havde ønsket at gjøre den, og derfor vil han aldrig glemmes, saalænge Danmark staaer — men det vil og seent glemmes, at det var i hans Tid, Norge blev skilt fra Danmark, og som han til det første benyttede gode og kloge Raadgivere, saa var det sidste maaskee dog ikke skeet, hvis han noget mindre havde raadet sig selv."

„Som om det var hans Skyld, at det skete; har du læst saadant Noget i dine Bøger, saa er det Løgn, der staaer i Bøgerne; han kunde jo da ikke, skjøndt han var en Karl, der forstod sin Krigstjeneste — jeg har gjort „Monør" for ham saa tidt — staae sig mod al den urimelige Overmagt, der var mod ham; og havde han ikke været den, der turde sige det reent ud til de store Keisere og Konger deroppe,

hvor de var samlede, saa havde det nok endda ikke gaaet saadan, som det gik, for de var saa gale paa os allesammen, fordi vi børstede dem oppe i Holsten, saa de havde bestemt at slaae Danmark heelt istykker."

„Ja, men selv om han nu aldrig var saa dygtig, saa mener jeg dog, at det er godt, at Folket selv faaer Del i Regjeringen, for det kan man da ikke stole paa, at alle følgende Konger skulle være som han, og hvor der skal tages Beslutninger, der angaae saa mange Menneskers Velfærd, der er det dog godt, at at der er Flere til at gaae det igjennem."

„Det er en kjøn Forklaring, som om det ikke netop er det værste, naar der er formange om Raadet. See der er nu Enkens herhenne; hun har nu alle de store Børn til at gaae og drive hjemme, men hvordan gaaer det? De skjændes hele Dagen igjennem om, hvad der skulde have været bestilt, og blive de saa endelig engang enige om, hvad der skal gjøres, saa stoler Jens paa, at Rasmus gjør det, og denne er igjen aldeles sikker paa, at Kristen allerede har gjort det, og hvordan det gaaer eller ikke gaaer, saa bliver Følgen dog næsten altid den, at Intet bliver udrettet, naar det var Tiden, at det skulde have været afsted, og det kan ikke vare ret længe, før de komme til at rende nogne ud af den gode Gaard, og hvorfor — er det ikke fordi de er formange om Raadet?"

„Men hvis nu Rigsdagen kan sætte igjen-

nem, at Iallesammen kan blive „Eiendommere", saa har den dog gjort noget godt, for det vilde I jo dog gjerne være, ikke sandt, Fader?"

„Ja det skal jeg ikke nægte, at jeg gjerne vilde, og det troer jeg vilde være til Gavn ikke blot for os Fæstebønder, men ogsaa for det hele Land og Rige, for det skeer vist tidt, at mange nyttige Foretagender blive satte tilside for den ærgerlige Tanke, at naar Fæstebonden koster saa og saameget paa sin Gaard eller Jord, saa kommer det slet ikke hans Børn tilgode, nei tvertimod: de skal saa igjen betale Herskabet en større Indfæstningssum — kan maaskee slet ikke faae Gaarden, fordi deres Fader har været en virksom Mand i sit Fag — saa den, der ikke gjør sig ud af noget, men lader Alting gaae sin egen Gang, han tjener sig selv og sin Familie allerbedst, og det kan ikke være til Fremgang for Land og Rige, nei det kan det ikke, det kan jeg da skjønne paa; saa kunde Rigsdagen faae Fæstevæsenet afløst, kunde jeg maaskee finde mig i det med dette Rigsdagsvæsen. Men see kun ad; jeg troer nu ikke, at der bliver andet ud af det end noget Snak."

Men der kom andet for Hans Hansen og Familie at tænke paa og tale om. Ja det kom da ikke blot til den Familie, men det kom og lagde Beslag paa mangen Families Tanker; — det var Krigen mod Oprørerne 1848, der kaldte Saamange til Kamp for Fædrelandet,

og iblandt disse saaledes Udvalgte var Hans Peter. Han havde ventet paa at komme med fra der begyndte at gaae Krigsrygter, for han hørte til nogle af de første, der skulde indkaldes, men det gik ikke saa hurtigt, som han havde ventet, for der var hverken Klæder eller Vaaben til Soldaterne heed det, saa han fik da Lov til at gaae og vente i nogen Tid inden der kom Pas, og det var nu slet ikke det Behageligste.

Da kom Hans Hansen en Dag kjørende hjem fra Faaborg i en forskrækkelig Fart, og Hestene vare lige til de skummede af Sved. Hans Kone og Døttre kom hen til Vinduerne i en Fart, for det anede dem, at der var noget Nyt paafærde, siden deres Fader kom saa rask afsted, hvad han da ellers ikke pleiede. Og deres Uvished om, hvad der saaledes havde sat „vor Fa'er" i Bevægelse hævedes snart, da de hørte ham raabe til Drengen, der tilligemed Karlen kom ilende til for at spænde Hestene fra:

„Løb strax ind i Kammeret og kast nogle Klæder paa dig, og saa kan du tage den lille Brune og ride ud til Niels Jensens paa Broby Mark, hvor Hans Peter er at hugge og sige til ham, at han skal skynde sig at komme hjem, saa meget han kan, for jeg fik Pas til ham i Dag i Kjøbstaden, da jeg kom til at tale med Lægdsmanden, som han kom gaaende og havde været oppe at hente Passene til dem. — Men skynd dig nu; du kan lade ham ride hjem!"

„Ak Gud, nu skal han med i Krig, min stakkels kjære Søn! Gud give han maa komme lykkelig og vel tilbage“, sagde Kirsten Hanses, saa godt det lod sig gjøre for Graad. „Jeg skal hen at see efter, om hans Tøi er i Orden; skynd du dig Ane at blive færdig i Bryggerset og kom saa og hjælp mig“, men hun fik intet Svar; hun havde vel heller ikke Stunder til at vente derefter, og godt var det samme, for Ane var ikke i Humør til at svare, thi da hun hørte Faderens Ord, blev hun bleg som et Lig, men uden en eneste Taare i Øiet. Hun var ikke seen med at styre sin Gang ud til sit Arbeide, for at skjule sin Bevægelse for Moderen, saavelsom de Taarer, der nu, da hun blev ene, i rigeligt Maal vædede hendes Kinder. — Hun behøvede jo vel ikke at skjule sin Sorg for Moderen, der selv gav sin fri Raaderum, men hvorfor hun dog alligevel gjorde det, vidste hun bedst selv; hun vidste, at hun foruden den Grund, de Andre havde til at tage Del i Hans Peters Skjæbne, havde endnu en anden — en anden, som de ikke kjendte, og som hun for ingen Pris vilde have, de skulde ahne.

Det var just ikke Glædesdage, de tvende Dage, Hans Peter tilbragte i Hjemmet inden han skulde afreise til Armeen, thi skjøndt han ikke var synderlig forknyt og trøstede sig med det Raisonnement, at ikke alle de falde, som komme i Krig, og i det Tilfælde, at han skulde falde, saa var det dog en hæderlig Død at

døe for det betrængte Fædreland, desuden var der jo ingen, der vilde tage sig hans Død synderlig nær — forstaaer sig, Hans Hansen og Familie vilde vel sørge over ham som over en Søn, men det var jo dog ikke, som hvis han havde havt en Kjæreste eller Kone — Stakkel, han vidste rigtignok kun daarlig Besked med, hvorledes det stod til med et vist Pigehjerte, — og skjøndt der i den Tid gik en Opvækkelsens og Frimodighedens Aand gjennem det danske Folk, der følte en ordenlig Længsel efter at tugte de frække Oprørere, der saa uforskammet haanede det, saa det var med Glæde, at enhver Familie sendte sine Kjære og Kjæreste bort i Krigen, saa kunde det dog ikke være andet, end at den smertelige Følelse, enhver Adskillelse mellem hvad der saa nøie er forenet, stedse fremkalder, ogsaa her maatte gjøre sig gjældende.

Nu, vi ville springe over Afskeden og de nærmest følgende Begivenheder, og atter optage Traaden i vor Fortælling paa det Tidspunkt, da Hans Hansens modtog det første Brev fra Hans Peter. Han havde da for første Gang været med i Slag, men vi ville lade ham selv fortælle, idet vi nedenfor meddele hans Brev:

„Kjære Venner!

I have vist længe ventet Brev fra mig, men vi have lige siden jeg kom til mit Kompagni altid været i Bevægelse, saa jeg ikke har kunnet faae Tid til at skrive, eiheller har jeg havt

noget at skrive om. Men nu har jeg været i Slag for første Gang, og da Efterretningen om at vi have kjæmpet snart vil komme Eder for Øre, skynder jeg mig med at tilmelde Eder, at jeg har det godt og endnu ikke har gjort Bekjendtskab med de tydske Kugler, skjøndt jeg selv er forundret over, at det løb saa godt af, for de peb omkring mig ved alle Sider. Noget sært er det i Begyndelsen, naar vi saadan høre Kuglerne hvisle om os, men bange kan jeg dog just ikke sige, jeg var. Jeg har et godt Haab om, at Gud vil bevare mig og føre mig uskadt hjem igjen. Tak, kjære Moder, for de mange gode Sager, I have stoppet i Madposen; I kan troe, at de komme mig rigtig tilgode i denne Tid. Tak ogsaa til I andre Kjære derhjemme for al Eders Godhed mod mig. Med en flittig Hilsen slutter Eders hengivne Ven

Hans Peter."

„Efterskrift.

Vi gjøre kun lidt Holdt i denne By et Øieblik, og jeg venter hver Stund paa at høre Signalet til Udrykning; jeg maa derfor holde op for at faae mit Brev bortsendt."

Det kan nok være, at der blev Glæde i Hans Hansens Gaard, da dette Brev ankom. Fader selv brød Seglet, men Ane blev den Lykkelige, der først læste det, for hun var den Dygtigste til at læse Skrift, og sjelden har vel nogen Forelæser havt opmærksommere Tilhørere; ja selv Karlene lode for en Stund Davre-

skeerne hvile og sluttede sig nærmere til for bedre at høre efter, og da hun var færdig, gik Brevet fra Haand til Haand, og selv vor Moer, der i lange Tider vel ikke havde seet et skrevet Bogstav, fik travlt med at opfriske sin fordums Færdighed i Skriftlæsning for at stave sig igjennem den kjærkomne Meddelelse om hendes elskede Søns Velbefindende.

Det var netop Søndag den Dag, og vor Faer fik Indfald om at gaae i Kirke, skjøndt han ikke før havde tænkt derpaa, og skjøndt det var den høie Tid, og han — som vi allerede have seet — havde en lang Kirkevei. Maaskee følte han Trang til at takke Gud, fordi han havde bevaret hans kjære Pleiesøns Liv — maaskee følte han Trang til at meddele sine Venner i Byen sin Glæde — eller, maaske var det lidt af begge. — Saameget er da vist, at der den Dag vist ikke var nogen opmærksommere Tilhører end Hans Hansen, men det var og en Prædiken, der passede for ham, der passede for Enhver i den Tid. Præsten, den af „Lange Johan" som en herlig Mand betegnede, fortjente i Virkeligheden ogsaa denne Benævnelse; han var ikke egenlig veltalende, men de simple jævne Ord forfeilede aldrig at virke mægtigt ind paa Tilhørernes Hjerte — det bedste Beviis for, at de kom fra Hjertet — saaledes heller ikke denne Dag, da han i Talen kom til at berøre Kampen for Fædrelandet, der gjorde Krav paa alle dets Borgeres Deltagelse, for, som han sagde, den Plet af Jor-

den havde Gud anviist os, og den, der ikke elskede dette sit jordiske Fædreland, den, der ikke vilde bringe dette sit Offer — han kunde intet elske, heller ikke sit himmelske Fædreland.

Efter Gudstjenesten flokkedes Menigheden som sædvanlig om ham udenfor Kirkedøren, og han havde et venligt Ord til Enhver især; der var jo saameget at spørge om i denne Tid, da saamange havde deres Kjære derovre paa Kamppladsen. Han kom da ogsaa til Hans Hansen, hvem han spurgte, om han fornylig havde hørt Noget fra sin Pleiesøn, og da han havde erholdt den begjærte Oplysning, bad han Hans Hansen at følge med ham hen i Præstegaarden, da han havde Noget at tale med ham om, der netop angik Hans Peter.

Da de vare komne ned i Præstegaarden, meddeelte Præsten, at han havde modtaget en Skrivelse, hvori der var indlagt en Anviisning paa 2500 Rd., med Bøn om at give dem til Hans Peter, der antoges at være en Søn af Kludesamleren „Lange Johan", og i det Tilfælde, at den Paagjældende skulde være død, anmodedes Præsten om at sørge for, at Pengene bleve anvendte til fattige, forældreløse Børns Opdragelse.

„Nu, hvad synes De om dette?" spurgte Præsten, da han havde endt sin Beretning og viist den forbausede Hans Hansen Skrivelsen.

„Det synes jeg naturligvis godt om, især for Drengens Skyld — dog det havde vor Moer sagt mig, før jeg tog Drengen i Huset,

og det har jeg da selv tænkt hele Tiden."

„Hvad, hvor kunde De eller Deres Kone vide, at han skulde arve — ja saadan kan jeg vel gjerne sige — saamange Penge?"

„Nei, det var da ikke Pengene, jeg tænkte paa; det var naturligvis ogsaa godt for ham, men det glædede mig endnu mere — og det vil ogsaa glæde ham — at see, at han ikke er en Søn af det lede Tyvepak — jeg skulde vel ikke sige saa slemt, men sandt er det dog."

„Ja det kan vel betragtes som hævet over enhver Tvivl, at han ikke er hint ulykkelige Pars Søn, hvad Synd eller Hemmelighed der saa end ellers kan være forbunden med hans Fødsel, thi denne Gave er for betydelig til at komme fra andre end Nærpaarørende — vel endog fra dem, der skulde være ham nærmest; Skade var det imidlertid, at denne Omsorg for ham skulde vises saa sent; havde de ikke antaget ham som deres Søn, eller skulde han være bleven meget længer hos sine første Pleieforældre, havde det sandsynligvis været for sildig."

„Det maa jeg skynde mig hjem at fortælle, det vil glæde dem alle at erfare."

Og det var virkelig Hans Hansens Alvor, at han vilde skynde sig hjem at fortælle sin Nyhed; det var hans Alvor i den Grad at han ikke engang skulde ind at faae sin Pibe tændt i den Gaard, hvor han ellers altid tog ind, naar han kom til Kirke, og det havde han aldrig undladt før i de mange Aar, han havde været

Mand. Peer Jensen havde derfor ogsaa betragtet det som en aldeles afgjort Sag, at han kom derind idag, da han havde seet ham gaae til Kirke, og det passede netop den Dag saa rart for ham, for han havde til Sommermarkedet i sidste Uge kjøbt en ny Hest, som efter hans Formening langt overgik Hans Hansens den sorte fireaars, og han nød allerede i Tanken sin Triumph ved at vise den frem for Hans Hansen, forestillende sig allerede den Beundring, hvormed hans Ven vilde betragte den, og saa behageligt virkede disse Forestillinger ind paa ham, at han tog den store Merskums ned fra dens Plads over Alkoven, pudsede den omhyggelig reen, stoppede og tændte den og gik ud i Haven, hvor han satte sig i Syrenlysthuset, hvorfra han kunde holde Udkig til Veien og see, naar Hans Hansen kom — for han begyndte allerede at undre sig over, hvorfor han tøvede saalænge med at komme, da Naboer og Gjenboer vare komne hjem for lidt siden, og han kunde ikke regne ud, hvorledes det kunde være, thi Hans Hansen plejede aldrig at tage andre Steder ind, end hos ham. Men han skulde faae mere at undre sig over den gode Peer Jensen, idet han saae Solen glide ned bag Skoven — thi da han havde siddet paa Udkig vel et Kvarters Tid, saae han Hans Hansen komme ned ad Gaden i en strygende Fart; det var, som om Solen først i dette Dieblik stod op for Peer Jensen, for han troede nu for ganske vist, at den raske Fart,

hvori hans Ven kom, hidrørte fra Bevidstheden om, at han havde forsyndet sig mod Peer Jensen ved at dvæle saalænge paa et andet Sted i Byen. En eller anden ond Aand indgav da Peer Jensen den Tanke, at han nu vilde gjøre sig lidt kostbar, at han nu ogsaa vilde holde sig skjult en god Stund, inden Hans Hansen skulde faae ham at see, og han dukkede sig derfor under Bænken i Lysthuset, saadan at han vel kunde vedblive at holde Øie med den Kommende, men at denne ikke kunde see ham. Men hvor forbandede han ikke dette sit Forsæt, thi til sin store Forbauselse saae han, at Hans Hansen, da han kom ud for hans Gaard tog endnu dobbelt saa lange og en halv Gang saa hurtige Skridt, ja han saae endog helt over til den anden Side, og inden Peer kunde komme op og faae raabt efter ham, var han saa langt borte, at det vilde være helt umuligt at faae ham raabt op. — Som om han pludselig var bleven forvandlet til en Steenstøtte, blev Peer Jensen staaende med vidtopspærret Mund og stive, stirrende Øine; Haanden slap den Meerskums, der gled ned paa Gangen og blev liggende der, det bedste Beviis paa, hvor rystet Peer Jensen var blevet. — Efter en god Stunds Forløb kom der dog atter Liv i de stivnede Træk; han rystede betænkelig paa Hovedet, samlede sin Pibe op og gik langsomt ind. — Men vi faae vel ikke Tid til at dvæle længer hos Peer Jensen og med ham og Huusstand gjennemgaae, prøve

og forkaste de utallige Gisninger, der fremkom over, hvad der dog kunde være Grunden til, at Hans Hansen idag var gaaet deres Port forbi — vi behøve det ikke heller, da vi med Hensyn til Kjendskab til den Sag ere en heel Deel heldigere stillede end Peer Jensen.

Ved Solens Nedgang eller saa omtrent ville vi aflægge et Besøg i Hans Hansens Gaard; vi komme rigtignok for seent til at høre ham aflægge sin Beretning, for seent til at høre og see Yttringerne af hans Families Glæde, men det kan vel ogsaa blive godt, for Nyheden kjende vi jo allerede, og at den vilde volde Glæde hos Hans Hansens Familie — kunde vi ogsaa forud vide.

Men vi komme lige tilpas for at see vor gode Ven Hans Hansen ved Skrivebordet; det falder ham lidt svært at haandtere Pennen — for vel har han været Sogneforstander og kan naturligviis nok saa net skrive sit Navn, ja lidt mere kan han da ogsaa, men nu er han kommen ud af Øvelsen, og det koster ham Anstrengelse at faae „Krogene", som han udtrykker sig, til at staae nogenlunde „i Linie". Det var ellers Bestemmelsen, at Ane skulde have været „Skribent", men da der kom saadanne vigtige Nyheder, betroede Fader Hans ingen Anden end sig selv til at skrive.

Der sidder han nu for Bordenden med Blækhuset foran sig og Pennen i Haanden; den klare Sved perler i store Draaber paa hans Pande; han skriver ikke mange Ord, imellem

maa han knuge Panden med Haanden for at finde paa nye Ordforbindelser, besee de sidst opmarscherede Ord fra alle Sider for at see, om de holde sig smukt i Linie med deres Naboer, og naar saa Alt er i Orden, tager han ufortrøden fat paany.

Moder og Ane sidde ved den nederste Bordende; hiin med sin Strikkestrømpe og denne med sit Sytøi; de maae holde sig i ærbødig Afstand fra vor Faer, for „Naar I skal staae og see paa mig, saa kan jeg slet ikke skrive", har Hans Hansen sagt, og engang imellem naar han seer op, kaster han et Blik efter dem for at see om de ikke sidde og betragte ham. — Da vi imidlertid have Privilegium paa at gjøre os usynlige, er der vel ingen saa stor Fare for, at vi skulle genere Hans Hansen. Vi kunne derfor trøstig tillade os at kaste et Blik over hans Skulder og see, hvad han skriver:

„Kjære Søn!

Vi have rigtig modtaget dit Brev og erfaret, at du har været i Slag, og at Gud har bevaret dig, saa at du har Lemmerne hele og er ved Helsen, og det har været os en stor Glæde, for det er jo det største Gode, vi kan høre fra dig i den Stilling, hvori du befinder dig. Jeg kan da og tilmelde dig vores Velbefindende, som det var, da du reiste, og vi ønske, at vi maa spørge det samme fra Dig, naar du skriver igjen. — Men, min kjære Dreng, jeg har idag noget mere at tilmelde

dig, og havde jeg ikke havt det, saa havde jeg ladet Ane tage ved Pennen i mit Sted, for hun er yngre og har lettere ved at digte end jeg. Men det er vel det bedste, at jeg lægger den Skrivelse indeni, som jeg fik hos Præsten idag, saa kan du selv deraf see, hvad det er. Ja, min Dreng, nu er du en rig Karl og det er jo godt nok, skjøndt det dog ikke er det, som vor Moer og jeg ere allermeest glade ved, for du var da ikke trængende i Forveien, og naar vi engang skulde dele den Smule vi have skrabet sammen imellem vore Børn, saa kan du nok tænke dig, at du ikke skulde have skeet Uret, men vi ere allermeest glade ved, at det nu er aabenbart, at Du slet ikke kommer dem noget ved, du veed nok, og det troe vi ogsaa vil glæde dig mere end Pengene. — Men da du nu er bleven rig, vil du saa ikke heller leie En i dit Sted, det skulde jeg hilse dig fra vor Moer, og jeg synes ogsaa, at det kunde være rart nok at see dig herhjemme igjen. Ane siger rigtignok, at det ikke kan hjælpe, at vi skrive til dig derom, for du kommer alligevel ikke, før I er bleven færdige deroppe, men hvad forstaaer den tossede Tøs sig paa, hvad det er at være Soldat og at være med i Krigen. Lad os nu vide din Mening, og hvad du vil have, at vi skal gjøre med Pengene.

Ja nu har jeg jo faaet malet en heel Deel op, saa jeg kan vel nok være beljendt at lægge Pennen hen, idet jeg skal hilse dig saamange

Gange fra vor Moer, Ane, Mette og os Allesammen, men først og sidst fra din hengivne Fader

Hans Hansen."

„Efterskrift.

Kan du huske, at vi engang snakkede om, hvor rart det kunde være at blive „Eiendommere". Nu kan jeg da fortælle Dig, at vor Herremand er bleven saa maneerlig af Frygt for denneherseus Tvangslov, eller hvad det er de kalde „hende", saa han vil sælge Gaardene meget billigt; det hørte jeg ved Kirken idag, men nu er der nok ikke ret mange, der vil kjøbe, for de troe nok, at de faae Alting tilgivendes tilsidst. Jeg kunde nok have Lyst til at kjøbe min, men jeg er snart for gammel, og saa skulde jeg til at svare Renter hvert Aar istedetfor nu at tage imod Renter. Havde det været for 20 Aar siden!"

Hvad Indtryk denne Meddelelse gjorde paa Hans Peter sees maaske tydeligt af hans Svar, der ankom snart efter, og som vi derfor ville meddele ordlydende:

„Kjære Fader og alle I Kjære i Hjemmet!

Eders Brev har jeg rigtig modtaget, og jeg skynder mig at benytte det første ledige Dieblik, siden jeg modtog det, for at tolke Eder min Forundring og min Glæde. Altsaa er jeg dog ikke en Søn af dem, som jeg hidtil troede; hvor jeg er glad og lykkelig ved at vide dette. Der maa vel alligevel hvile en eller anden sørgelig Hemmelighed over min

Fødsel, en Hemmelighed, som jeg vel ikke kan vente at see hævet, hvad jeg da heller ikke ønsker; der er ingen andre end Eder, der har vist sig imod mig som mine Forældre, og jeg vil heller ikke vide af andre at sige.

Men jeg er ogsaa glad ved Pengene, dog ikke fordi jeg nu er rig nok til at leie for mig — det kunde jeg alligevel ikke bevæge mig til at gjøre, selv om jeg aldrig var saa rig. Havde det været, før jeg kom med, før jeg havde seet, hvad jeg nu har seet, saa kunde det gjerne være, jeg havde gjort det, men nu kunde jeg paa ingen Maade bekvemme mig til at løskjøbe mig fra den Pligt, der paahviler mig at hjælpe til med at forsvare mit Fædreland; det er ikke fordi jeg er saa kjær af Krigen; jeg vilde ønske, vi kunde blive godt færdige, heller idag end i imorgen — men Ane havde Ret, før vi blive færdige, kan jeg ikke komme — men jeg er glad ved Pengene alligevel, for nu vil jeg bede Eder om, kjære Fader, at i vil bruge Pengene som Eders egne, saa kan I vist nu kjøbe Gaarden uden at komme til at svare Renter. Naar I betragter mig som Eders egen Søn, og det har jeg seet saa tidt, at I gjør, saa har jeg Ret til at fremkomme med denne Bøn, og saa har I ikke Ret til at sige mig nei. Jeg veed det vil være Eder en stor Glæde at blive Selveier, og hvor jeg vilde være lykkelig ved at kunne gratulere Ier som saadan ved min Hjemkomst.

I være Alle paa det kjærligste hilsede fra Eders hengivne Søn

Hans Peter."

Det vilde vel blive os for vidtløftigt at følge Hans Peter paa alle hans Veie i Krigen, eiheller tør vi paatage os at give Skildringer af hin for Danmark saa hæderlige Krig, thi det er gjort saa tidt og saa godt, at vi ere bange for at kjede istedetfor at more; eiheller ville vi hjælpe Hans Hansen med at kjøbe sin Gaard og styre sin Bedrift, for det kan han formodenlig vel saa godt uden vor Bistand. Vi ville derfor lade Tiden og Begivenhederne gaae deres egen Gang og gjenoptage Traaden i vor Fortælling paa det Tidspunkt, da Freden var afsluttet og Mandskabet hjemforlovedes.

Blandt de Lykkelige, der havde gjennemgaaet Krigen og dens Strabadser, uden at det i nogen væsenlig Grad havde taget paa dem, var Hans Peter. Han havde tillagt sig et, selv for en gammel Soldat høist respektabelt, Skjæg, hvilket — efter Sagkyndiges Dom — ikke klædte ham saa ganske ilde; noget mere mager og solbrændt var han ogsaa bleven, men begge Dele kommer han sig nok for, naar han atter kommer hjem og til „at gaae paa Omgang" hos Bønderne. Han havde ikke skrevet hvad Dag han kom, og han havde undladt det med Flid for at have den Fornøielse at komme aldeles uventet.

Det var Aften, da han naaede Hans Hansens Jord, og skjøndt Markveien, der førte hen til Gaarden, just ikke var i den bedst mulige farbare Tilstand, navnlig for trætte og ømme Fødder, var det dog, som han fik nye Kræfter, da han betraadte den ham saa bekjendte og kjære Jordplet, og med idetmindste firdobbelt Hastighed skyndte han sig til Hjemmet, som han nu kunde skimte bag de mægtige Popler og Bævreasper. Men pludselig standsede han Farten og trykkede sin Haand mod Brystet — grebes han af et pludseligt Ildebefindende? Nei, det troe vi ikke, for der foer som et Lysglimt over hans mørke Ansigt, og hans brune Kind glødede med et endnu dybere Skjær. Hvad mon der da satte hans Sind i en saadan Bevægelse, at Blodet uvilkaarlig pressedes mod Hjertet; hvad mon der bragte dette til at slaae dobbelt saa hurtigt som tilforn? — Læseren har vist allerede ahnet det.

Da Hans Peter besvarede det af os ovenfor meddelte Brev, handlede han just ikke saa fuldkommen aabent, idet han fortav det, der glædede ham mest, thi Underretningen om, at han ikke var lange Johans Søn, glædede ham kun, fordi derved ligesom var bleven et Skillerum mindre mellem ham og hans Tankers Maal. Pengegaven fik kun Værd i hans Øine, fordi Enhver vilde finde, at han var en ret anstændig Frier til Hans Hansens Datter.

Men nu var der et Spørgsmaal, der trængte sig frem hos ham — ja det kom da ikke nu

for første Gang, det havde været ham en endnu værre Rolighedsforstyrrer end selv den mest glubske Vildtydsker, og det var, om det nu ikke var forsildig at fremstille sig som Frier til Hans Hansens Datter, om der nu ikke, uden at han vidste af det, skulde være en endnu uoverstigeligere Hindring, idet hun muligen elskede en Anden. Han havde følt sig saa fiint for i saa Henseende, naar han skrev til Hjemmet, men om Hentydningerne havde været saa fine, at Ingen havde forstaaet dem, eller om der ikke havde været Noget at hentyde til, det var forblevet ham en Nød, han ikke kunde knække, for han havde modtaget Oplysning om Alt muligt, undtagen netop om det, der laae ham allermest paa Hjertet.

Nu var Tiden kommen, da alle hans Tvivl skulde løses — men hvorledes vilde Opløsningen blive. Saameget vidste han da i alt Fald, at naar han igjen forlod den Gaard, der var hans Reises Maal, da var det enten som det lykkeligste eller det ulykkeligste Menneske. Ethvert Skridt bragte ham nærmere til hiin Stund, som han ligemeget længtes efter og søgte at udsætte. Intet Under derfor, at han sagtnede sine Fjed, men det kunde ikke hjælpe — til Klarhed, til Afgjørelse maatte han komme, hvorledes det saa monne falde ud — dog staaer det ikke til at nægte, at han saa tidt før havde med et betydeligt lettere Sind indtaget sin Plads i Kugleregnen.

Da han naaede Porten og havde hævet Haanden for at løfte Klinken iveiret, standsede

han pludselig i en lyttende Stilling og uden at tage den hævede Haand tilbage, thi fra den nærliggende Kostald trængte sig Ordene af en ham bekjendt Vise, sungen af en ham bekjendt Stemme, ud til ham. Han skulde gjerne kjende baade Stemmen og Visen, thi hiin var Anes, og denne havde han selv for flere Aar siden lært hende. Det forekom ham som et godt Varsel for hans stille Haab, at hun sang paa en Vise, han havde lært hende, thi vel kunde det være ganske uvilkaarligt, hun var kommen til at nynne paa den, mens hun sad og malkede, vel kunde det være fordi Visen i sig selv havde vundet hendes Yndest, men det kunde dog ogsaa være fordi hun tænkte paa ham, der havde lært hende den — det kunde dog være, at hun nu netop tænkte paa den Tid, paa de Forhold, under hvilke de før havde sunget den sammen — det kunde være, og saa var det, sluttede Hans Peter, og Slutningen var omtrent ligesaa rigtig som saa mange andre Slutninger.

Sangen fængslede ham — hvor godt han end kjendte den — med et saadant Trylleri, at han blev staaende i den af os omtalte Stilling en god Stund, og det ligger aldeles udenfor Mulighedens Grændser for os at anføre noget sandsynligt om, hvorlænge denne Fortryllelse kunde have varet, hvis den ikke var bleven brudt derved, at der fra den indvendige Side af Porten nærmede sig en Person, hvis jernskoede Træsko bankede Broens Stene

saa forsvarligt, at det gav Ekko i Gaarden i den stille Aften. Hans Peter slap nu hurtigt Klinken, dreiede knapt af til Høire og gik ind ad den aabentstaaende Bagdør, ind i Kostalden.

„Godaften, Ane!" sagde Hans Peter, idet han traadte indenfor.

„Godaften! — men er det dig, det var da morsomt, men hvornaar kommer du?"

„Lige i dette Minut."

„Har du været inde og talt med Fader og Moder?"

„Nei jeg har ikke, for ligesom jeg naaede Porten hørte jeg, at du sang den gamle Vise, som vi sang saa tidt sammen, mens jeg var hjemme, og saa kom jeg til at tænke paa de gamle Dage og paa — hvor kjær du altid har været mig, og saa kunde jeg ikke lade være at smutte ind og tale et Par Ord med dig allerførst."

„Tak skal du have, jeg sad ogsaa netop i dette Dieblik og tænkte paa dig, ja vi have Allesammen i disse Dage næsten ikke talt om andet, for Fader mente, at det var saa besynderligt, at du ikke skrev hvor han skulde afhente dig, og den Ene her paa Omegnen hørte vi kom hjem efter den Anden, uden at vi hørte noget til dig."

„Jeg vilde ikke skrive, fordi jeg vilde have den Fornøielse at overraske Eder."

„Ja, det maa jeg da rigtignok sige at du ogsaa gjør, idetmindste blev jeg overrasket, da jeg fik dig at see."

„Var det en kjærkommen Overraskelse?"

„Ja, hvorfor spørger du om det? Der var rigtignok ikke noget, der kunde være mig kjærere end at see dig komme sund og rask hjem fra Krigen — ja det er vel ikke rigtigt, at jeg saadan staaer og taler i mit Navn, for du veed da, at vi Allesammen holde saa meget af dig."

„Jeg vilde netop gjerne vide dine Tanker, fordi ingen i Verden er mig kjær som du" — og nu fik Hans Peter Munden paa Gang og fortalte om alt, hvad der i saamange Aar havde ligget ham paa Sinde — hvilken Tilstaaelse vi imidlertid ville beholde in mente, for ei at trætte Læserne med at gjentage, hvad der alt fra det foregaaende er ham tilstrækkelig bekjendt. Vi behøve vel ikke engang at bemærke, at denne Tilstaaelse fremkaldte en aldeles lignende fra Anes Side — og at denne Samtale mellem de tvende Elskende sluttedes med et eller maaske flere Kys.

Det kan ogsaa nok være, at der blev Glæde i den ganske Gaard, da begge de Unge kom ind — der blev Glæde, fordi den kjære Pleieson var kommen lykkelig og vel hjem igjen, og der blev endnu større Glæde, da de Unge maatte frem med, hvad der var bleven afhandlet imellem dem.

Der blev nu en saadan Travlhed — Fader og Moder maatte rigtig lægge deres Hoveder iblød for at spekulere paa, hvad der skulde gjøres med de Unge, og efter flere Forhand-

linger blev det besluttet, at Gaarden skulde deles, for der var Jord nok til to, og saa skulde der bygges en ny til Hans Peter og Ane; den gamle Gaard vilde de to Gamle beholde, til de faldt fra en Gang, saa kunde den jo gaae over til Mette.

Det var en Juni Morgen vi først besøgte Hans Hansens Gaard; paa en Juni Aften ville vi tage Afsked med den. Hvor den er festlig smykket med Grønt og Flag; den altid pyntelige Stenbro er idag endnu dobbelt saa pyntelig, nok saa net bestrøet med Sand, Grankviste og Blomster. Og det er ikke saa sært, for der er stor Stads paa Færde; det er idag Anes og Hans Peters Bryllupsdag.

Inde fra Storstuen høres høirøstet Tale og munter, godmodig Latter, medens Tobaksrøgen i tætte, blaa Skyer snoer sig ud ad de aabenstaaende Vinduer. Det er de Gamle, der efter at Dagens høitidelige Del — Middagsmaaltidet deri indbefattet — er forbi, i bare Skjorteærmer have givet sig ifærd med en Knægt. Gjæsterne ere kun faa, for det har altid faldet Hans Hansen svært at begribe, hvad morsomt der kunde være ved at tromme det halve eller hele Sogns Befolkning sammen ved en saadan Leilighed, eller hvad stort der kunde være ved at gjøre et saadant Gilde, til hvilket de indbudne Gjæster iforveien havde tilsendt de Fødemidler, der skulde bruges; han havde derfor opgivet at holde Lav med sine Bymænd — hvad der ogsaa let kunde gaae an

for hans Vedkommende, thi han var jo en rig Mand, og en saakan kan gjøre, hvad han vil.

Gjæsterne vare derfor kun faa; men Glæden var derfor ikke mindre — eller, maaske rettere sagt, den var netop derfor saa stor, for Allesammen vare de de bedste Venner. Iblandt disse støde vi paa een gammel Bekjendt: Peer Jensen fra Byen; han er idag, som sædvanligt, ledsaget af „den store Merskums", der er pudset, „som om den skulde til Bryllup" — og idet han af og til tager et fuldt Drag af den, fortæller han vel for hundrede og tyvende Gang Historien om, hvorledes han en Søndag vilde narre Hans Hansen, men selv blev narret. „Jeg kunde nok tænke, at det var noget vigtigt Nyt, du havde at løbe med den Dag, min gode Ven" — siger han til Hans Hansen, idet han samtidig er ifærd med at banke sin Pibe ud og slutte Historien. Han tager dernæst sin Thekop, klinker med Hans Hansen, idet han siger: „Skaal, du Gamle! og til Lykke med at det endte saadan!!" — „Men hvor er vore unge Folk henne, mon jeg skulde tro?"

Imens de Gamle havde indhyllet sig i tætte Tobaksskyer og offret „Knægten" al deres Opmærksomhed, var det blevet Ungdommen for trangt inde i Stuen, og de havde spredt sig rundt om og fordrevet Tiden med alskens Leg. Efter Forslag af Hans Peter begave de sig til den nærliggende Skov, hvor de paa de brede Gange legede Boldt med et Par sammenviklede Tørklæder; deres Legeplads var ved

det Sted, hvor det gamle Skovhus, Hans Peters Barndomshjem, havde ligget. Mindedes han paa sit Livs lykkeligste Dag, hvad han havde oplevet her? Vi troe det næsten, og hans Brud var nok af samme Mening; anderledes kan vi ikke fortolke det milde, bevægede Blik, hun tilkastede sin Ven, da han tilhviskede hende, at her havde hans første Legeplads været.

Solen begyndte at dukke sig ned bag Als, Granerne kastede kæmpemæssige Skygger op ad de steile Banker, hvorved vore Folk mindedes om at skynde sig hjem, inden de Gamle brøde op. — Ogsaa vi ville nu forlade Egnen, idet vi ere vis paa at have ladt Pjaltekræmmerens Søn blive tilbage i gode Hænder.

Ved Gadekjæret.

Omme ved Gadekjæret laa et lille Huus — Nei, det gaaer dog nok ikke an, at begynde saaledes; thi „Ære den, som Ære bør" er jo en gammel, velbekjendt Sandhed, som det mulig kunde bekomme os meget ilde at synde imod. Altsaa: Omme ved Gadekjæret laa en stor Gaard, og en smuk og god Gaard var det, der ovenikjøbet havde den store Ære, at eies af Rasmus Jensen, Byens, ja hele Egnens bedste ɔ: rigeste Mand. Rasmus Jensen var en vigtig Mand ikke blot i sine egne Tanker, skjøndt der var han det naturligviis ogsaa først og fremmest — Nei, han var ogsaa en vigtig Mand efter Alles Omdømme. Han var den, der sagde for hele Egnen, hvor „Skabet skulde staae", — hvis vi vilde tale med fremmede Tunger, havde vi kaldt ham Egnens Orakel. Naar Nogen engang imellem fik Lyst til at forandre Noget, det være sig enten ved Jordens Drift, ved Bygningerne, med sine Heste eller at anskaffe sig en ny Vogn, da turde han rigtignok ikke gjøre noget Saadant, inden Sagen havde været Rasmus Jensen forelagt og behørig drøftet ved en Pibe Tobak og et Krus Øl i Kroen. Vovede Nogen, men det var der da ikke ret mange, der turde, i saa Henseende at afvige

fra Skik og Brug, kunde han være vis paa at forskaffe sig en dødelig Fjende i Rasmus Jensen, og det en Fjende, som just ikke var til at foragte. Hans Navn blev da kun nævnet een Gang offentlig af Rasmus Jensen, og det var ved det næste Møde i Kroen og det kunde man være vis paa blev et talrigt, naar den frække Daad blev bekjendt. Naar da Tilhørerkredsen var samlet, og Rasmus Jensen treen ind af Døren, pleiede han gjerne at sige: „Godaften gode Bymænd og Naboer! Hm, hm, har I hørt, at N. N. (Synderens Navn) vil til at være en „Piltring" — ja kjære Naboer, det gjør mig ondt, men det bliver ikke anderledes, det skal I nok faae at see." De andægtige Tilhørere kjendte af Erfaring, at det var bedst at vogte sig for at snakke med om den Slags Sager, og nøies med at tilkjendegive deres fuldstændige Enighed med Rasmus Jensen, ved at ledsage hans Tale med behørige Nik og Hovedrysten paa passende Steder. Hvad der meget bidrog til at forskaffe den gode Rasmus en saadan Indflydelse var, at hans Spaadomme som oftest sloge til, thi han var en meget praktisk Mand og havde et godt Øie for, hvorledes hans „gode Bymænd og Naboer" styrede deres Sager.

Rasmus Jensen var af en mærkelig Slægt; den Gaard han eiede havde været i Ætten gjennem lange Tidsrum, stedse var der kommen Søn efter Fader og Jens Rasmussen havde vexlet med Rasmus Jensen, maaskee

ligesaa længe som der har siddet Kristian'er og Frederik'er paa Danmarks Throne. Hvordan det end har staaet sig med Bønderne, og daarligt nok har det været sommetider, saa havde Jenserne og Rasmusserne altid været ovenpaa og saadan vidst at være om sig, at de ikke havde havt med ret mange Sager at bestille, der ikke havde betalt sig rigtig godt for dem.

Det var just ikke ved et udmærket Avlsbrug, der var trukket Penge til Gaarden, for Eierne havde altid tænkt og sagt, at Jorden kunde det ikke betale sig at drive for Folk, der havde Hoved til andet, og deres Jord hørte endda til den bedste i Byen, og denne ligger paa den Kant af Fyen, der er kjendt under Navnet „de side Aaringer"; — der var langt fra Sæd til Høst, saalænge for en Mand at vente paa at faae Lønnen for sit Arbeide. Nei, da var det noget heelt anderledes med Handelen; den gav sommetider Dalere hvor Jorden kun gav Mark eller Skilling og de Penge vare let tjente. Det var dog vel nu det retteste at sige, den havde givet gode Penge for Eierne af Rasmus Jensens Gaard, for nu var den forbi „den gode Tid", da de vare de Eneste der paa Egnen, der kjendte noget til Hestehandelen; da de opkjøbte alle Naboernes Heste, naturligviis til den Priis, det behagede dem at give, — denne Hestehandelens Guldalder havde Rasmus Jensen havt den Hjertesorg at see bortsvinde i sine unge Dage. Som en

fornuftig Mand holdt han naturligviis op, da han mærkede, at, — som han selv sagde: „Enhver Piltring vilde bilde Folk ind, at han vidste, hvad en Hest var værd;“ — hans Handel indskrænkede sig nu til Salg og Indkjøb til eget Brug og til at give en eller anden god Ven og Slægtning et lille venskabeligt Vink. Da Handelen ikke længere vilde gaae, gav Rasmus Jensen sig til at drive sin Gaard med samme Iver, han før havde drevet Handelen; han ryddede Stenene bort, mærglede, grov Vandet af og han avlede rigtig godt; men han havde dog alligevel tungt ved at forsone sig med Tiden, der, som han sagde, „var en trang Tid for en driftig Mand, for om han aldrig passede sine Ting saa godt, saa kunde han dog ikke være sikker paa, at han ikke kom til at rende fra det, hvis han ikke havde lidt tilovers fra bedre Tider.“ —

Ulig saamange, baade nu- og forhenværende, Hestehandlere af Bondestanden, der blive „fornemme“ ved deres Bedrift, hadede Rasmus Jensen Alt, hvad der syntes at være beslægtet med „Fornemhed“; Alt, hvad han eiede var yderst bestemt, hensigtsmæssigt og bekvemt indrettet; men det var Altsammen „efter en Bondes Stand.“ Hans Gaard var opført af det bedste Egetømmer, der kunde søges ud paa Tømmerpladsene i de nærmeste Kjøbstæder; men Alt var opført af Bindingsværk. Spurgte man ham, hvorfor han ikke havde ladet, idetmindste Stuehuset, grundmure, fik man det

Svar: „at det ikke passede sig for ham, for han var kun en Bonde", og tillod man sig da at yttre, at en god, solid Grundmuur kunde dog have været opført ligesaa billigt, ja vel endogsaa billigere, blev man strax bidt af med den Bemærkning: „Troer han maaskee ikke, at vi Bønder ligesaa godt have Raad til at skaffe os noget godt Kram, som de Fornemme?" — Stolperne vare oliemalede i alle Længder og da Væggene vare murede med udsøgte Steen og stadig havde været godt vedligeholdte, saa maatte man komme i Gaarden, til hvilken Tid det skulde være, og man skulde faae tungt ved at opdage et Sted, hvor der var falden en Smule Kalk ud; det saae næsten ud, som om endogsaa baade Vind og Veir bare den tilbørlige Respekt for Rasmus Jensen, saa de ikke turde vove at drive deres letfærdige og stundom lidt ubarmhjertige Leg paa hans Enemærker, ja selv efter en rygende Storm, der havde revet slemt i Tagene paa de andre Gaarde i Landsbyen, kunde man være sikker paa, at der ikke var reist et Straa i Taget eller Rygningen paa Rasmus Jensens Gaard; rimeligt nok er det imidlertid, at det ikke blot var den ovenomtalte pligtskyldige Respekt, Naturkræfterne saavelsom alle Andre bare for Rasmus Jensen, der gjorde, at hans Gaard gik saa godt som uskadt af Kampen; men at de mange Lætræer, der vare plantede rundt omkring Gaarden, saavelsom den ypperlige Vedligeholdelse, der strax fjernede Alt, hvad

der begyndte at antage et forældet Præg, ogsaa gjorde sin Deel.

Rasmus Jensens Gaardsplads var altid feiet og pæn og Broen lagt med de smukkeste og regelmæssigste Smaasteen, man kunde ønske sig og faldt fra alle fire Sider af mod Midten, hvor Møddingen havde sin Plads, og en prægtig Mødding var det, opsat i en regelmæssig Fiirkant, jævnet og pudset; — men dristede man sig til, trods disse Møddingens Fuldkommenheder, at synes, at den godt kunde have havt sin Plads lidt længere borte fra Stuehuset, fik man til Svar, om man aldrig havde hørt, „at det var Skarnet, der satte Maden paa Bordet" — det var ham ikke ubekjendt, at der vare Enkelte, — Hm — hm —, der havde glemt denne vigtige Sandhed; det var maaskee værst for dem selv, men det vilde han nu ikke dømme om, — muligt kunde de komme til at erfare det, men han var nu ikke for „fornemme" til at have en Mødding udenfor sine Sovekammervinduer.

I Haven sporedes den samme grundmurede „Velhavenhed, det samme Hensyn til det Nyttige"; Pladsen var inddeelt i regelmæssige fiirkantede Kvarterer, Gangene indfattede med smuktklippede Lavendel- og Buxbomshækker, Frugttræerne vare gode, kraftige Gravenstener, „Hols" og „Kaalæbler" osv. Derimod var der slet intet med Græs, skjøndt Rasmus Jensen nok vidste, at det var begyndt at blive Mode i visse Bønderhaver; „det skulde nu

være ligesom de brugte det i Herregaards-haverne"; men „han havde Græs nok ude i Marken", der var intet med Blomster, „for det var ingen Nytte til"; der var ingen nymodens Frugttræer, „for de vil jo hverken lykkes eller trives." — Saa, nu haabe vi at have sagt saameget om Byens vigtigste Mand og hans Eiendom, at han muligen vil undskylde os, at vi tillade os at mindes, at Byen har flere Beboere end ham og vi ville da benytte vort Pusterum til at see hen til Naboens.

Det var det ovenfor berørte lille Huus; ja lille, meget lille var det og gammelt og elendigt var det. Midtpartiet af dets Forside optoges af en skjæv Dør, der var sunken saameget til den ene Side, at der ved Overkanten var blevet en større Aabning mellem Dørkarmen og Døren, end Beboerne havde syntes om; sagtens have de tænkt, at der var meer end Aabninger og Adgange nok alligevel for Vind og Veir den foruden; thi der var slaaet et Stykke af en gammel Fjæl paa Dørkarmen, hvilket samme gamle Stykke Brædt nu stadigt forkyndte den gyldne Lære, hvis Sandhed den maaskee selv havde erfaret: „Om du vil frem, saa buk!" — og Den, der var letsindig nok til at undlade at mærke sig dens Advarsel, undlod den ikke at give en saadan Mindelse i Nakken, saa Vedkommende kom til at sande, at det er bedre at være „forklog" end „bagklog". I hele Huset var der to smaabitte Vinduer, et paa hver Side af Døren, med blyindfattede

Ruder af saa høi Ælde, at det vistnok havde været rum Tid siden, at en Solstraale fandt Vei derigjennem. Saa medtaget er Hyttens Tag og Væg, at den seer ud, som om den var færdig og stod med fuld Oppakning, rede til at marschere af ved det første ordinaire Vindstød; — dog saadan har den staaet og seet ud i mange, mange Aar, og endnu er den paa samme Plet, saa den bliver der vel en Stund endnu; den ligger da ogsaa godt i Læ ved Siden af sin rige Nabo. Fra Hytten og langs hen med Gadekjæret er et levende Hegn af Guldregn og Syrener, der gjør stor Nytte, idet de lange, tætte, i hinanden indvævede Rødder binde Jorden saadan sammen, at den ikke ganske kan falde ned i Gadekjæret, som det ellers nok kan see ud til den vilde, da Vandet har udhulet Grunden langt ind under Hegnet. I Foraarstiden afgiver det ogsaa med sine rød-hvid-gule Blomster et prægtigt Skue, og Rasmus Jensen har tidt seet sig vred derpaa i den Tid og mumlet Noget mellem Tænderne om, at de Staka'le ogsaa skulde have Blomster. I Hytten boer en Pige og hendes Søn. — Hun blev født i den gamle Hytte; hun var opdraget der i stor Armod; men deilig var hun, hvid og rød som Mælk og Blod, snild blev hun og rask og dygtig til sin Gjerning; men kun kort var hendes Glædestid, stakkels Pige! Hjemme havde hun faaet en god og from Opdragelse og hun var ogsaa heldig nok til at faae sig en rigtig god

Tjeneste, da hun skulde ud iblandt Fremmede; men hendes iøvrigt gode og velsindede Madmoder var i een Henseende vel streng mod sine Piger, idet hun nægtede dem Lov til at komme ud blandt de unge Folk om Aftenen, gaae til Gildes og andet saadant. Hendes Hensigt var utvivlsom den bedste, men mod Midlets Hensigtsmæssighed kunde der ligesaa utvivlsomt reises mere end eet Spørgsmaal; thi Tvang har vist endnu aldrig gjort Nogen stadig, tvertimod gjør den Ondt værre, idet den for en Stund tvinger Attraaen indenfor snevre Grændser, og naar den saa falder bort, da raser det unge, levelystne Menneske endnu vildere mod sig selv. Saaledes gik det og med Karen, saa heed Pigen nemlig; hun kom en Søndag, da hun gik hjem til sin Moder, til at tale med en af sine tidligere Veninder, een, der havde „gaaet til Præsten" tilligemed Karen, men som nu var bleven saa fiin og flot paa det, saa det var næppe, at Karen turde kjende sig ved hende; det var da heller ikke saa sært, at hun var bleven saa fiin — ret en heel Dame — denne gode Veninde, for hun var kommen til at tjene paa en Herregaard for Underkokkepige.

Den Dag var Underkokkepigen dog slet ikke stolt, ikke det mindste! Hun vilde rigtignok tale med Karen, og det som om de endnu kunde have været „Jævnlige". — Hun fortalte, og hun fortalte godt, om al den „Sjou", de havde paa Herregaarden, kaldte Karen en stor

Halvtosse, at hun vilde gaae og „tørres saadan hen" i sine unge Aar hos saadan en leed, gammel, gnaven, gjerrig Kjælling. Det var en stor Daarlighed, beviste hun for hende paa sin Maade, at hun havde gaaet der saalænge, som hun havde, og hun var heldig midt i al sit Uheld, at der aabnede sig en Leilighed til at hæve sig igjen i Folks Agtelse, for — dette betroedes som en vigtig Herregaardshemmelighed — Understuepigen, den fortræffeligste Pige paa denne Planet, Underkokkepigens bedste og fortroligste Veninde, vilde reise til næste Skiftedag, for at komme til at tjene paa samme Herregaard, hvor den Kudsk, til hvilken hun havde kastet et godt Øie, tjente. Dette Tab vilde Underkokkepigen seent forvinde, meente hun; men det vilde jo hjælpe en lille Smule, hvis Karen kunde blive saa lykkelig at faa Pladsen; hun kunde da være vis paa, at det ikke skulde komme til at mangle paa Underkokkepigens Anbefaling; — for at Karen ikke vilde have Pladsen, hvis hun kunde faae den, saa ringe kunde de underkokkepigelige Tanker dog umulig være om hendes Forstand og „Kondervit."

Karen lyttede til med stor Begjærlighed og hun kunde ikke lade være med at anstille Sammenligninger mellem sine nuværende Omstændigheder og en saadan „fri" Tilstand som den, hendes „fornemme" Veninde beskrev, og det kan ikke nægtes, at der hos en ung, livsglad Pige var meget, der maatte tale til Fordeel

for den sidste. — Da hun kom hjem til sin Moder, der var Enke, blev hun ved med at tigge og bede hende saalænge om at faae Lov til at reise til Herregaarden, saa at Moderen tilsidst, skjøndt med grædende Taarer, gav hende Tilladelse dertil og indvilligede i at gaa hen og sige det til Gaardkonen, for det turde Karen da ikke selv gjøre.

Hun kom da ogsaa til at tjene paa Herregaarden, udmærkede sig ved Flinkhed og Dygtighed til sin Gjerning, saa hun blev „virkelig" Stuepige; men hun blev sig ogsaa ret godt bevidst at være en dygtig Pige og en pæn Pige; hun fik sig smukke Klæder, en Kjæreste — og tilsidst et Barn. Dermed svandt saa hele Herligheden for hende: Kjæreste, Tjeneste og hendes Glæde, og hun maatte være glad ved, at der aabnede sig en Havn og et Tilflugtssted for hende hos hendes gode Moder i den gamle Hytte. Hendes fordums, saakaldte Venner, forlode hende nu, og kom der en Enkelt af dem og besøgte hende, saa ynkede og beklagede de hende, og det kunde hun ikke ret godt taale. De, som hun før havde seet over Hovedet og tirret ved at overgaa dem i Pragt og Lystighed, som hun overgik dem i Skjønhed, de stak nu Hovederne sammen, naar de fik hende at see, og hendes Samvittighed sagde hende Grunden; den tilhvidskede hende, at hun fuldtvel havde fortjent dette, havde fortjent deres Foragt; men hun kunde dog ligegodt ikke taale at see det, og hun holdt

sig derfor inden Døre i det gamle Huus, saameget hun kunde. Da fyldtes hendes Ulykkes Bæger til Randen, idet hendes gamle Moder, med hvis Sundhed det allerede længe var gaaet tilbage, og som havde faaet det sidste Knæk, da hendes Datter kom saadan afsted, døde og Intet efterlod hende, uden det fattige gamle Huus og nogle faa Stumper fattigt, gammelt Bohave. — I nogen Tid efter Moderens Død blev Karen ligefuldt ved at holde sig inde, spiste næsten Intet af den gode Grund, at Spisekammeret allerede noget før Moderens Død paa det Nærmeste var blottet for spiselige Gjenstande. Hun tæredes hen Dag for Dag; men det brød hun sig kun lidt om; at blive Livet kvit — et Liv, der som hun syntes ikke eiede flere Glæder for hende — det var kun at miste, hvad der var blevet hende en Byrde, og Døden var hende en velkommen Gjæst, selv om den kom i sin værste Skikkelse, som Hungersdøden. Men hun saa, at hendes lille Drengs Liv ogsaa var truet, at de blege Kinder begyndte at faae et guulagtigt Skjær, og at der under Dinene begyndte at vise sig blaalige Ringe. For sit eget Livs Skyld vilde hun ikke saameget som flytte et Halmstraa, men det uskyldige Barn kunde hun ikke udholde at see lide saaledes, og for hans Skyld følte hun sig stærk til at taale og lide, hvad det saa skulde være.

Det var en Aften, da det begyndte at mørknes, da svøbte hun sig og Barnet ind i

et stort Tørklæde, som hun trak saa langt frem i Panden, som hun kunde have det, naar hun skulde kunne see at veilede sig. Ængsteligt tittede hun ud af den paa Klem staaende Dør, for at udspeide, om der skulde være Nogen i Nærheden, der kunde faa hende at see, og da hun meente at være ubemærket, sneg hun sig ud af Døren, gik blot et Par Skridt hen ad Veien, hvorefter hun bøiede af til Venstre ind af et Ledhul og fulgte saa Gjærderne bag om Haverne, indtil hun kom til En, som hun ret godt kjendte. Hun standsede da en Stund og „snappede efter Veiret", for hun havde kun faa Kræfter, og hendes hurtige Gang havde angrebet hende stærkt. Da hun havde styrket sig lidt ved Hvilen — vel ogsaa styrket sig til at blive fast i sit Forsæt — arbeidede hun sig igjennem Blommehækken, der ikke var synderlig villig til at aabne sig for hende. Hun kunde jo have gaaet over Stenten; men den var ligefor Bryggersdøren, og hun vilde dog saa gjerne undgaae at blive seet, saalænge det kunde skee. Af den Grund fulgte hun ogsaa den tætte Hasselgang, hvor hun uden at blive bemærket kunde staae og lytte, og da hun efter at have staaet der en Stund ikke hørte nogen Tummel med Siebøtterne, vidste hun at Pigerne vare færdige med at sie Mælken. Hun smuttede da ind af Bagdøren; hun var jo huusvant der paa Stedet — vi behøve vel ikke at tilføie, at det var den Gaard, i hvilken hun før havde tjent — og hun vidste, at hun

kunde komme fra Bryggerset ad en mørk Gang ind i Kjøkkenet, hvor hun haabede at træffe sin gamle Madmoder, uden at have nødig at lade sig „overgabe“ af alle Folkene, der sad om Nadveren i Dagligstuen.

„Hvem er det?“ sagde Kirsten Peer-Nielsens lidt skarpt, da hun i den mørkeste Krog syntes at kunne skimte en formummet Skikkelse, hvis Komme hun — ivrigt beskjæstiget, som hun var med at skrabe Grødgryden, — ikke havde bemærket.

„O tal ikke saa høit“, hvidskede Karen, „det er et ulykkeligt Menneske, der gjerne vil tale med Jer.“

„Er det Karen?“ spurgte Kirsten i en Tone, der ikke var mange Grader blidere en før, om den end nærmede sig til en Hvidsken: „tøv lidt, saa skal jeg tænde Lys“. — Hun vilde ikke gaae ud for at tænde ved Folkenes Lys i Dagligstuen, for ikke at blive opfordret til at sige, hvem det var, hun havde talt med i Kjøkkenet, hvorfor hun ud af Skabet tog en Praas, som hun tændte ved at dyppe ned i den glødende Tørveaske.

„Saa, kom nu nærmere“, sagde Kirsten, idet hun med Foden trak Kjøkkentrappen hen til Arnen og med et Kast med Hovedet anviste Karen, at hun kunde sætte sig der, og medens hun samtidigt med Haanden bortfjernede Resterne af Asken, der vare blevne siddende paa Lyset, at dette ikke skulde brænde for snart op. Karen fulgte hendes Vink og sendte hende,

idet hun gik forbi, et bønligt Blik; men da hun af den Grund kom til at dreie Hovedet, gled Tørklædet fra hendes Ansigt og faldt tungt ned paa Barnet, der derved kom til at græde, — hidtil havde han holdt sig rolig, da den for ham uvante kolde Luft havde virket søvndyssende paa ham —; hendes Bestræbelser for at skaffe den Lille Luft stillede hende aldeles blot for Kirstens skarpe Blik. Men dette blev dog stedse mildere og blidere, og Kirstens blege, strænge Ansigt farvedes for en Stund af en høi Rødme, — mon ikke af Skamfuldhed over, at hun noget Øieblik kunde have tænkt paa at holde en Straffeprædiken for en saadan stakkels Skabning — nu, det vide vi ikke, men det er jo den sædvanlige gode Trøst, Folk pleie at give, naar Ulykken rammer deres Næste; „Ja, det sagde jeg dig jo nok forud, men den Gang var du saa klog, da vilde du ikke lyde mit Raad — nu kan du have det saa godt", og derfor driste vi os til at tro, at Kirstens Tanker have sysslet med noget Lignende; men saameget er vist, at denne hjerteløse Trøst ikke kom over hendes Læber, derimod blev hun taus for en Stund og hvidskede snarere end hun talte:

„Du Stakkel — du har nok lidt meget."

Karen blev dybt rørt ved den strenge Kones blide Ord, der lød kjærlige som en Moders til sit syge Barn, og hun brød ud i en sagte, krampagtig Hulken, der næsten gjorde det umuligt for hende at fremstamme:

„Ja — men — jeg — har ogsaa — fortjent — det.“

„Ja, ja, lad os nu ikke tale derom, men giv du mig Barnet og tag du Gryden; der er endnu en Slump Grød i den, der staaer Mælk paa Hylden, og der ligger en Skee ved Siden.“

Karens Bryst bestormedes i denne Stund af mange forskjellige Følelser, og det er just ikke i saadanne Øieblikke, man er allerbedst oplagt til at spise, dog, hun var jo halvdød af Sult, og lod sig ikke bede to Gange. Kirsten stod hos med den Lille paa Armen og saa til, og en inderlig Glæde stod at læse i hendes Blik, da hun mærkede, hvor tappert Karen gjorde Angreb paa Grøden. Da Karen endelig var bleven mæt, var hun øiensynlig bleven en heel Deel bedre tilmode, og Kirsten talte nu med hende om, hvad hun kunde hjælpe hende med og bad hende forlange, hvad hun kunde bruge, for hun kunde jo altid betale det ved at spinde eller forrette andet Arbeide for hende. „Du kan maaskee allerede begynde imorgen“, sagde hun, „for jeg har nogle Pund Hør, som jeg gjerne vilde have spundet saa snart som muligt, og i denne Tid have vi saa travlt, at ingen af os kan faae Stunder til at komme til Rokken, og min gamle Spindekone kan ikke længer spinde noget, der skal være saa fiint.“ Kirsten vidste nok, at Karen kunde have rigtig godt af, at faae noget at bestille, og som en gammel Bekjendt af

Spinderokken vidste hun af egen Erfaring, at kalder end Rokkehjulets Snurren hurtigt de tunge Tanker frem, saa hjælper det igjen godt til at affærdige dem.

Det blev en velsignelsesriig Gang for Karen, denne Gang hen til hendes gamle Madmoder, for hun slog aldrig Haanden af hende, men stod hende i Fremtiden trofast bi med Raad og Daad og forsynede hende stedse med Arbeide. Selv kunde hun vel ikke holde hendes Rok, Karter eller Naal i Gang hele Aaret rundt, for Karen var flink til at bruge disse Redskaber, men saa glemte Kirsten ikke, naar der kom andre Gaardkoner til hende i Besøg, at præsentere dem Karens Spind eller det Linned, hun havde syet til hende, og Følgen blev ganske rigtig den, at naar der skulde spindes noget rigtig fiint eller syes en proper Linsøm, saa skulde Karen gjøre det. Paa den Maade kom Karen og hendes lille Dreng rigtig godt ud af det, og hun behøvede aldrig at skilles fra sit kjære Barn eller at tage det med ud til Fremmede, hvor det let kunde komme til at gaae og lære Ondt, som jo vilde være bleven Tilfældet, hvis hun havde bleven nødt til at gaae ud at vadske eller „gaae paa Høstageren."

En deilig Dreng blev den lille Niels — saa heed han —; han havde sin Moders fine Træk, hendes store blaa Øine, hendes lysgule Haar; men en forunderlig stille og alvorlig Dreng blev han. Andre Børns muntre, støiende Leeg

havde han aldrig deeltaget i — ikke engang i Tanken, — for han var jo opvoxet i Rasmus Jensens Nabolag, og dette var altfor ærefrygtindgydende til at den høirøstede Drengeleeg kunde trives i dets umiddelbare Nærhed, og det uagtet Gadekjæret om Vinteren frembød en ypperlig Glidebane. Hertil maa vi dog bemærke — skjøndt vi udtrykkelig maa frabede os, at nogen Læser deraf vilde tage Anledning til at gjøre noget Fradrag i Drengenes Ærefrygt for den særdeles respektable Rasmus Jensen —, at Aaen om Vinteren ved sin Oversvømmelse over de tilden stødende Enge dannede endnu bedre Glidebaner, der desuden havde det Fortrin, at Isen der tidligere kunde bære; de laa ogsaa nærmere ved Skolen. Om Vinteren holdt han sig inde i Stuen hos Moderen. Han blev ikke ret stor, før han paa mange Maader kunde begynde at gaae hende tilhaande og forfremme hende meget ved hendes Arbeide, som haspe hendes Tene, pille Uld, karte, træde hendes Naale osv., og det var hans største Glæde, naar han saadan kunde gjøre noget, der kunde forskaffe ham Tak af denham saa inderlig kjære Moder, for hun saa da saa blidt og kjærligt til ham, saa det trængte ham dybt i Sjælen og gjorde ham saa godt, saa godt.

Naar Foraaret kom, trak det ham ud i Haven, og her kunde han gaa rigtig godt i Fred bag den tætte Syrenehæk; han kunde derindefra titte ud igjennem den og faa et

Glimt at see af de Forbigaaende uden at de kunde see ham; der var fuldt op af Blomster i den lille Have baade af dyrkede og vilde, saa han kunde aldrig komme til at mangle Legekammerater — for som saadanne betragtede han dem og ikke som Legetøi — og de samstemmede tilvisse ogsaa godt med ham; det var ogsaa saadanne stille Fyre, der ingen Støi gjorde. Naar saa Tiden kom, da Ribs, Stikkelsbær og Jordbær bleve modne, da var det ret en Festtid for den lille Dreng, og den lille Have frembragte hvert Aar en Masse af disse Frugter. Alle de største og bedste lagde han da tilside, hen paa Græsbænken, hvor han i Forveien havde udbredt en Dug af Kaalblade, indkrandset med Blomster; naar han saa havde faaet Alt i Orden og den lille Havegang reven, satte han en Blomst i sin lille Hue og reed paa sin hvide Hest med det brune Hoved ind i Stuen for at bede Moderen til Gjæst. Fik han hende saa til at sætte Rokken tilside og ryste Skjæverne af Forklædet, da vidste han nok hun vilde komme, og saa gav han Hesten af Sporerne og jog tilbage til Græsbænken i en styrgende Fart, vendte saa for at ile tilbage og tage mod den kjære Gjæst paa standsmæssig Maade. Det var ret Glandspunkter i hans Liv, som han længtes efter, saasnart Buskene begyndte at bryde, som han tænkte sig varm paa, naar Sneen fygede udenfor og Stormen rasede ubarmhjertig mod de skrøbelige Vægge.

Men dette, for begge kvægende og nærende, Samliv mellem Moder og Barn skulde dog en Gang forstyrres; thi naar Drengen blev syv Aar gammel, skulde han jo i Skole — et Tidspunkt, der med Sorg imødesaaes af Moderen; Læreren var jo rigtignok en god Mand, heed det; „han var ikke slem til at slaa Børnene;" men det var jo da reent umuligt, at han kunde gjøre saameget ud af den lille Niels eller saadan forstaa ham, som hans Moder kunde; og saa de slemme, store Drenge, hvordan vilde de blive mod hendes den Lille? — Ja, der var nok for Karen at tænke paa, nok af den Slags, der ikke kunde gjøre hendes Hjerte glad.

Lille Niels var baade glad og bedrøvet. Læse vilde han gjerne, for saa blev han jo „en stor Karl"; men saa skulde han hveranden Dag være borte fra den kjære Moder og den lille Have, og det var ikke morsomt. Men hvad Karen og hendes Søn tænkte, det kunde slet ikke nytte Noget. Tiden gik alligevel sin egen faste, jævne Gang, og saaledes oprandt da endelig den Dag, da Moder og Søn rustede sig til at tiltræde Vandringen til Skolen for første Gang. — Niels var rigtig pyntet. Han havde faaet heelt nye Klæder. Moderen havde taget sin grønne Hvergarnskjole istykker; Tøiet var blevet vendt og presset, saa det glindsede, som om det havde været rigtig nyt; deraf havde hun syet en Frakke til Niels og det en Frakke med gule Messingknapper med

Prikker i, og i Beenklæderne — men det var det værste, at det kunde ikke ret blive synligt for Vesten — var der splinternye Tinknapper, — saa fiin havde han rigtignok aldrig været før; — vi ville nu slet ikke tale videre om den nye bruunstribede Hvergarnsvest eller om den nye Hue eller om Træskoene med Messingkramme, skjøndt disse Dele ogsaa, idetmindste i Nielses Dine, vare Gjenstande af høi Værdi.

Det var med en betydelig Grad, ja en saa betydelig Grad af Selvfølelse, vor lille Ben gik hen ad Skoleveien, at han „som en stor Karl" gik ganske „alene" med sin Tavle og Tabelbog under Armen, istedetfor — som han ellers pleiede — at tage Moderen ved Haanden eller ved Forklædet. Dog sank hans Mod ikke saa ganske ubetydeligt, da han nærmede sig Skolen. Denne var en lille, lav Bygning, grundmuret med Kampesteen; i Nielses Dine var det den anseeligste Bygning paa Jorden, og dens Anseelse svækkedes ingenlunde derved, at der udenfor Skoledøren stod et Par mægtige, gamle Almetræer, hvis svære Kroner modtog ham med en alvorlig Susen, der gjorde ham ganske angst, og han greb efter sin Moders Haand, den han nu saa snart skulde slippe.

Da de kom, vare Børnene allerede inde, og det var ikke uden Hensigt, at Karen havde passet efter, at de skulde komme for sildig den første Morgen — det var ikke for at vænne

Sønnen til Smøleri, men hun var ikke for at staae og blive overgabet af Skolebørnene.

De bankede altsaa paa, og Læreren kom hen og lukkede op; det var en lille venlig Mand, der saa mildt til alle Mennesker; men dog meest til Smaabørnene, dem han havde saa kjær. Det var derfor heller ikke saa sært, at Niels glemte sin Skræk og snart blev kjendt med Skolemesteren. Han fik sin Tabelbog frem og begyndte at læse en af de sidste Tabeller, og han gjorde det reent og tydeligt, saa det var en Lyst at høre, og en stor Glæde var det for Karen, da Læreren klappede ham paa Hovedet og sagde: „Det var ret min Dreng, du er den bedste, jeg har taget imod; kan du ogsaa skrive, og kjender du Tallene, saa er du da en prægtig Fyr."

„Ja, jeg har jo øvet ham, det bedste, jeg kunde, men det er jo snart længe siden, jeg lærte at skrive, saa det er maaskee ikke det Slags Bogstaver, de bruge nu, jeg har lært ham — lad nu „Skovlemesteri" see, hvordan du kan min lille Dreng."

Nu, den Prøve kom Niels ogsaa godt fra, og saa blev han anviist Plads, som den nederste paa den „villeste" Bænk, hvor de sad, der kunde „læse redt."

Hidtil var det altsaa gaaet rigtig godt for Niels, men da nu Moderen lavede sig til at gaa og sagde Læreren Farvel, fik Niels Taarer i Øinene og sagde:

„Nei Moder, du maa ikke gaa fra mig, tøv dog hos mig.“

„Det kan jeg jo ikke, lille Niels, vær nu en god Dreng og ti stille; Skolemesteren er jo saa god ved dig.“

„Kom med herhen, saa skal jeg vise dig nogle kjønne Billeder“, sagde Læreren og gav Moderen et Vin, at hun kunde benytte sig af Leiligheden og gaa hjem, og det gjorde hun da ogsaa, da hun saa, at Læreren og hendes Niels vare komne i en dyb Samtale om Heste og Køer, Kameler med een og to Pukler osv.; men det var med et tungt Hjerte, hun gik til sit lille, stille og nu dobbelt saa stille Hjem. Hendes Øine streifede tidt den Dag hen i Krogen, hvor lille Nielses Skammel stod tom, og hvor Hestene stode urørte, og der var slet ingen Stadighed ved hende den Dag. Rokken, som hun ellers aldrig pleiede at sætte fra sig, uden naar Tenen var fuld eller Rokkehovedet tomt, maatte ofte tilside den Dag, og hun tittede tidt ud af Døren; men der kom ingen lille Niels ned ad Gaden, „og det var da ogsaa tosset, at hun kunde vente det, der var jo endnu længe til, inden at Børnene kom af Skole“, — dette sagde Karen til sig selv hver Gang, men det kunde ligegodt ikke hjælpe hende til at være rolig.

Endelig — ikke en Minut før den selv vilde — kom Aftenen og med den den lykkelige Niels. — Ja, lykkelig var han, for det havde gaaet ham saa godt den hele Dag, og hans

Lærer havde rost ham, ja han havde endog givet ham en Bog med kjønne Billeder i, den han nu kom og foreviste med et: „See her, Moder! hvad Skolemesteren gav mig med hjem; den sagde han, at jeg maatte beholde altid.“

„Ja, nei see, det var da en prægtig Bog, han har givet min lille Niels; lad mig nu see, at du altid vil blive ved at være en god Dreng, saa ville alle Mennesker nok blive glade ved dig. — Kom nu og faa Noget at spise.“

„Hvad har du til mig, Moder.“

„Hvad kunde du have meest Lyst til, min lille Dreng?“

„Sød Suppe med Svedsker og Rosiner i — og saa Pandekager bagefter.“

„Kom og see da, hvad jeg har!“

„Nei see, det er jo netop det jeg sagde, Moder; hvor kunde du dog saadan vide i Forveien, hvad jeg holdt meest af?“

Herpaa gav Karen intet Svar, hvis et stille Smiil ikke kan fortolkes som et saadant, og visselig kunde der ogsaa nok være Grund til at smile over det Spørgsmaal, hvorledes en Moder faaer at vide, hvad hendes Barn helst ønsker sig.

Det er en rigtig kold Oktobermorgen. Vinden, der i de sidste Dage har været meget ustadig, er nu gaaet over til en stiv Nordvest, der taarner Lag paa Lag af mørke Skyer,

hvis Udseende bebuder, at Efteraarsregnen ikke længe vil lade vente paa sig. Vindstødene komme med korte Mellemrum og presse sig op ad Gaden i den lille By; de hvirvle Skyer af Sand og Løv foran sig og lægge disse Gjenstande i Dynger bag de Stabler af Brænde, der ligge udenfor Huusdørene. Men intet Sted rase de være end udenfor Skolen, hvor de slide Løvet af Almetræerne og ophobe det i store Bunker udenfor Skoledøren og langs med Steenhegnet omkring Kirkegaarden. — Det er dog langt fra, at Kulden og Blæsten har nogen hæmmende Indflydelse paa Børnenes Leg; blæser der end af og til en Kasket af, bringer det Lystigheden endnu høiere op, idet denne Begivenhed ægger til en Jagt, der sommetider bliver noget langvarig, og da leer hele Flokken i Kor, naar Jægeren, vis paa sit Bytte bukker sig ned for at gribe Deserteuren, og denne saa bliver greben af det næste Vindstød og ført et Stykke længere op ad Gaden. — Enkelte af Drengene, der betragte Legen som „ei blot til Lyst", spille „Drøs" med Knappe ind mod Skolevæggen — andre lege „Langbold" tilligemed Pigerne. En af disse er især Legens Dronning, hvem de allesammen kappes om at vise sig artige imod, og det er da heller ikke saa sært, for det er Rasmus Jensens eneste Datter, hun er tillige nylig kommen i Skole, saa hun foruden den Fortjeneste at være Maren Rasmus Jensen ogsaa har en anden, nemlig Nyheden, ja

vi kunde gjerne føie en tredie til uden at indlade os paa at afgjøre, om den i og for sig har noget at betyde i Skolestaten: hun er en god lille Pige.

Men hvem er den lille Dreng, der sidder langt borte fra de andre, ham den i grønne Frakke, der sidder paa en udfalden Steen med Ryggen op imod Gjærdet, og som seer saa forladt ud. — Det er vor gamle Betjendt, den lille Niels. Hans lykkelige Skolegang udstrakte sig ikke længere end til den første Dag, for vel var han endnu den samme flinke Fyr til at læse, som han var at begynde med; men det er ikke Læreren alene, der raader i Skolen; i Fritiden raade de store Drenge, og disse ere enige om, at lille Niels skal „kanøfles", for det Første, fordi han kom ovenfor saamange store gamle Gaardmændssønner, der naturligviis have fortalt det hjemme, og istedetfor at faae noget at høre af Forældrene om at være flittigere i Fremtiden, have de hørt disse bande Læreren og undersøge om det af den Grund ikke kunde være „billigt" at trække ham af i Offeret til næste Høitid, og de ere af samme blevne opfordrede til at see den „skidt .... unge" lidt efter i Sømmene, for det Andet, fordi han er saa lille og svag og intet Forsvar har — andet end en stakkels fattig Moder, der har sit daglige Brød af Arbeidet for disse Børns Forældre, og for det Tredie, fordi han er en god og tjenstagtig lille Dreng, som hans Bødler kunne banke

det ene Dieblik og faae til at reise Keglerne eller hente Bolden, naar den er falden ind paa Kirkegaarden, det næste. Han maa endogsaa være glad, naar de alle have saa travlt med deres Leg, at ingen lægger Mærke til ham, for saa er der heller ingen, der har Stunder til at „tage sig af hans Opdragelse", som et af Skolens vittige Hoveder kalde det.

I den sidste Tid har han det ikke nær saa slemt som ellers, thi der er dog eet Ansigt, der seer mildt til ham i Flokken, og det er den lille Maren; hun gjør ingen Forskjel paa ham og de andre Børn — i alt Fald ikke til hans Skade — og hendes Mellemkomst har ikke faa Gange befriet ham for en Opdragelse; derfor er han hende saa inderlig taknemmelig. See nu griber hun efter Bolden, for at fange den; Niels følger hende med Dinene og ønsker, at hun maa være saa heldig at gribe den, men nei, denne Gang griber hun for lavt og giver derved Bolden et Slag, saa den flyver hen i Retningen mod Niels, hvilket bringer denne til at reise sig i en Fart og gribe Bolden, den han med en triumpherende Mine overrækker til Maren, som venligt takker ham derfor, og det er med en ganske anderledes lykkelig Mine end tilforn, at Niels atter tager Sæde paa sin Steen. Men nu er Legen forbi for idag, for nu kommer Skolemesteren, og Børnene fare ind næsten ligesaa hurtige som Oktobervinden og døvende denne.

Vinteren er kommen. Den har lagt sin Bro saavel over Damme og Parker som over de sølede Gader i Landsbyen. Skjøndt Frosten endnu ikke har været rigtig gjennemtrængende, har den dog været stærk nok til at standse Pløiningen; tilmed er der og kommet et ganske lidet Lag Snee, dog ikke saameget, at det i nogensomhelst Maade kan hindre Samfærdselen; det hjælper snarere til at gjøre Veien farbar, idet det jævner Hullerne i Veisporet. Hestene have i nogen Tid intet havt at bestille, og da Veiret er smukt, og det er Søndag, saa er det ikke saa sært, at Folk have travlt med at rulle henad Veien i deres Stadsvogne for at besøge Frænder og Venner.

Rasmus Jensens Port staaer i Dag „paa viid Væg", og Lænkehunden gjør en Støi, som han havde faaet Ordre paa at gjøe sin Hals istykker; det er vist temmelig sandsynligt, at der er Fremmede idag, og der kan vel saa intet være til Hinder for, at ogsaa vi see indenfor, især da „vi kunne see uden at blive sete."

Ja det er da ikke saa sært, at „Tyrk" er vred idag, for inde i Gaarden, ligefor hans Næse staaer en Indretning, han ikke faaer at see hver Dag. Gjenstanden, han saadan viser Tænder ad, er nemlig en smuk ny Fjedervogn. Gud skal vide, hvem det monne være, der tør vove at føre sig saadan op lige over for Rasmus Jensen. Vi maa skynde os

indenfor at gjøre den Hædersmands Bekjendtskab.

Det maa være „rigtige Fremmede", for Gangdøren er aaben idag; lad os ogsaa gjøre vort Indtog ad den, ogsaa ind til Hoire, for der er „Fremmedstuen".

Er det ikke en prægtig Stue? Oliemalede Vægge, det svære gammeldags Egechatol; ja du kan troe, at det gjemmer „gamle Grunker". Alt seer saa solidt ud ligefra det massive Egetræesbord, der nu rigtignok er skjult af den blændende hvide Dug, til det svære gammeldags Stueuhr med Kukkeren og Maanen, men det solideste af alt er dog Manden for Bordenden. Det er let at see, at denne middelhoie, noget førladen Mand med de faste, røde Kinder, den skarpe Hage, lodrette Pande, de skarpe, dybtliggende graa Oine, der faae et endnu mere „hvast" Udtryk derved, at de beskygges af de næsten i en ret Linie løbende buskede Bryn — maa være Rasmus Jensen.

Ved hans venstre Side med Ryggen mod Vinduet sidder en Mand, der næsten i et og alt er en Modsætning til Rasmus Jensen. Han er fiin nok den gode Mand, og han synes ogsaa en Gang imellem at mindes, at han har sine gode Klæder paa, og at han skylder sin gode nye Frakke osv. at vise sig som en heel Karl. Af og til synes han og at ville skrue sig op til en ret respektabel Størrelse overfor Rasmus Jensen, men et Side-

blik fra de graa Øine sætter ham da strax ud af Fatningen og ned paa sin rette Plads, den hans Øine med skyldig Ærbødighed opsøge under Bordet ved Rasmus Jensens Fødder.

Ligeoverfor ham sidder en endnu ung Kone med et stort rødt Ansigt og med en heel Blomsterhave paa Hovedet. Hendes Kjole og øvrige Stads er naturligviis kjøbt „lige ud af Krammen“ og er — vi kan vel hertil nok føie et naturligviis — af de meest skrigende Farver. Det er let at see, at hun er den fine Mands værdige Halvdeel.

Paa en Stol ved den paaklem staaende Kjøkkendør sidder en lille bleg Kone i en simpel kornblaa Kjole. Hun seer saa god ud, men hun seer just ikke ud til at have kjendt ret megen Glæde i Livet, og hendes Ansigt bær tydelige Spor af at være mere fortrolig med Taarer end med Smiil. Hun er ifærd med at strikke paa en Strømpe, men hendes Øine følger dem, der sidde omkring Bordet, og det er let at see, at hendes Opmærksomhed er deelt imellem deres Tale og Omsorgen for, at der ikke skal fattes noget paa Bordet.

Vi have maaskee ikke nødig at tilføie, at den sidstnævnte Kone er Rasmus Jensens — derimod var det ikke saa let paa Forhaand at vide, at den fine Mand er hendes Broder, hendes eneste Broder, for der kunde vel næppe findes mere i et og alt forskjellige Sødskende end disse tvende. — Deres Livsvilkaar have da og været heelt ulige. — Han blev

tidlig fortrolig med den Tanke, at hele den store Gaard, han gik og saae paa hver Dag, skulde være hans engang i Tiden, at Broderparten af de velfyldte Pengeposer, „den Gamle" satte tilside, den ene efter den anden, skulde tilhøre ham. Da nu hans Fader derhos var en meget dygtig og driftig Mand, der gjerne vilde gjøre alting selv og ikke holdt Sønnen til at bestille noget — han meente ogsaa, den gamle Mand, at han havde sørget saadan for sine Børns Velfærd, at de aldrig kunde komme til at lide Nød — saa var det ham slet ikke ukjært at see Sønnen gaae og voxe op til „en heel Junker". Hun derimod var tidlig bleven kuet under Sorger og Arbeider, som vare langt over hendes Alder og Kræfter; hun var vant til at være alles „Skovisk", dog meest hendes Broders. Det faldt ingen ind, at den lille Marie kunde have sine smaa Tanker, sine smaa Ønsker, sit lille Hjerte; det faldt heller ingen ind at adspørge hende, om hun vilde være Rasmus Jensens Kone, da denne Hædersmand engang havde faaet hende at see og meget rigtigt dømte, at hun kunde blive en passende Kone til ham. Ja, i den Grad havde man vænnet sig til at undlade at tage Hensyn til hende, at hendes Fader havde omtalt det gode Parti, hans Datter skulde gjøre, til alle dem, han traf paa, inden det faldt ham ind at sige det til Marie.

Da Faderen faldt fra, kom Sønnen til

Regjeringen. Han var kuns lidet skikket, endnu mindre vant dertil; det var da eiheller saa sært, at det gik, som det kunde, og ikke som det skulde. Han gik og gav „den store Mand" og lod Folkene passe Gaarden, som de selv fandt for godt. Han fik gode Bekjendte i Kjøbstaden hos de „fine" Folk, der ikke undlode at plukke den „dumme" Bonde og gjøre Nar ad ham bagefter det bedste, de kunde. Rasmus Jensen saae nok, at det gik skjævt, og forsøgte da ogsaa efter Evne at holde igjen; men da han mærkede, at „Ævret var opgivet", lod han „Fem være lige" og indskrænkede sine Bestræbelser til at bjerge saameget af Godset, han kunde, for sig selv, for saa blev det dog i Familien, og det var dog bedre, end at det skulde komme i fremmede Hænder.

Saaledes var det i Virkeligheden Rasmus Jensens Fjedervogn, der stod og voldte Tyrk saamegen Ærgrelse; det var Rasmus Jensens hele det store, spraglede Blomsterbed, der prunkede paa hans Svigerindes Hoved; ja det kom an paa, om det ikke ogsaa var hans den fine Kjole og hele den øvrige Stads. Det var ham ret en Fornøielse saadan at have sin fine Svoger i Lommen; det gjorde ham saa godt, saa han gned sine Hænder, naar han kunde mumle mellem Tænderne: „Der kjører „min" Svoger — Hm, hm — det er en rar Befordring „han" har sig, det er vist."

Da Maren blev gift, skete der ikke stor Forandring med hende. Hun kom af een Trælletjeneste i en anden. Jo, Forskjel var der dog: hjemme var hun vant til at være Alles Tjener; her skulde hun dog kun være sin Mand underdanig, naar hun var det, og det faldt hende ikke saa svært, saa kunde hun forresten faae Lov til at gaae og skjøtte sig selv og passe sine egne Sager, som hun vilde, for det vidste Rasmus Jensen, og han var stolt deraf, at hun ikke skulde ødelægge eller forsømme noget. Og da hun blev Moder til sin lille Pige, var Marie nærved at kalde sig lykkelig, skjøndt det var langtfra, at hendes Moderglæde skulde være ublandet, da det ikke var efter Rasmus Jensens Hoved, at hans eneste Barn kun var en Pige. Noget saadant var aldrig før hændet Familien, og han var ikke fri for, naar han — som ikke skete saa sjeldent — kom til at spekulere derover, at slutte deraf, at Verden sandsynligviis ikke stod ret længe; og denne Sandsynlighed, der ved det meget Slid snart blev en klar og blank Vished, var da ikke fri for at gjøre det muligt for ham at tilgive sin Kone og Datter. At de ikke skulde komme til at mangle noget — undtagen Kjærlighed — det skulde han nok sørge for, ja, det fulgte jo ligefrem deraf, at de hørte Rasmus Jensen til.

Efter nu saaledes at have sat Læseren ind i de Tilstedeværendes Forhold vende vi atter tilbage til Rasmus Jensens Fremmedstue. —

Hvad Samtalen har dreiet sig om, ere vi desværre komne for fildig til at høre, men efter hvad vi nu vide om de handlende Personer, kunne vi jo ret vel gjøre nogle Slutninger angaaende Talecæmnet, og muligt kunde det jo være, at vi traf det Rette, saameget mere som den lille, blege Kone seer endnu blegere ud, den fine Mand øiensynligt er meget langt fra at befinde sig vel, og den pyntede Kone med det dumme, røde Ansigt endnu seer rødere og dummere ud, medens Rasmus Jensen gjør særdeles heldige Bestræbelser paa at drage hele Kredsen ind under Indflydelsen af de skarpe, graa Øine.

„Hvad Fanden gaaer der af Hunden", udbryder endelig Rasmus Jensen, da Tyrk gjør endnu mere fortvivlede Forsøg paa at lade Verden vide, at alt ikke er, som det skal være. De Tilstedeværende skynde sig med at see ud af Vinduet.

„Hm, det er kun Ungerne, der komme ind; men hvad Pokker har de nu hittet paa, der er jo en fremmed Dreng, der slæber afsted med Maren?"

„Ja, Gud dog! hun er jo vaad, see Vandet driver ned af hende", sagde hans Kone, kastede Strikkestrømpen paa Bordet og løb ud at tage imod sin lille Yndling.

„Hvad have I taget Jer for, I tossede Unger, og hvad vil du?" sagde Rasmus Jensen med al den Skarphed, det var ham muligt at

lægge i sin Stemme, da Børnene viste sig i Døren.

To store, gabende Drenge i fine Overfrakker og lange Vinterstøvler og med de lodne Huer nedsmøgede om Ørerne saae ud til at være saa tilstrækkelig forbløffede i Forveien, at Rasmus Jensens alt andet end opmuntrende Tiltale var ganske overflødig for at faae dem til at være stumme som Fisk. Lille Maren laa besvimet i sin Moders Arme, saa hendes Taushed var da ogsaa saare undskyldelig, men den lille, fremmede Dreng — ja, saa heelt fremmed var han just ikke, eftersom det var Rasmus Jensens Nabo, den lille Niels — tog ganske frimodig Ordet, idet han svarede:

„Jeg vil ingenting, men da lille Maren faldt i Gadekjæret, hjalp jeg hende op, og da hun var for fortumlet i Hovedet, til at hun kunde gaae, og der ellers Ingen var til at hjælpe hende, saa gik jeg med hende."

„Ingen til at hjælpe hende — Hm, — hvor var I da?" sagde Rasmus Jensen og laante sin Svogers Drenge et Par Øine, der visselig ikke skulde hjælpe dem paa Gled med at fortælle, hvad de vidste. — „Hm, ja det er sandt, saadan et Par Karle — hm, — som ikke er vant til noget, (Sideblik til Svogeren) havde det været Jer, der havde faldet i, tør jeg bande paa, at I ikke havde kunnet skjønne paa at tage mod den Hjælp, der blev Jer tilbudt, langt mindre kunde det falde Jer ind at „smudske" Jeres nye Klæder for at hjælpe

Andre. — Naa, det var ellers rask gjort af dig Dreng," sagde Rasmus Jensen og vendte sig mod Niels, „men du gjorde vel og Regning paa at faae det godt betalt — hm — hm."

„Jeg veed ikke, hvad I mener; jeg stod kun ved vort Havegjærde og saae, at Maren gik og vilde lege med de fremmede Drenge, men da de ikke kunde lege noget, vilde hun have, at de skulde hen at løbe paa Gadekjæret, og det gik dem da og godt nok, saalænge de bleve inde ved Kanten, men da Maren kom ud paa det Dybe, faldt hun i, saa gav de andre Drenge sig til at skrige og løb op paa Gaden, og jeg tog en af vore „Humlerafter", som jeg fik ud til hende, og paa den Maade kom hun op, men jeg tænkte rigtig ikke paa, at der var nogen, der skulde give mig noget for det; jeg fik ikke Tid til at tænke hverken paa det ene eller det andet, men gjorde kun, hvad jeg skulde."

„Hm, ja, ja — jeg giver da heller ikke noget for at faae et Barn trukket op af Vandet, der løber ud paa Isen uden at have faaet Lov dertil; — men heelt for intet skal du da heller ikke have gjort det; see der har du en Mark."

„Nei Tak, jeg skal ingen Mark have, Farvel."

„Tøv lidt Niels, jeg vil snakke med dig," raabte Marie Rasmus Jensens efter ham, „kom herind og faae dig en Æbleskive," og ind kom Niels, for var han end vred paa Rasmus Jensen, saa vilde han dog gjerne see, hvorledes Maren havde det, og det kom

han da ogsaa til, og hun kunde nu lee ad sit Uheld, da hun var kommen i en god varm Seng, og han fik Æbleskiver og andre gode Sager, og han gik ikke tomhændet hjem til sin Moder — og der var to, der aldrig vilde glemme, hvad de skyldte ham for den Dags Gjerning.

En taaget Efteraarsdag flere Aar efter hin Søndageftermiddag stode to Karle og tærskede Byg i Peer Nielssens Lo. Den ene var vor Bekjendt Niels, der nu var bleven en smuk, velvoxen Karl, som saae ud til at være god for „at ende, hvad han skulde;" han seer endnu anseeligere ud end sin Medhjælper, og dog staaer denne ved Døren, men det er da heller ikke saa sært, at han skal staae paa den „villeste" Plads, for han er Sønnen i Gaarden;ja han er da ogsaa nogle Aars Tid ældre end Niels. Forresten maa vi bemærke, at de begge to hedde Niels; det er jo da og ligefrem, for da Gaardmanden hedder Peer Nielsen, kunde det ikke godt være anderledes, end at hans eneste Søn maatte hedde Niels Pedersen. Denne Navnelighed har da foranlediget, at man for at skjælne imellem disse to Nielser, har givet dem Tillægsnavne, saa den mindste af dem lyder Navnet: „store" Niels og den største „lille" Niels. Dette skal imidlertid slet ikke være Ironi, men da „lille" Niels kom til at tjene Peer Nielsen for Dreng,

var han rigtignok den mindste, og da Forskjellen i Størrelse med Aarene forandredes, forandrede man desuagtet ikke Tilnavnene, og god Grund var der vel derfor, for „gammel Vane bider jo bedst.“ — De slaae drøie Slag disse to; det er ret en Fornøielse at see paa dem, for det er let at see, at de ere rigtig enige om Arbeidet. Ja de ere da og enige om mere end det; der har aldrig været dem et ondt Ord imellem i de mange Aar, de have arbeidet sammen. Gaardmandssønnen har sin Moders retskafne Tænkemaade og sin Faders bløde Sind. Kirsten Peer Nielsens bad ham om, da lille Niels blev fæstet dertil, at han vilde tage sig af ham, som det kunde være hans Broder; han lovede det, og han har ærligt holdt sit Løfte.

Da kom der en gammel Mand i hvid Vadmelstrøie og med en rød Hue paa Hovedet og kigede ind ad Lodøren. Det var Gaardmanden selv. Han betragtede den vældige Dynge Byg, der laa i Krogen, med synlig Glæde og sagde til Karlene:

„Hvor mange Tønder har I nu?“

„Ja det veed vi ikke saa lige, men efter hvad vi har torsken maa der være saadan ved Lav en Snees Tønder.“

„Saa kan I holde op, naar I faae den „Vende“ trukket igjennem, for der var en Dreng her lige nylig med Ordre til at vi skal samles i Kroen iaften om den „Kreaturkasse“, og saa komme I til at skjære lidt Hakkelse og røgte,

for jeg skal ind at have Skjægget af og lempes til."

„Det var jo prægtigt," sagde den „store" Niels, da Faderen var gaaet, „for saa bliver Rasmus Jensen ikke hjemme, og de har jo Kartepiger derhenne iaften, saa skal du da naturligviis derhen."

„Ja og du med, for du veed vel nok, at Hans Kre'sens Trine kommer derhen."

„Det er naturligt. — Nu maa vi skynde os at blive færdige, at vi kan komme afsted."

Men da vi heldigviis ikke skulle være med at skjære Hakkelse eller røgte, kan vi jo gjerne lade Nielserne passe deres Arbeide og see en lille Tour hen til Karlegildet iforveien.

I Rasmus Jensens Dagligstue sidder rundt om et Lys, der staaer i en Lænkestage midt paa Steengulvet, en heel Flok unge Piger, ja der er da og et Par gamle Koner deriblandt, og disse have været der hele Dagen, Pigerne derimod ere nylig komne. Marie Rasmus Jensens gaaer Stuen rundt med en Tallerken Æbleskiver, og Karterne hvile et Dieblik medens Pigerne spise, lee og snakke, den ene i Munden paa den anden.

„Har du været noget ude at karte iaar, Karens Jespers?" siger en af Pigerne og støder, i det samme hun gjør Spørgsmaalet, sin Nabo i Siden, for den gode Karen Jespers, — en af de gamle Koner, — er Byens største Sladderhank, og det morer de unge Piger for en Stund at høre paa hendes Historier.

„Aa, det har „edde" været saadan større ikke; forleden, ja det var nok i Torsdags Aftes, da var vi henne hos Ane Jørgens."

„Naa det var I; fik I noget Godt at leve af derhenne?"

„Ja, vi fik Levemaade nok; jeg kan ikke sige andet ikke; jeg for min Part fik meer end nok, men jeg veed ikke, hvordan de Andre syntes om det."

„Var der da Noget iveien med det, Karen?"

„Aa, ikke Andet end at Kjællingen derhenne er det argeste Sviin, jeg i alle mine Dage har kjendt."

„Hvorfor det, Karen, var der Haar i Maden igjen?"

„Ja, naar det endda ikke havde været Andet end det, skjøndt det er rigtig ledt at faae saadan et Haar i Halsen, og saadant en Svineri er jeg da „edde" vant til ikke, for vel er jeg en fattig Kone, men derfor kan jeg da nok holde den Bitte reent, jeg har. — Nei, det var Noget, som var meget værre."

„Naa, hvad var det saa, Karen?"

„Det var den Gang, vi kom noget ud paa Aftenen, saa skulde vi have sød Suppe, og det var jo rart nok, for vel er jeg ikke kræsen og ikke nogen „Madvælger", men sød Suppe, at sige naar hun er god, det er dog min Livret. Men Ane Jørgens Suppe, hende kunde jeg s'gu dog rigtignok ikke bruge. For det Første var Fadet nu ikke reent; der sad Kaal paa Kanten fra om Middagen, og saa var Sup-

ven ikke Andet end en „Skvat" bruunt Vand, der flød to a tre Gryn i. Vi sad og stak saa fiint til dette hersens, og det saae hun godt Kjællingen, og saa sagde hun: „Tag til Bunds mine Kartepiger; det Tykke ligger paa Bunden." — Saa lod jeg da og min Skee gaae tilbunds, og dersom I saa kan gjætte, hvad jeg hittede, saa vil jeg give Jer noget Godt. Jeg hittede „saa min Sjæl og Salighed" hendes Karklud paa Bunden af Fadet, og saa kan I troe, at jeg lagde min Skee og sagde Tak for Mad."

„Naa, det var ret; den var ikke saa daarlig: maa vi bede om een til."

„Hvad for noget? Troer du kanskee, at det er Løgn, jeg sidder og fortæller Jer, saa skulde Fa'en fortælle Jer noget."

Hermed var der nu sat Laas for Karen Jespers Mund for det Første, men det var langt fra at formindske Munterheden hos de øvrige Tilstedeværende, der nu begyndte at plage den anden gamle Kone for at fortælle dem en „virkelig" Historie. Hun var heller ikke seen til at begynde:

„Ja, I troe kanske ogsaa, at det er Løgn, jeg fortæller, og det gjør da heller ikke noget, for sandt er det alligevel, for det er en Historie, jeg har hørt af min Mormoer, og hun har igjen hørt hende af sin Oldemoer, og det var en Kone, sagde hun, der ikke havde Løgn at færdes med. — Og hun maatte da ogsaa vide god Besked, min Mormoers Oldemoer,

for hun tjente selv i den Gaard, hvor dette skete.

Det var da i en Gaard i Frørup hun tjente, min Mormoers Oldemoer. Hun var lige kommen ud at tjene og var kun Lillepige, kan I nok tænke Jer. Det var en Hoitidsaften, og da de havde faaet Nadveren, saa sad de og snakkede om alle Slags, for den Gang brugte de det ikke saadan med Kortspil som nuomstunder, og saa kom de til at sidde og snakke om Spøgeri og om Bjergfolk og Nisser og Underjordiske, og saa sagde den gamle Faer, der sad henne i Kakkelovnskrogen, at han i sine unge Dage havde seet, at „Bjerge" de Hoitidaftener stod paa fire gloende Støtter, og at alle de smaabitte Bjergfolk dandsede rundt derinde under. — „Det troer jeg ikke," sagde Karlen, „før jeg faaer det at see." — „Ja da er det ikke værd at see efter saadan Noget", sagde Manden, „det kan jo være os det samme, enten Saadant er til eller ei, naar bare det vil lade os være, og det gjør det nok, naar vi kun vil passe os selv og ikke bryde os om andet." — „Hvis du saae saadan noget", sagde Pigen, der tjente for Stor-Kvind, „saa blev du nok ellers ikke saa kjæk paa det", og saa saae hun saa polidsk til Karlen, for de to havde et godt Oie til hinanden. — „Jo", saa bandte han, „om jeg er bange for nogen Ting i Verden, enten det saa er Spøgelser eller Bjergfolk, eller hvad for noget Djævelstoi, det er, og det skal jeg

vise Jer allesammen, for nu vil jeg derop iaften." „Aa Snak", sagde hun Pigen, „det skulde du dog ikke gjøre, for nu er det blevet saa sildig iaften, Klokken gaaer stærk til tolv", og hun blev bleg, gjorde hun Pigen, for det angrede hende næsten, at hun havde ægget ham til at vise sig. — „Saameget desto bedre, at det er sildig, for det er jo ved den Tid Dags, at saadan noget har sin Magt, eftersom Folk siger, og jeg skal vise Jer, at det kun er noget dum Sludder, at der er Bjergfolk til." — „Hm, Hm", sagde den gamle Faer og virrede med Hovedet, „det skulde du dog ikke gjøre; det kan hænde sig, at du kommer til at fortryde det." — Men det kunde ikke hjælpe; hvad de sagde eller ikke sagde, saa var der ikke noget, der kunde holde ham; han vilde afsted og han kom afsted, men han fik da deres skrappeste Hest at ride paa; det bad han om, og det gav Manden ham ogsaa Lov til. — Gaarden laae et godt Stykke ude paa Marken maa I vide Jer, og det var slet ikke saa kort for ham at ride, inden han naaede „Bjerget". — Det var en mørk Nat og Julelysene vare slukkede baade i Huse og Gaarde, som han kom forbi, og det var saa stille rundt omkring ham, uden naar det var engang imellem, at der var en Hund, der gav sig til at tude, ligesom om han kunde lugte noget, der ikke var rigtigt. — Karlen var ikke fri for at blive saa løierlig tilmode, fortalte han siden bagefter, skjøndt han sagde til sig selv, at det

var jo kun noget Tosseri at være ræd; der var jo ikke noget at være ræd for. Men da han var kommen saa høit op, at han var kommen forbi der, hvor Veien krummer, og han kunde see „Bjerge" ligefor sig, saa blev han rigtignok saadan, at han gjerne kunde have sunket lige ned i Jorden, for saa saae han, at der strømmede et stærkt Lysskjær ud fra Høien, der den Aften saae ud til at være dobbelt saa høi som ellers. — „Det kan aldrig have Rimelighed" sagde han og gned sine Øine, „det maa være Øienforblændelse, for der er jo ikke Bjergfolk til", og saa red han videre. — Da han kom nærmere til Høien, saa kunde han tydelig see, hvorledes den stod paa flammende Støtter, og at indenfor Høiens Kreds dandsede en talrig Skare af Smaapuslinger med store Skjæg og lange, spidse Huer paa Hovedet. Han vilde gjerne have vendt om, men nu kunde han ikke; Hesten havde heelt taget Magten fra ham; den spidsede Øren og foer afsted, som om den vilde styrte sig lige ind i Høien. Men saa kom en af Smaapuslingerne frem og raabte: „Halloi! Hvem er du, der farer saadan frem; men tøv kun lidt, du skal dog smage vort Gildesøl, skjøndt du har budt dig selv til Gjæst"; og den lille Pusling snappede et stort Bæger, som han fyldte af en Kjedel, der hang over en Ild i Midten af Høien. „Vær saagod" sagde den Lille og skjød sig iveiret, saa han blev saa stor, at han kunde naae at give Kar-

len det i Haanden. Denne tog Bægeret, vendte sig om og kastede Drikken bag sig, og hvor den faldt til Jorden, der slog den blaa Lue iveiret; han spildte nogle Draaber paa Hesten, og de toge Hud og Haar af lige til det blodige Kjød; saa stødte han sine Træskohæle i Siderne paa Hesten, og saa gik det hjemad i en susende Fart, skjøndt Bjergmanden raabte efter ham, at han skulde tøve lidt og komme med Bægeret, og det var langtfra, at han gav sig bedre Stunder, da han mærkede, at han blev forfulgt. Da hørte han en Stemme, der raabte: „Fly det banede og følg det bløde", og saa dreiede han Hesten ind til Siden, og afsted gik det igjen over pløiet Jord, over Grøfter og Gjærder, og her kunde Bjergmanden ikke saa godt komme med, da hans smaa bitte Been skulde følge Jordbunden, og Veien derfor blev ham saa meget desto længere. Men større Forspring havde Karlen da ikke, end at da han red ind ad Porten, som Manden og Pigen vare rede til aabne for ham, saa var Bjergmanden ham saa nær, at han greb fat i den ene Hestesko, og den beholdt han, men dermed maatte han ogsaa nøies, for nu var Karlen kommen under Tag, og saa havde han ingen Magt over ham. — Men Karlen kunde dog siden efter aldrig være ude efter Solens Nedgang, og altid blev han piint og ængstet ved Tanken om et nyt Møde med Bjergmanden. I sin Fortvivlelse søgte han til Præsten, og hvad denne gjorde ved ham,

det veed jeg nu ikke kan I troe, men fra den Dag af havde han Ro."

„Men hvad blev der af Bægeret; det blev vel forgjort til en Flintesteen, da han naaede Dag."

„Nei det gjorde det rigtignok ikke. Det er sandt! det glemte jeg at fortælle; det gav han til Kirken, og der findes det vel endnu, kan jeg troe."

„Hvem mon det var, der raadede ham, at han skulde flye det banede og følge det bløde?"

Ja, det kan jeg ikke fortælle Jer, for det har jeg aldrig hørt Noget om."

„Det kan jeg sige", greb en anden Pige Ordet, „for min Moder har tjent der i Byen, og da hørte hun Historien, og der blev sagt, at der ogsaa var Bjergfolk i en anden Høi der ved Siden af, og at disse altid havde ligget i Strid med dem i „Bjerge", og derfor saae de vel gjerne, kan jeg tro, at Folkene i „Bjerge" bleve narrede. — Men det var ellers ogsaa en mærkelig Historie, min Moder pleiede at fortælle, og som hun ligedan havde hørt mens hun tjente der."

„Lad os faae den med Kirsten, hører du."

„Ja Historien er just ikke saa lang, saa jeg kan sagtens tjene Jer i at fortælle hende:

„Det var en Gang, at de Orbeklunde Hovfolk var ude i Aasen for at gjøre Hø op, saa kom der en Pige og gik forbi, og saa hilste hun: „Gud hjælpe Jer!" til Hovfolkene. — „Tak skal du ha'e", sa'e de, „vil du hjælpe os Noget?" — „Ja",

sa'e hun, „til næste Aar vil jeg hjælpe Ier, for iaar har jeg ikke Stunder". — „Det er godt", sa'e de, „men glem nu ikke hvad du lover". — Nei, det skulde hun da ikke, og saa gik hun. Og hun glemte det rigtignok ikke heller, for vel døde hun inden næste Slaatid, men da Hovfolkene igjen vare ude at gjøre Hø i Aasen og lige vare i Færd med at stække Stakkene af, saa kom der saadant et „ondt" Veir, der rev Toppen af alle Stakkene og spredte Høet „rundtenom i Maen" igjen, og saadan skeer det hvert Aar".

„Det var da en mærkelig Historie," sagde en af Pigerne.

„Ja, det er da vist; der kan vi rigtig see, at det ikke kan gaae an at lade Munden løbe lige hen i Veiret", sagde en anden.

„Nu vil vi ikke have flere Historier", sagde en tredie, „for saa sidde vi og blive heelt „mallekulske" i Hovedet. — Lad os komme hen at „slæbe med Slæde" istedet. Nu kommer jeg til dig først Maren Rasmussen, for du er jo Pigen her i Gaarden, saa bør vi da ære dig lidt".

„Aa nei, maa jeg bare blive fri."

„Du snakker; det mener du aldrig en Bitte med. Du vil s'gu gjerne have, at vi skal lade dig ham høre, du veed nok selv hvem det er jeg mener."

„Sikke dog noget Snak, du er dog en sær Een altid."

„Ja det kan nu ikke nytte Noget. Jeg har

jo Munden, fordi jeg skal bruge ham, veed jeg da, og vi er jo nødt til at more os selv, naar der ikke er Andre der vil. — Naa! jeg slæber med min Slæde".

„Hvor slæber du saa hen?"

„Jeg slæber hen til gamle Rasmus Nielsen. Vil du ha'e ham?"

„Nei, slæb væk med ham!"

„Jeg slæber med min Slæde".

„Hvor slæber du saa hen?"

„Jeg slæber om til Præstens Røgter. Vil du ha'e ham?"

„Nei, nu er du da en slem En, saadan Nogle du giver mig. Nei, slæb væk med ham".

„Naa, naa min Pige. Du er og lidt kræsen maa jeg sige dig, for ellers vilde du ikke kassere en Ungkarl, for en ung Karl kan jeg vel ikke kalde ham, og en god feed Enkemand. Men bi kun du lidt, min Pige, saa skal vi see, om det ikke kan lade sig gjøre at lede En ud, som du kan lide. Du veed jo nok, at du ikke faaer mere end tre at vælge imellem, og at du skal have den sidste — naar du ikke vil nøies med Nogen af de to første — hvordan han saa bliver. Jeg slæber med min Slæde!"

„Naa, hvor slæber du saa hen?"

„Jeg slæber om til Peer Nielsens Karl, ikke til ham, Sønnen, men til den anden, og ham skal du ha'e".

Men tys! Der er Nogen ved Døren. Ja, nu komme de ind, og hvem skulde det vel være andre end begge Peer Nielsens Karle, der nu

ere blevne færdige med at røgte og spise Nadver, og som nu ere komne i deres stive Stads for at besøge Kartepiger. De burde jo rigtignok at have været „klædt ud" og sværtede i Ansigterne og saadant Noget, men det ere de for adstadige til; desuden veed de nok, at Marie Rasmus Jensens er noget svagelig paa sig, hvorfor de heller ikke vilde kunne udsætte hende for at blive forskrækket. Det gjør nu heller ikke Noget. De ere velkomne alligevel, som de ere, skjøndt de nok kunne mærke, at de just ikke ere komne i den beleiligste Stund, for Rasmus Jensens Maren er saa rød i Hovedet som „et dryppende Blod", og hele den øvrige Flok har saa travlt med at bringe deres Latter ned til en dæmpet Fnisen, saa de ikke faae Stunder til at besvare Karlenes „Godaften!"

„Hvad er dog det, I er saa fornøiede ved", sagde store Niels — lille Niels blev, mærkelig nok, smittet af Marens Rødme — nu har I da været henne at snakke om Folk igjen; kanskee det har været om os, — ja det har det vist, for ellers behøvede i ikke at blive saa tause fordi vi kom, hvis det ikke var at I havde en ond Samvittighed."

„Aa nei," tog en af Pigerne Ordet, „vi var bare et lidet Korn henne at slæbe med Slæde, og vi har fortalt Historier og moret os ligesom vi have bedst kunnet. Vi Smaastakler, vi have ikke havt Nogen til at more os Noget, men nu tænker jeg, at I er saa skikkelige at synge en Vise for os".

„Ja, det er naturligt, det er ikke mere end som billigt", sagde „store" Niels. „Naa „Makker", skal vi saa høre en?"

„Nei, jeg vil ikke gaae i dit Forkjøb, for du er jo den gamle, veed du nok; men naar du har viist mig Veien, saa skal jeg heller ikke trække mig tilbage fra at give min Skilling med i Lavet".

„Naa det er godt nok, I er et Par rare Fyre, saa kan vi altsaa gjøre Regning paa to Viser; men lad os saa faae begyndt paa en af dem jo før jo bedre".

„Hvad for en vil I have?"

„Det er det samme, naar vi kun faae en, der er god".

„Ja, men det maa vel ikke være nogen Kjærestevise?"

„Kan du ellers nogen anden, der er god".

„Aa, jeg veed ikke, men jeg kan jo da nok tænke mig, hvordan I vil have hende, og nu skal I have denne, der er falden mig ind lige i dette Øieblik, enten i saa kan lide hende eller ikke".

Og nu stemmede store Niels op med en den Gang meget bekjendt og meget yndet Kjærestevise, hvoraf jeg desværre ikke kan huske andet end Begyndelsen:

Det var en Aften silde da alle var i Ro;
Jeg og min kjære Broder vi sad alene to.
Da faldt det ham isinde til Kjæresten sin at gaae
For visse mørke Griller og Tiden at forslaae.

Da han derhen var kommen, saa mærkede han strax
Paa hendes hele Væsen, hun var ei vel tilpas.
Men da han det nu mærkede, at hun ham svarte saa,
Han tøvede ei længe, men strax han vilde gaae.

Alt som han stod og bød Godnat, hun strax bagefter kom.
Hun hannem tog ved Haanden og sagde: Kjæreste from!
Vort Venskab det er ude; jeg maa ei elske dig;
O Gud! hvad skal jeg gjøre, jeg er ulykkelig.

Forresten tog det en sørgelig Ende med det i Visen besungne Par; thi da Pigens Forældre ikke syntes, at Karlen var rig nok til deres Datter, tvang de hende til at give ham Afsked, hvilket han tog sig saa nær, at han døde af Sorg, og da Pigen hørte det, fulgte hun snart bagefter.

Da Niels var færdig med Visen, gav den — skjøndt de alle havde hørt den før — de Tilstedeværende Stof nok at snakke om. Alle vare de naturligviis enige i at beklage det ulykkelige Par og i at rive ned paa de slemme rige Forældre, der vare saa grusomme, at de vilde sætte sig mod deres Barns Lykke.

„Ja, saadan gaaer det gjerne altid", sagde en af Pigerne. „De rige skal have de rige og de fattige de fattige. Vi skulde dog troe, at der var mere „Ræson" ved det heelt modsatte, for saa blev Verden dog meget mere lige".

„Det er sandt nok, du siger, men det var da nu heelt umuligt, at saadan noget kunde finde Sted, for saadan har det været altid, og saadan vil det nok blive ved at være altid,

saalænge Verden skal staae, kan I troe, at hvem der har meget, de skal have mere, og hvem der har lidt, de skal have slet ikke".

„Ja men der er ingen, der kan være bekjendt at klage over", sagde en anden, og det var Rasmus Jensens Maren; „for Folk er jo da selv Skyld i, at det saatidt gaaer, som det gaaer, som nu den Pige, vi snakkede om, for der var jo da ingen, der kunde tvinge hende til at forlade den, som hun elskede. — Jeg veed jo nok, at vi skal ære vor Fader og Moder, men jeg har da og altid hørt, at naar vore Forældre pegede ad en Vei og vor Samvittighed ad en anden, saa skulde vi ikke betænke os ret længe paa, hvilken Vei vi har at følge".

„Det er nu meget rigtigt alt det, men naar saa Forældrene sige: Tag kun du ham, men saa skal du heller aldrig faae saameget herud af som en Traad, eller saameget, som du kan svøbe om en Finger. Ja, naar Visen kommer til at lyde saadan, saa gad jeg dog nok see den, der kunde staae imod."

„Hvorfor ikke det? Er der da ikke saamange, der ikke faae saameget efter deres Forældre, som de kan svøbe om en Finger, og som dog blive lykkelige, tusinde Gange lykkeligere end som dem, der fik den store Arvepart, men som og gjerne blev gift for deres Penges Skyld?"

Alle de Tilstedeværende paa to nær bifaldt lydeligt, hvad Maren havde sagt. Den ene,

lille Niels, han bøier i Taushed sit Hoved, men siger han ikke noget, saa kan vi være sikker paa, at han tænker saameget desto mere. Den anden er en Gaardmandsdatter, der lige staaer i Handel om en Gaard. Hun skal give 2500 og sig selv for den, og saa faaer hun et stakkels Skrog ovenikjøbet, som der ikke er nogen, der regner for noget, skjøndt hans Faders Gaard er en af de bedste i Sognet. Hun kan altsaa ikke være bekjendt at hylde en Livsanskuelse, som hun staaer i Begreb med at handle stik imod, giver derfor et Kast med Hovedet og siger:

„Ja, det kan gjerne være, at du nu er af den Mening — min Pige — at det er ligenok at gifte sig paa, naar man har en Hytte, et Stykke tørt Brød og en Draabe Kildevand. Men naar du saa ikke kan ligge i Tørveir i Hytten, og Brødet er forbi, og du er bleven kjed af at drikke Vand, hvordan mon det saa vil gaa? Ja det er det nok ikke saa vanskeligt at vide. I kjende jo vel nok allesammen det gamle Ordsprog: „Naar Krybben er tom saa bides Hestene".

„Ja det have vi nok før hørt, og det kan ogsaa gjerne være, at det er et gammelt Ordsprog, men du skulde dog just ikke saadan uden videre ligne Folk ved Fæ, for hvad der kan være sandt, naar det siges om et Par Heste, det kan være en allerhelvedes Løgn, naar det skal gjælde om to Mennesker, der elske hinanden".

Men nu er Læseren vist træt af at høre længer paa den Forhandling, især da den er kommen til et Punkt, hvorom de stridende aldrig ville blive enige. Nu kunne vi vel derfor gjerne til en Forandring see lidt indenfor i Kroen.

Omkring det lange Bord i Skjænkestuen sidde de bænkede de gode Bymænd. Rasmus Jensen throner naturligviis paa Hæderspladsen for Enden af Bordet, og ved hans Side finde vi den gamle Peer Nielsen, der i den sidste Tid i Særdeleshed har Rasmus Jensens Naade, noget som da ogsaa er ganske i sin Orden, da Peer Nielsen, som vi allerede har seet, har en eneste ugift, voxen Søn, der engang — og Peer Nielsen er en gammel, svag Mand — skal arve en god Slump Penge og en god, gjældfri Gaard. — Paa en Stol ved Siden af sidder Byens værdige Skolemester; det er forresten ham, der er Anledning til Sammenkomsten iaften. — Det er vel at mærke ikke ham, vi fremstillede for Læseren, da Niels skulde i Skole; nei han er død, og denne er nylig bleven hans Stedfortræder. — Han skal ikke have allermeest Lyst til at passe det han skal, sige de, der ikke have Børn i Skole, og de, hvormed dette er Tilfældet, hvidske det samme, men saa har han i det Sted Lyst og Kjendskab til saamange andre Ting. Han stikker saaledes hvilken af Bønderne, det skal være, i at snakke klogt om Heste og Køer, og han finder en særlig Fornøielse i at underkjende Rasmus Jensens Dom. — Dog, det

overstiger vore Kræfter at gjøre Rede for alt det, han kan, og vi ville derfor holde os til at berette, hvorledes denne værdige Mand i den sidste Tid har forbauset Byen med et Forslag til en Reform af „Kokassen“, som han gav det pænere Navn af „Kreaturforsikrings-anstalten“.

Det er om dette Forslag, der skal forhandles, og vor gamle Bekjendt, Rasmus Jensen, har Ordet:

„Det er i den Anledning og af den Grund, mine kjære Bymænd og Naboer, at jeg har ladet Jer kalde sammen, at han hm — hm — vor ny Skolemester (skarpt Sideblik til Vedkommende) mener, at vi skulde indbetale visse Procenter, som saa skulde sættes paa Rente. Jeg troer, han kalder det et Rerservationspunkt. Var det ikke saadan?“

„Reser — ve — fond.“

„Naa, Reservepund. Hm, hm — ja det kan være godt nok maaskee. — Jeg veed nu ikke, hvad I mene, mine kjære Bymænd og Naboer, men det er min Mening, at saadan som vi har havt det hidtil, at naar en af os mister et Kre'tur, at saa de andre skyde sammen og hjælpe ham til at faae et igjen, at saadan, siger jeg, er god Skik. Men hvorfor vi skal gjøre nogen Forandring heri, det er mig ikke klart, kjære Bymænd og Naboer! Er vi — ja Tiderne er rigtignok ikke saadan, som jeg kan huske dem — men jeg vil dog mene, at jeg ligegodt har Lov til at spørge,

om vi er bleven saadanne Piltringer her i Sognet, at vi ikke kan betale et Kre'tur, uden at vi skal have et Reservationspund til at hjælpe os. Hvad?"

„Ja det er nu edde for det ikke: det kunde vi jo da nok endnu ligesom hidtil, men . . ."

„Hm, hm (de graa Dine lynede), mine kjære Bymænd og Naboer! Hvad skal det „men" betyde, skal det maaske sige, at vi nu er nogle taabelige og fordrukne Hunde, der ikke længer er „Værge" for selv at sætte vore Penge paa Rente, hvis vi har nogle; eller kan vi maaske ikke selv gjøre vort Regnskab her paa Bordet med et Stykke Kridt, uden at vi skal holde os en „Sikkaterer" til at gjøre „Redelighed imellem os". — Hm, hm; jeg synes, at det var det rigtigste, at visse Folk passede deres og lod os passe vort, saadan som det har gaaet her hidtil. Det var nok det klogeste for os allesammen. Jeg veed ikke, hvad I mene, men saadan er nu min Mening, kjære Bymænd og Naboer! Men det forstaaer sig; I kan jo derfor gjøre, som I vil".

Nu sprang Degnen op og holdt et Foredrag for Bønderne, et Foredrag, der var saa lærdt, at det — som en af Tilhørerne sagde — „gik langt over deres Forstand og midt ind i Præstens", der handlede om Samfundsaanden og det forbindende om Bindemidler og Reservefond, der var saa spækket med fremmede Ord, saa Bønderne ikke kunde forstaae et Muk af det, og saa troede de at det var ypperligt. Nu, kort og godt;

Forhandlingerne endte med, at Fleertallet stemte for „Reservationspunktet", og kun de enkelte, der meer eller mindre vare kjære Bymænd og Naboer af Rasmus Jensens Naade, stemte for det bestaaende.

Drømte Rasmus Jensen eller var han vaagen? Han vidste ikke ret selv, hvad han skulde tro og maatte stryge sig ned ad Benene, og endda stryge haardt, for at overbevise sig om, at han virkelig var tilstede i en Forsamling, for hvilken hans Mening pleiede at være ligesaa afgjørende — i det mindste — som Kongens Lov, og at han nu i denne Forsamling stod saagodt som ene. „Hm, hm — den Fyr faaer vi nok pirret af Stolen, hvis det ikke er andet end det, han feiler", mumlede han ved sig selv, og hvis Rasmus Jensen lever og bliver i Velmagt, saa bliver det nok ogsaa det klogeste for Seierherren i denne Træfning, at han passer sig selv og lader Kreaturforsikkringsanstalten være „Kokassen", for ellers kommer han nok til at sige som hiin berømte Feltherre: „Vinder jeg saadan en Seier til, saa er det ude med mig".

Men iaften har Rasmus Jensen aabenbart ikke Stunder til at ærgre sig ret længe over Udfaldet af Afstemningen. Maaskee han endogsaa er ret glad derover, forsaavidt som det bevirker, at Reformvennerne trække sig langt bort fra ham og overlade ham den Krog, han sidder i, ganske alene. Efter adskillige sindrige Bevægelser lykkes det ham at faae den gamle

Peer Nielsen gjennet derind. Saasnart dette er skeet, bestiller han to Glas Punsch, „der ikke skal være lunket Vand" og nedlader sig paa en Stol, der staaer rigtig godt for at spærre Peer Nielsen Veien. Derefter giver han sig til at bearbeide den lille, gamle Mand saa eftertrykkeligt med Grunde, saa den gode Peer Nielsen først seer heelt forlegen ud og skubber sig fra den ene Side af Stolen til den anden, men det kan ikke nytte ham noget, skubbe sig fra Rasmus Jensen kan han ikke. Flere Glas Punsch, flere Grunde, og tilsidst seer den lille Mand heelt bestemt ud. — Nu reiser Rasmus Jensen sig, Peer Nielsen ligedan, og saa optaget er den lille Mand af det, som Rasmus Jensen har hvidsket ham i Oret, at han utvivlsomt havde gaaet hjem uden sin lodne Hue, hvis Rasmus Jensen ikke nok saa venskabelig havde trykket ham den i Haanden.

Folk begyndte tilsidst at undre sig over, hvad de to kunde have at forhandle med hinanden, men det var forgjæves at lytte, og at nærme sig saameget, saa de kunde høre, hvad der blev talt om, var der ingen, der vovede. Det er jo heller ikke gaaet os saa stort bedre, men vi trøste os med, „at imorgen er der atter en Dag", og saa skulle vi nok komme efter, hvad Rasmus Jensen har havt og Peer Nielsen nu har paa sin Samvittighed.

Dagen efter træffe vi atter Nielserne i Loen. Begge see de saa lykkelige ud. Den ene har travlt med at bygge et prægtigt Lystslot,

som han kalder sin Lykke, og han grunder det paa Marens Ord fra forrige Aften. Den anden talte med Hans Kre'sens Trine iaftes, ja han fulgte hende nok hjem fra Kartelavet, og det har nok ikke været ubehagelige Ting, de to have havt at sige hinanden. Af disse Tanker udreves Drømmerne ved Peer Nielsens Stemme, der idag har en sær høitidelig Klang:

„Niels, min Dreng, kom ud lidt; jeg vil snakke med dig".

„Nu kommer jeg strax Fa'er".

Den store Niels hængte Pleilen op paa Sømmet og gik. Den tilbageblevne Niels mærkede næppe denne Afbrydelse, men blev ved at bygge væk som han havde begyndt.

Da den store Niels kom tilbage fra sin Samtale med Faderen, var det let at see, at der var noget, der havde sat hans Sind i usædvanlig stærk Bevægelse. Hans Kammerat mærkede det endogsaa trods sine Drømmerier og sagde til ham i en medlidende Tone:

„Er du bleven syg?"

„Nei, jeg feiler ingen Ting; det var kun min Fader . . ."

„Hvad for noget. Blev din Fader syg før?"

„Nei, det er ikke saadan; du forstaaer mig ikke rigtigt. Jeg vilde sige, at min Fader kaldte mig ud for at lade mig vide, at han og Rasmus Jensen var blevne forligte om, at begge Gaardene skal slaaes sammen, og at jeg skal giftes med Maren".

„Men hvad siger du, Menneske?"

„Ja, du bliver forbauset og du har god Grund dertil, og jeg blev det ikke mindre, kan du tro. Men hvad er derved at gjøre?

„Hvad der er derved at gjøre, spørger du? — ei, det er jo ganske let at svare paa. Kjøb du dig en Kone, som Skik og Brug er; det gjør jo ikke noget, om du bedre kan lide en anden, for hende, som du har været gode Venner med er jo fattig, men du bliver en rig Mand, og det kan jævne alt".

„Niels, Niels! har jeg fortjent det af dig, at du skal spotte mig til? Troer du, at jeg godvillig vil gjøre saamange ulykkelige, for jeg veed jo godt, at det vil gaae dig nær ogsaa. Ja, du behøver slet ikke at lade saa fremmed derved; det er jo en Hemmelighed, som alle veed, at du og Maren kunne godt lide hinanden. Men hvad skal jeg dog gjøre? Den gamle var saa bestemt paa, at det skulde være saadan, saa jeg ikke turde sige ham et Ord imod."

„Lovede du ham noget?"

„Nei."

„Gaa til din Moder."

„Det har jeg selv tænkt paa, for hun pleier jo, som du veed ligesaagodt som jeg, at kunne faae det med Fader, ligesom hun vil have det, men denne Gang er jeg bange for, at det ikke vil lykkes hende, for min Fader ymtede netop noget om, at det ikke skulde være godt, om han skulde spørge nogen om, hvem hans Søn

skulde have til Kone; han troede dog — sagde han — at han var Mand i sin egen Gaard."

„Saa svarede du ham da noget stivt".

„Jeg, nei ikke et eneste Ord".

„Saa skal du ogsaa faae at see, at det er Rasmus Jensen, der har sat det i den gamle og indprentet ham, at han skal vise sig bestemt imod din Moder, men saa haaber jeg ogsaa, at han ikke holder ud til Enden. Det synes mig at være et godt Tegn paa, at hans Bestemthed ikke er ægte, at han gjentager den Remse, han har faaet lært, saadan uden videre enten det behøves eller ei, for saa falder han ganske bestemt tilbage til sin gamle Tour igjen, naar Ophidselsen har faaet Tid til at sætte sig lidt".

„Ja, gid han vilde!"

„Det skal du nok faae at see, han gjør. Men jeg synes dog, at du skulde snakke med vor Moer om det. Mon han har sagt det til hende?

„Det troer jeg ikke, og hvis det er, at han kan holde det ved sig selv saa længe, saa siger han det vist ikke, før han har faaet mig til at sige Ja".

„Hvornaar skulde du sige ham Besked?"

„Jeg maatte gaae og tænke paa det idag, sagde han, og saa vilde han høre min Mening iaften".

Imedens dette Æmne var under Forhandling i Loen, løb Peer Nielsen ind af een Dør

og ud af en anden hele Gaarden rundt. Saa fik han endelig kastet Havre ned og begyndte at skjære Hakkelse, men han gjorde ikke ret mange Snit, inden han holdt op igjen og gjorde sig et Ærinde ind i Stuen, hvor hans Kone gik og feiede Gulvet. Han gav sig til at rage omkring i sine Gjemmer, som om han ledte efter noget, han ikke kunde finde — kan og gjerne være, at han ledte efter noget. Men hans Søgen var frugtesløs, og da han formodentlig meente, at nu kunde han ikke være bekjendt at tøve inde længer, saa gik han hen til Døren. Men det var da besynderligt med den Klinke idag; han havde dog løftet den op saamange tusinde Gange i sine Dage, men nu stod han alligevel og famlede, som om han slet ikke kunde hitte paa at lukke op. — Hans Kone havde holdt Øie med ham hele Morgenstunden, og det havde været hende let at see, at der var noget, der trykkede ham. Nu kunde hun godt mærke, at han gjerne vilde skaffe sig Lettelse ved at snakke med hende derom, men at han ikke godt kunde faae begyndt. Hun forbarmede sig derfor over ham og sagde:

„Jeg synes, at du seer saa betænkelig ud idag? Er du ikke rask?"

Nei det kan jeg dog edde sige ikke. — Det er ellers temmelig koldt idag, og det lader til, at vi skal have Vinter allerede. Der var frossen saa tyk Iis paa Vandtruget imorges,

saa jeg ikke kunde trykke Hul, da jeg var henne at vande Heste".

„Det er heller ikke værd for dig at gaae og fryse omkring ude i denne Kulde; det har du da Gud skee Lov ikke nødig nu. Lad du Karlene passe Heste og bliv saa herinde i Varmen; du kan sagtens hitte paa en Bitte at sidde og pusle med".

„Aa, Kulden kan ikke gjøre mig noget endnu. Det var ellers heller ikke det, jeg vilde snakke om. Jeg mener kun, at det er snart paa Tiden, at vor Niels begynder at see sig om efter en Kone, for vi to gamle kan snart have ligesaa godt af at tage vor Aftægt".

„Ja jeg har heller ikke noget imod at faae det lidt mere roligt nu paa mine gamle Dage, men ellers mener jeg da just ikke, at det haster saa stærkt med at gaae fra det endnu, for vi er jo dog temmelig raske begge to. — Det er bedst, synes jeg, at lade ham gaae og passe sig selv, hvad det angaaer, eller veed du maaskee en Kone til ham?"

„Nei, edde saadan ikke. Det var kun iaftes, da vi vare i Samlag i Kroen, da snakkede Rasmus Jensen . . ."

„Naa, har han nu været der paa Spil ogsaa; det skal han ellers have Tak for".

„Hvorfor kan du ikke lide ham? Det er jo dog en meget „ræsonlig" Mand, og Penge veed du jo, han har i svær Mængde; det er vist ogsaa en „farlig" god Pige, Datteren han har, og hun er jo eneste Barn, saa jeg synes,

at det er et rigtig godt Parti for vor Søn".

„Ja, det er baade vist og sandt at han har Penge, og godt og vel er det for ham, om de ere komne til ham paa en ærlig Maade allesammen, det veed jeg nu ikke, og det kan ogsaa være mig det samme, men det veed jeg, at min Søn skal aldrig faae Deel i Rasmus Jensens Penge, saavidt som jeg kan gjøre noget til at forbyde det. Den Smule, vi have skrabet sammen — og det er dog ikke saalidt mere, end du og jeg havde at begynde med, — det veed vi dog, hvordan det er kommet. — Naa, hvad Maren angaaer, da var det rigtignok Synd at sige andet, end at hun er en rigtig god Pige, og jeg vilde have let ved at komme til at gjøre ud af hende som af mit eget Barn, men vor Søns Kone kan hun ikke blive, for jeg troer ikke, at det er hende, hans Hu staaer til".

„Saa, har han maaskee sagt til dig, at der var en anden, han kunde lide?"

„Nei, saadan ligefrem har han just ikke sagt det til mig, men han har da heller ikke gjort Forsøg paa at gjøre en Hemmelighed af det. Men jeg har aldrig talt et Ord med dig eller ham om det før nu, for jeg tænkte som saa, at det havde ikke saa stor Hast, saa lang Tid, han vilde tie, vilde jeg ogsaa".

„Men siig mig da, hvem det er, du troer at han kan godt lide?"

„Det er vor Naboes, Hans Kre'sens Tjenestepige".

„Saa—aa! Det synes jeg s'gu dog ikke om, mener jeg. Hun er jo en net Pige nok, og dygtig siger de, at hun skal være; Klæderne til Kroppen har hun da ogsaa, men ellers har hun da nok heller ikke fire Skilling".

„Vistnok har hun ikke noget, men hvortil skulde det og behøves, vor Fa'er. Kan du huske, hvor lidt vi havde, da vi kom sammen. Kan du huske, hvor knapt vi havde det med alle Ting i de første Aar?"

„Ja vel kan jeg det. Jeg kan huske, at det var en Gang, da havde jeg slet ikke noget Tobak og havde ikke havt det i mange Dage, og jeg havde da heller ingen Skillinger at kjøbe mig noget for; men jeg holdt meget af et lille Sug den Gang, ligesaavel som jeg gjør endnu, og naar jeg kom hjem fra Marken og var dygtig træt, saa var jeg ikke fri for at skjæve saa smaat om efter Piben."

„Ja og sukke saa smaat gjorde du".

„Men hvad gjorde saa du? Saa gik du hen hos din Broder og tiggede et lille Stykke Tobak til mig, uden at jeg vidste noget af det at sige, og du havde stoppet Piben og kom med den til mig, da jeg havde spiist Nadver. Saadan noget kan du troe, at jeg glemmer ikke saa let", sagde Peer Nielsen og gik hen og satte sig ved Siden af sin Kone.

„Og har vi nu", vedblev Kirsten, „havt større Glæde, siden vi fik vort gode Udkomme

og en kjøn Skilling tilovers, end vi havde i de Dage?"

„Nei, det har vi rigtignok ikke".

„Hvad Nytte troer du saa at det er for nogle unge Folk at have saa urimelig meget at begynde med?"

„Nei saamæn! der er noget i det, du siger, vor Moer, men det er jo dog Skik og Brug, at de fleste vil gjerne have, at deres Børn skal komme saa godt efter det, som de kan faae det til dem".

„Ja vi vil jo ogsaa gjerne have, at vor skal komme godt efter det; men gjør han ikke ogsaa det, naar han faaer en god Gaard uden en halv Skillings Gjæld, og naar han faaer sig en god Kone, som han kan lide og som igjen kan lide ham?"

„Det er og min Mening vor Moer, men du kan bedre sætte det frem end som jeg".

„Aa Snak vor Faer; nu maa du ikke rose mig, saa kunde jeg let blive stolt paa mine gamle Dage. — Men saa er vi jo enige om det, at vor Søn maa tage til Kone, hvem han vil, enten hun saa er fattig eller rig, og at Rasmus Jensen maa gifte sin Datter bort til hvem han vil".

„Ja det er vi, men nu skulle vi have ham sagt Besked".

„Og det tænker jeg, at du gjør saasnart som muligt".

„Jeg — jeg er just ikke meget for at have

med ham at bestille og især hvad den Sag angaaer".

„Er du bange, at han skal faae dig omstemt ved at gjøre Nar ad dig og sige, at du gjør ligesom din Kone vil have det?"

„Ja, han er slem til at give Folk „Gloser", det kan ikke negtes."

„Hvornaar skulde du sige ham Besked?"

„Paa Søndag — ja det er jo imorgen".

„Du skulde naturligviis komme over hos ham?"

„Ja".

„Men saa kan vi jo lade ham komme herover, og saa skal jeg hjælpe dig at give ham Besked".

„Ja, vil du bare det, det bliver nok det bedste".

Næste Dags Formiddag gik Niels hjem at besøge sin gamle Moder; under Armen bar han en Bylt gamle Klæder, som hun skulde gjøre istand. Han var slet ikke i godt Humeur den Dag, for i Aarenes Løb var han kommen til at holde saameget af Maren, og skjøndt han havde sagt til sig selv saa tidt, at det var en stor Taabelighed af ham, da hun alligevel aldrig kunde blive hans, saa havde han dog ikke formaaet at bekjæmpe den Kjærlighed til hende, der saa at sige var voxet tilligemed ham. — Marens Yttringer forleden Aften havde vakt et Haab, men ak — ja saa vantro var han virkelig — de følgende Dage havde bragt det til at bortdunste. Turde han tro, at hun virkelig kunde staae imod ligeover-

for sin Fader, og det en saadan Fader, som alle bare en vis Respekt for. Nei, det turde han ikke, og dog vilde han saa inderlig gjerne have talt med hende idag. Men hvordan skulde han komme dertil? Gaae lige derind — saa vilde han blive jaget paa Porten som en Hund, nei det kunde ikke gaae. Hans Moder kunde godt mærke, at der var noget, der trykkede ham, skjøndt han gjorde sig al Umage for at vise sig munter og sorgløs som han altid pleiede. Hendes kjærlige, spørgende Blik kunde han slet ikke udholde, saa tog han en Oxe, gik ud i Haven for at hugge nogle Syrener, der groede saa langt ud over Gadekjæret, saa de ikke kunde hugges uden i den Tid, der var Iis paa Vandet. Var det saa underligt, at han under dette Tidsfordrivsarbeide kom til at tænke paa en anden Søndag for mange Aar siden, saameget mere, som Isen idag heller ikke var ret sikker, men temmelig hyppigt knagede under hans Fødder?

Inde hos Rasmus Jensens var det blevet bemærket, hvad han tog sig for; det var da kun Maren, der havde mærket det, og det var da heller ikke saa sært, for det var vist Maren der oftest holdt Øie med den gamle Hytte ved Gadekjæret. Hun vilde ogsaa gjerne tale med ham idag; hun vidste, at det vilde komme til en Forklaring mellem Faderen og hende i Løbet af Dagen, og der var een Ting, hun vilde høre af Nielses Mund først, saa vilde hun standhaftigt bære alt det, som Dagen muligt

vilde bringe. Men hvordan skulde hun faae noget at gaae og pusle med ude i Haven idag, en Vinterdag? — Jo det faldt ikke Maren saa svært. Hun gik ind til sin Moder og spurgte hende, om hun ikke meente, at det idag var et godt Veir til at blege paa de hvide Duge med Pletterne paa, som bleve vadskede forleden. Jo, det meente hun da rigtignok, og Maren var ikke seen til at samle Tøiet sammen og forsøie sig med det ud i Haven. Og var det dog ikke et heldigt Træf, at Solen netop skinnede allerbedst paa det Gjærde, der stødte op til det, ved hvilket Niels gik og arbeidede, saa var det jo ligefrem nødvendigt, at hun skulde derhen at udbrede sin Bleg, og hvad var saa naturligere end at staae lidt og snakke lidt med en gammel Bekjendt. Og det var nærved at blive en lang Snak; der var saa mange Ting fra Fortiden, som den ene huskede den anden paa. — Gadekjæret med de lange Revner i Isen under Nielses Træskofødder opfordrede tilvisse ogsaa til at tye tilbage til den svundne Tid. — Umærkeligt gled Samtalen gjennem Aarene til Nutid og til Fremtid, og de to gave hinanden Haanden over Gjærdet med Løfte om Troskab i Liv og Død. — Saa skiltes de ad; Maren gik glad ind — nu var hun ikke bange for hvad Dagen kunde bringe, og Niels gik ind og overraskede sin Moder med et saadant Solskinsansigt, som hun endnu aldrig havde seet. Med faa Ord fortalte han hende, hvorfor han kom

bedrøvet og gik glad bort, og saa tog han sin Bylt og skyndte sig afsted for han skulde være hjemme ved Middagstid.

Da han sad ved Middagsbordet, hviskede hans Navnebroder til ham, at nu havde hans Moder faaet Bugt med Faderens Planer, hvilken Underretning naturligviis ikke formindskede hans Glæde, paa samme Tid, som den ikke styrkede hans Madlyst, der just ikke var stor i Forveien.

Saa kom Kirsten Peer Nielsens og aabnede Døren ind til Dagligstuen og sagde:

„Hør lille Niels, maa vi ikke bede dig om, at du vil gaae hen hos Rasmus Jensens, saasnart du er færdig med at spise og hilse ham fra os, at vor Faer er ikke rigtig rask idag, saa hvis han vil snakke med ham, saa kommer han til at komme hen til os“.

„Jo—o, det skal jeg nok“.

„Ja, du kommer til det, for du veed jo vel nok — det har Niels vel sagt dig, kan jeg troe — hvad det er, de skulle snakke om, de to gamle. Og — jeg kan see det paa dig — du veed nok, hvad vor Mening er om den Sag, saa kan du nok vide, at vi ikke er for at lade vor egen gaae“.

„Ja det er da just heller ikke godt at vide, hvordan han vil optage mit Besøg, men jeg skal nok gaae“.

Vi ville imidlertid skynde os iforveien hen hos Rasmus Jensens. Her havde det stormet frygteligt det sidste Par Timer. Rasmus Jen-

sen havde i en Tone, der ikke taalte nogen Modsigelse underrettet sin Kone og Datter om, at han og Peer Nielsen havde aftalt med hinanden, at deres Børn og deres Gaarde skulde forenes. Han havde nær tabt Næse og Mund af Forbauselse over at blive modsagt første Gang i sit eget Huus, og det af sin egen Datter, af hende, der var saa mild og blid, at han ellers „kunde svøbe hende om en Finger". Hun havde kort og godt erklæret, at det aldrig kunde skee, af den simple Grund, at der var en anden, hun elskede, og som hun havde lovet at være tro. Til denne Forklaring var Rasmus Jensen udbrudt i en Mængde Eder og Forbandelser, som Læseren vil forskaane mig for at gjentage, til hvilken Række af Hjertelettelser han knyttede en tilsvarende Række af Forhaabninger om, at det dog ikke var til den forbandede Tiggerdreng og raadne .... unge, som Folk havde travlt med at snakke om, hun vilde slænge sig hen, for vidste han det, saa skulde hun — saa bandte han en vis Mand tage sig — blive kjørt ud af Gaarden paa sin Hals og aldrig have godt af at sætte sine Fødder der mere. Hertil havde Maren svaret, at den hun kunde lide, han havde aldrig tigget i sine Dage, og havde hans Moder feilet svært i sine unge Dage, saa havde hun ogsaa bødet haardt derfor, og i ethvert Fald saa kunde Sønnen da ikke tilregnes sin Moders Feil. Kunde hendes Fader drive hende bort fra sit Hjem med et Par

tomme Hænder og forbyde hende at see sit Barndomshjem tiere, saa vilde det gjøre hende bitterlig ondt; hun kunde ikke sige andet, men ikke destomindre skulde hverken dette eller noget andet afholde hende fra at gjøre, hvad hun troede var ret og rigtigt. Hvad Rasmus Jensen ikke havde været vred før, saa blev han nu og det saameget mere, som hans ellers saa sagtmodige Kone forsøgte at indlægge et Ord til Forsvar for sit Barn. Han kjørte nu først sin Kone hen i en Krog og bad hende holde sin Mund, og dernæst gik han hen mod sin Datter, som om han vilde slaae til hende. Hun blev roligt staaende, og det kunde jo være, at hendes blide, bønlige og dog saa faste Blik havde afvæbnet ham, men i det samme gik Døren op og Niels kom ind. Da var det forbi med Marens Styrke. Hun havde uden en eneste Taare i Øiet forsvaret sig mod sin forbittrede Fader, men nu faldt hun sin Kjæreste om Halsen og hulkede: „Idag har min Fader forstødt mig, og jeg maa aldrig komme til mit Barndoms Hjem mere; vil du nu altid være mig tro?" — Niels søgte at berolige hende og hvidskede hende trøstende Ord i Øret, men det var spildt Umage; hun hørte ikke længer derpaa; hun hang besvimet i hans Arme. — „Gud forlade Eder, hvad I har gjort imod Maren. Maaskee jeg maa sætte hende ned paa en Stol saalænge, til hun kan gaae med mig", sagde Niels. — „Du kan gjøre med hende, hvad Fanden du vil", brølte Faderen,

der dog en liden Stund havde seet en Smule mildere, men hvis Forbittrelse ved at blive tiltalt paany, kogte over alle Bredder. Han foer ud af Stuen og slog Døren i efter sig, saa det rystede i hele Huset. Maren kom imidlertid snart til sig selv, og da stod hendes Moder hos hende og trykkede hende fast til sit Bryst og sagde: „Tag din Moders Velsignelse med dig mit Barn, og Gud Fader give sin Naade til, at du maa blive saa lykkelig, som hun ønsker det. — Og du lille Niels; jeg har holdt meget af dig, fra du som Dreng frelste hendes Liv; jeg troer, du er hende værd — maa jeg bede dig være god ved mit Barn“ — „Tak, tak og ja Moder!“ sagde_de begge — saa godt de kunde sige det. „Ja, men gaae nu kjære Børn, inden han kommer tilbage igjen. Gud give jeg under glædeligere Forhold kunde aabne disse Døre for Eder. — Men det er sandt, hvor ville I gaae hen?“ „Jeg vil tage Maren med hjem til vor Moer; hun hjælper os nok ud af det paa en eller anden Maade“. — „Ja gjør det, Kirsten Peer Nielsens er en retskaffen Kone. Tag denne Pung med Jer, det er kun lidt, men hvad jeg siden kan give Jer, det skal jeg gaae om med til Kirsten. Saa, gaae nu Børn, Farvel. — O Gud, styrk du mig dog, at jeg skal see mit Barn forlade mig paa den Maade!“ De sidste Ord hørte Maren og Niels ikke, men det var ogsaa det samme; det var ikke for deres Øren de vare bestemte.

Det stod ikke til, at det kom Peer Nielsen og Kone uventet, at Niels førte Maren med sig hjem istedetfor hendes Fader.

„Velkommen mit Barn" sagde Kirsten Peer Nielsens og kyssede Maren paa Kinden, „ja jeg kan nok ikke slippe for at faae dig til Sønnekone alligevel, for ham der, maa du vide, har vi ogsaa betragtet som vor Søn. Men kom nu og sæt Jer. — Ja jeg kan nok tænke, at du maa vel sagtens ikke komme der mere..."

„Nei, det maa jeg ikke..."

„Ja det er nu ikke værd at snakke mere om for det Første. — Men hvor har du nu tænkt, at du vil gjøre af hende Niels, og hvordan vil I bære Jer ad med at faae noget for Jer selv?"

„Ja det veed jeg ikke rigtig; jeg har ikke faaet Stunder til at tænke paa noget endnu".

„Jamen saa er det jo godt, at vor Faer og jeg have havt Stunder til at tænke paa det imens du var borte. Vil du sige ham vor Faer, hvordan vi have regnet det ud".

„Ja, seer du lille Niels. Du har gaaet her nu i saa mange Aar, og du har været en „færdig" Karl til dit Arbeide, og dog har du ikke faaet uden en Drengeløn, mod som de giver nuomstunder..."

„Ja men I har været saa gode baade mod min Moder og imod mig..."

„Ti kun du stille med det min Dreng; det kommer slet ikke den Sag ved. Naa og saa

har du hvert Foraar og Efteraar i din Fritid gaaet og plantet mig alle Hegnene til; vi have derfor tænkt paa at bytte med dig, saa at al den Skov, der staaer i Hegnene, det bliver vor, og at du saa i det Sted faaer vort Skovmaal for det ligger saa langt borte, saa det kan næsten ikke betale sig, naar vi regne Slidet paa Heste og Vogn at hente Skov der. Hvad, vil du gjøre den Handel med os?"

„Jeg forstaaer Jer ikke."

„Jeg mener, at vi vil give dig Skjøde paa Skovmaalet, saa det bliver din Eiendom."

„Nei, det kan jeg ikke tage imod; det er altfor meget; det er Uret mod Jert eget Barn."

„Nei det er ikke. Niels under dig det rigtig godt, og du slipper ikke for at tage det, for ellers have vi gjort dig Uret. Det er ikke formeget; det er snarere for lidt, men en Ko eller to kan I da holde, naar Jorden kommer i Skik, og saa slipper Maren for at rende med Krukken. Du kan blive ved at arbeide hos os som hidtil, indtil vi see, hvordan det bliver med Jer og Rasmus Jensen. — En Stump Huus at faae bygget og Pløiningen komme vi ogsaa nok ud af det med, men det kan vi altid snakke nærmere om. — Men det er sandt vor Moer, hvor kan Maren være til vi faae lempet lidt til dem, at de kan faae Bryllup?"

„Ja det er det, jeg tænker paa. Her i Byen er det ikke godt for hende at være for

det Første, men hvis du vil lade spænde for, saa kan vi kjøre hen hos min Broder; de kan vist have saadan en Pige haardt nødig i Vinter, da deres Datter er syg og min Svigerinde ikke mægter ret meget".

Naa, det bleve de enige om, og saa ville vi overlade disse Folk, baade unge og gamle, til sig selv. — Nu skal der jo ryddes paa Skovpletten, og der skal bygges Huus og saadan noget, saa de have ikke gode Stunder til at tage mod vort Besøg. Naar de blive færdige med alle disse Forberedelser, kunde det maaskee være morsommere at aflægge dem et Besøg i deres lille Huus i Skoven. — Hvem veed, maaskee vi da med det samme faae lidt at høre fra vor Ven, den værdige Rasmus Jensen.

7